

ԻՌԱՆԻ ԻՍԲՈՂ

ՐԵՊԵՐՈՒ ԾՆՂ

ԻՌԱՆԻ ԻՍԲՈՂ

ՈՒՐԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆԱԿԱՆ
ՈՒՐԱՆԻ ՈՒՐԱՆԻ ԲՆԱԿԱՆ

ከደራሲው ከአሁን በፊት የታተሙ

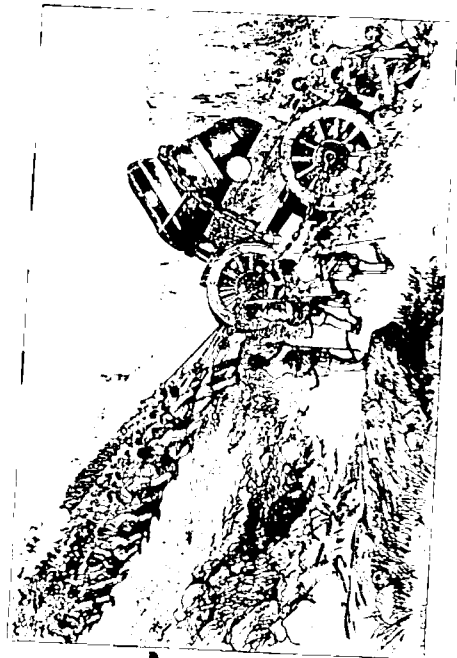
- ፩ የዕንባ ደብዳቤዎች
- ፪ ድል ከሞት በኋላ
- ፫ አማኑኤል ደርሶ መልስ
- ፬ የበደል ፍጻሜ
- ፭ ጨረቃ ስትወጣ

5

AUG 26 1970

የደራሲው ስም፣ የተጠበቀው ስም።

ይህ ሰነድ ለአገልግሎት ያለው ለሥነ ምግባር
ጥናት ለውጭ ልውጭ ሰነድ ለውጭ ሰነድ ለውጭ ሰነድ
ቢያ ለውጭ

በጋት የተሰጠው የቀድሞ ሰነድ

የመቅደላ ጽ/ቤት

ትውስት

፲፰፻፷ ዓ.ም የፋሲካ ሰሞን ነው። በብዙ ኢትዮጵያውያን ቤት ግን በድግስና በግብረ ሰላም ፈንታ ልቅሶና ዋይታ ብቻ ነበር። በአየሩ ላይ ኃዘን ስፍናል። የመቅደላው ዜና እንደሰደድ እሳት በመላው ኢትዮጵያ አንጻፍታ ተዳርሶ ነበር። ሰዎች ዘመዶቻቸውን፣ ወላጆቻቸውን፣ ልጆቻቸውን አጥተዋል። የቴዎድሮስ ሞት ባንድ በኩል እርይታ ሲሆን፣ በሌላው በኩል አንድ የኢትዮጵያ ንጉሥ በፈረንጅ ጦር ኃይል

መፈታት የሚያቃጥል ብሔራዊ ውርደት ነው። ከዚህም ጋር በሰላማዊው ሕዝብ ላይ ብርቱ ጭንቀት ተተክቷል። የሚከተለውን የሚያውቅ አልነበረም። ከቴዎድሮስ የጨካኝ ይነሣ ይሆን? ጥቃቅናቹን ትቶ፣ ዋግሹም ጉብዜ፣ ደጃዝማች ካሣ፣ ምኒልክ በየሥፍራው አቆብቀው ተፋጠዋል። ቴዎድሮስ ኢትዮጵያን አንድ ለማድረግ ከመውት ያላነሰ የእርስ በእርስ ፍጅት ይሆን? ካለፈው ጥፋት ሌላ በዚያ የፋሲካ ሰሞን የአብዛኛውን ኢትዮጵያዊ ሕሊና የሚያሸብሩት እነዚህ ጥያቄዎች ነበሩ።

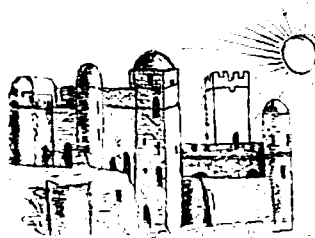
“አባ! ቴዎድሮስ ኮ ሞተ” አላቸው ቋርፍ የሚያቀርብላቸው መነኮሴ የዘጉትን ባሕታዊ፣ ባሕታዊ አክሊሉ ግን መልሰ አልሰጡትም። የወይራው መቀጠሪያ ቀጭ - ቀጭ ቀጭ ሲል ከንፈራቸው ብቻ ይንቀሳቀሳል።

“ግን እንደወንድ ወደቀ” አለ መነኮሴው ያመጣውን መቁነን አስቀምጦ። ባሕታዊ አክሊሉ አሁንም መልሰ አልሰጡትም። ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ ጸሎታቸውን ጨርሰው ትፍ-ትፍ ብለው መቀጠሪያቸውን አሻሹና “ምን ሆኖ ሞተ?” ሲሉ በለዘብታ ጠየቁት።

“ራሳቸውን ገደሉ” አለ መነኮሴው። በዕድሜው ገና ጉልማሳ ስለሆነ እነጋገሩ የንሸጣ ስሜት ነበረበት። ከዚያም የእንግሊዞችን መምጣት የሕዝቡን በሙሉ ማመጽ የመቅደላውን አወዳደቅ በገርገር አሜወታቸው። በጥሞና አዳመጡት። ዋሻ ገብተው ከዘጉ አራት ዓመት ያህል ሰላለፋቸው

ብዙው ታሪክ ለጆሮዎቻቸው እንግዳ ነበር።

ተርኮላቸው ሲጨርስ ጥቂት ጊዜ ገደም ብለው አለቡ። እእምሮዎቻቸው ወደአለፈው ጊዜ ተመለሰ። አንዳች ነገር የሚያነቡበት ይመስል መነኮሴውን አትኩረው ተመለከቱት። ከዚያም ግማሹ ተበጣጥሶ ሲረግፍ ቀሪው በራሱ የተፍተለተለውን ቁንጃላቸውን በቅሬታ አወዛውዘው “ቴዎድሮስ የወደቀው ከመቅደላ በፊት ነው” አሉ። አሁንም ጥቂት ተከዙ። ገፋፍተው ከጣሉት መካከልም አንዱ እኔ ነኝ። ... ልጄ ብራናና መቃ ታመጣልኛለሁ? ” ሲሉ ጠየቁት። “ከንስሐ አንዱ ይህ ነው” አሉ በሐሳባቸው “ታሪኩ መነገር አለበት” ከዚያ በፊት ግን ለማንም፣ ከቶ ለማንም አላሜወቁትም ነበር።

ገብር! ገብር!
ገብር ሌሊት የ
አሁን ሆኖ ሲመ
ሰል አንስቶ ከወ
ሸባ ግንብ ላይ
የተመደው ነ
ጋሪት ይጉሸማ
ል = እሱድ ቀን
፲፰፻፵፮ ዓ ም
ጭር ባለው ንጋ
ት ከአድማስ እ
ሰከ አድማስ

የሚያስተጋባው ድምጹ መላው ጉንደራን ቀስቀሰው ።
ትእዛዙ አስፈላጊ አልነበረም ። ጉንደር ገብሯል ። አብዛኛው
ኢትዮጵያ ገብሯል ። ዜናውን ሁሉም አስቀድሞ ሰምቶት
ነበር ። በእስራ ሁለት ሰዓት ላይ ደግሞ የጉንደር አርባ አ
ራቱ (በትክክለኛ ቁጥር አርባ አራት አይሞሉም) ይብር ደወ
ሎች ጥሪውን ተቀባበሉት ። የመጀመርያው ደወል የተባረ
ከው ከቀስቆም ጸዮን ነው ይባላል ። አደባባይ ኢየሱስች
ደግሞ እኛ ነን ይላሉ ። ሲሆን ይችላል ። ለነጋሪቱ ቀራቢ
ዎች እነርሱ ነበሩ ። በዚህ የደወል ቅድሚያ መግት ረትቶ
የተሸለመ የለም ። ቱምድሮስ ምድረ-ካህን የሚያሟግትና

የሚያባብል ዋዘኛ ሰው አልነበረም ።
ማንም ይጀምረው ሌሎች የጉንደር አድባራት እንዲ ከ
ሌላው ላለመበለጥ ልማናቸውን ባንድነት ከፈቱ ።
ገብር! ገብር! ገብር! ከው! ከው! ከው! ከው! ከው!
ከው/ ከቀሃና ከአንገረብ መለስ ጉንደር ተደባለቀ ። ሰማይና
ምድሩ ድምጽ ብቻ መሰለ ። የሠራዊተ መላእክት መለከት።
የሃምሌ ነጉድጓድ ። ያሸብራል ። ያሰደነግጣል ።
አንዳንድ ደብተሮች ደግሞ ከመደባቸው ላይ ጋደም
እንዳሉ ጀርባቸውን አትንተው የእያንዳንዱን ደብር ደወል
በአእምሮቸው ይጠቀማሉ ። ያ የአጣጣሚ ሚካኤል ነው
ያ የመድኃኔ ዓለም ደወል ነው .. ያ ደግሞ ያባጃሌ ተክለ
ሃይማኖት መሆን አለበት ። ብዙዎቹ የጎንደር ደብተሮች
ደወል ቀርቶ የእያንዳንዱን ደብር ከበሮ ድምጽ በሩቅ እንደ
ሚለዩት ይነገርላቸዋል ።
የደወሉ ድምጽ ለጉንደር ክልል ብቻ ሳይወሰን ፣ የቁ
ስቋሙ ለአይባ ፣ የአይባው ለደንቀዝ የሚተርኩ አዛው
ድ ድረስ ለመላው ኢትዮጵያ መዳረሱን የሚተርኩ አዛው
ንት እሉ ። ይህም ባይታመን ወይ ረፋዱ ገደማ አሠራር
(ትግረ መጫሃያ) ጋራ ላይ ቁጥም ቁልቁል ለተመለከተ
ሰሚናኛውና ትግራው በኮሶዩ ፣ ሸዌውና ወሎዩው በእረብክ
ንቱ ፣ ጉዳሚውና ቆለኛው በሳሙና በር በኩል እንደጉንዳን
ሠራዊት ቀጭን መስመር ሠርቶ ወደነጋሪቱ ጥሪ ሲትመ
ለመል መታየቱ እውነት ነው ።

ሀ.አይ ሞቅ ማለት ስትጀምር (ጉንደርች ተማሪ ጓሮ
ሲወጣ ይላሉ) ለብዙ ዘመን ጭር ብሎ የኖረው የጉንደር
አደባባይ በሕዝብ ድብልቅልቅ ወጣ ። እንደመጀመርያው
ሰሚት ቢሆን ኖሮ የጉንደር ነሀናትና ካለ ካህን ቃልም ቅ
ጠል የማይበጥሱት የጎንደር ነዋሪዎችም ከፋኛ ተኮርፈው-
ከዚያም አልፎ ከፋኛ ተቆጥተው - ነበር ። ምንስ ቢሆን!
የነፋሲል ፣ የእነቴኔ ምንትዋብ ፣ የእነ አድያም ሰገድ ደብር
ተቀምጦ እንደት ደረሰኑ ላይ ዘውድ ይጭናል ፣ ግደላች
ሁም አስነግሮ ይሆናል ። ነገሩ ያለቀው ቋረኛው ሲባል አይ
ደል! ንቀት ነው ። ዘሩን ከራሱ በላይ አሳልፎ መቀጠር ስለ
ማይችል የጉንደርን መሳፍንት ሥርወ ግንድ ያጠፋው መስ
ሎት ነው! እየተባለ በየመካፈልቱ ፣ በየዝክሩ ፣ ሲደለትበት
ሰንብቶ ነበር ። ቀኑ ሲደርስ ግን የጉንደራ መግደርደር
መስሎ ቀረ ።
“ ነገ አደባባይ ትወጣለህ ?”
“ መጠርጠሩስ ?”
“ እንግዲያውስ ከዚያው እንገናኛለን?”
እየተባለ ሁሉም ማምሻውን ሲቃጠር አድርዋል ።
ከጉራይው መግደርደር ብቻ ሆኖ ቀረ ።
መቸም ወግ ማሳመሩን ጉንደርች ይከሸኑታል ።
ቆነጃጅት ሹርቢያቸውን ሲሠሩ ሰንብተዋል ። የራስ ቅቤው
በአደስ ተጣፍቷል ። የአንገረብና የቀሃ ወንዞች ማጠቢያ
አለት የሚያዘው ደር ሲሆን አንስቶ ነበር ። ያለው ፣ በእን

ዶድ ፣ የሌለው በመረቁ ፣ ያንንም ያጣ በፏፏፏፏው ብቻ
ልብሱን አጥቧል ። በሰልቻ የተከተተው ሸግ ፣ በአገልግል
የተለገመው ጥልፍ ቀረጽ የወጣውና በሰንደል የታጠነው
ያን ጊዜ ነው ።

ነፍጠኞች አርጌ ለምዳቸውን እየደረሱ በጠሰ የበ
ለዘ ጋሻና ጦር ይዘዋል ። ጉልማሶች የክትክታ ቆመጥና
የወይራ ዱላ ይዘዋል ። መቆነንን የሚያበዙት እነዚያ የጉ
ንደር ደብተሮች እንደመልካም ክፍክፍ ጥምጥማቸውን
ቀሽረው ጭራቸውን እያወዛወዙ እርስ በርሳቸው አድዳም
በማንጎራጎር በጓድ በጓድ ይከማቻሉ ። ወዲያውኑ ከፋ
ሲል ግንብ አንስቶ እስከ ጉፋያ መስጫ ድረስ ሕዝብ ጥቅ
ጥቅ ብሎ ሞላ ። ጥቁር ቆብ ፣ ቢጫ ቆብ ፣ ከምር ጥምጥም ፣
የሚያንጸባርቅ በራ ግንባር ፣ በቅቤ ወገ የሚሠረቀረቅ
ቅንዳላ ፣ ከቆብአስጥሎ ላይ ሆኖ ለተመለከተ የሚታየው
የሰው ጭንቅላት ብቻ ነበር ። እንዳንድ የባሰበት በመዳፋ
ጭራዋን ሲጋርድ ሁሉም አንጋጦ የፋሲል ግንብን ሰገነት
ይጠባበቃል ። ጉንደር ተሞሽራ ፣ ጭሽራዋን ትጠብቃ
ለች ። ከሕዝቡ ብዛት ጋር ሲመዛዘን ብዙ ድምጽ አልነበ
ረም ። ነጋሪቱ ብቻ ፣ ገብር ፣ ገብር ፣ እያለ ያተማል ። ድን
ገት ቀጥ አለ ። አካባቢውን ጸጥታ ዋጠው ። ሰው ፣ ከተረ
ከዙ ወደጣቱ ፣ ከአንድ እግሩ ወደሌላው በመቆራጠጥ በያ
ለበት ይቆጠጠን ጀመር ። ወደላይ አንጋጦ የሚጠባበቀው
ሕዝብ ሰሜት በገሐድ የሚታይ ቢሆን ፣ ምር ከንፍ አውጥቶ

የሚበር በመሰለ ነበር ። ከዚያም ያደገደገ ጥቁር ጉፈራ ፣ ሰ
ይፍ በመዘዙ ጥቂት ሰዎች ታጅቦ ወጣና የተጠቀለለውን
ብራና ገልጦ እነበበ ።

“ዓዋጅ ፣ ዓዋጅ ፣ ሰማ ብለውሃል የገጉሥ ቃል ።”
ሕዝቡ በቆመበት የሉጥ አምድ መሰለ ።
“ ከገጉሥ ሰሎሞንና ከዳግማዊ ምኒልክ ሲያያዝ በ
መጣው ንጉሣዊ ሐረግ በእግዚአብሔር ተመርጠው ፣ በር
ሱም ፀጋ ተቀብተው በመላ ኢትዮጵያ የነገሡት ዳግማዊ
ቴዎድሮስ ንጉሠ ነገሥት ዘኢትዮጵያ የሚከተለውን ዓዋጅ
ሰጥተዋል ።

ዓዋጅ

“ገበሬ ደረሰ ። ነጋዴም ይነግድ ። ጠቢቡ በሙያው
አይፈርበት ። ገዢዎች ሳይበድሉና ሳይጨቁ ሕዝባቸውን
በሚገባ ያስተዳድሩ ። ወታደር ጸጥታውን ያስከብር ።
“በርያ የሚፈነግል ፣ ቋንቋ የሚቆርጥ ፣ በራ የሚነጻ ፣
ነጋዴ የሚቀማ ፣ ቤት የሚያቃጥል ፣ ነፍስ የሚገድል ፋና
ወዮለት ። ለመፈጠሩን የሚያስረግም ቅጣት ይጠብቀዋል ።
በዱር በገደል ፣ የቆየ ከደመኛው ጋር እየታረቀ እንዲገባ ም
ሕረት ተደርጎለታል ።
“ነገር ግን ይህንን ዓዋጅ አሻፈረኝ ብሎ የሚገኝ ወ
ዮለት ፣ ሥጋውን የምድር አራዊት የሰማይ አለዋፍ ይቀራ
መታል ። ነፍሱንም ሳጥናሌል ይቀበላታል ።

“በየለሀበት ርጋ ፣ ተብላሃል ። ሰጥ ለጥ ብለህ ሥራ”
ተስተዳደር ። በመሳፍንት አጉል ድሎትና ዘመናዊነት
ተመዝብረ ። ተዋርዶ የኖረችውን ኢትዮጵያን የቀድሞ ክ
ብሯን ለማስገኘት ቆርጠን ተነስተናል ። እሰላሙ ክርስቲ
ያኑ ፣ ሁሉም ከኛው ጋር ይተባበር ።

ቴዎድሮስ ንጉሠ ነገሥት”

አዋጅ ነጋሪው ንባቡን ሠርሶ ብራናውን ሲያጥፍ
ከታች ሕዝቡ ከቆመበት አንዴ እንደማዕበል ተነቃነቀ ።
የሁሉም ዓይን በሰገነቱ ላይ ተተክሎ ነበር ። መጀመርያ
ጋሻ ጃግራዎች ወጡ ። ለጥቆ የጃንጥላው ጫፍ ብቅ ሲል
ጥቁሩን ሰማዩ የሚበጣጥስ የመሰለ ድምጽ ተከተለው ።
እልልታ ነው ። ቴዎድሮስ የሚል ጥሪ ነው ። ድብልቅልቅ
ጨኸት ነው ። ቴዎድሮስ ከሰገነቱ ላይ ቆሙና ሕዝቡን
ቆልቆል በፈገገታ ተመለከቱት ። ከዚያ ሰገነት ላይ መው
ጣት ቀላል ጉዞ አልነበረም ። ደረኛው የኮሶ ሻጭ ልጅ ፣
ከራስ አለ ጋር ተኳርፎ ሲሸፍን ተሸፎበት ነበር ። እንኳን
ጉማ ሥጋ ቆራጭስ ቢላክለት ፣ ጉርምስና ነው ተባለ ። ምና
ልባት ፍሪዳ ተልቦለት ቢሆን ፣ ምር ባልሸፈተ ነበር ። ባይሸ
ፍት ደግሞ የጉንደር መሳፍንት አገልጋይ ሆኖ በቀረ ። ማን
ኛውም ነገር መነሻ ምክንያት ይፈልጋል ።
አንድ ጊዜ የተሳለቀባቸው ፣ ያጥላላቸው ፣ ከባላጋራ
ቸውም ጉን የተሰለፈባቸው ሕዝብ አሁን ከእግራቸው ሥር
ሲያሸበሸብና ሲላክንላቸው ቴዎድሮስ በበኩላቸው በቀል

ወይም ፈዝ አላሰቡም ። በመጨረሻ መሪው አድርጎ ከተቀ
በላቸው ይበቃል ። ለኢትዮጵያ ትልቅ ነገር አልመዋል ።
ያ ሕልም ሊደርስ የሚችለው በሕዝቡ በጎ ፈቃድና ትብብር
መሆኑ ይሰማቸው ነበር ። ለግባቸው መዳረሻ የሚፈልጉት
በጎ ፈቃድ በርሳቸው አጉል አድራጉት እንዲበላሽ አልፈ
ለጉም ።

በቀኝ እጃቸው ጎራዴያቸውን ጨበጥ አድርገው ፣
ግራ እጃቸውን ከሽጉጣቸው ትራስጌ አስደግፈው የሕዝቡን
ሰሜት በፈገገታ ተቀበሉት ። ፈርጡ የሚብለውላላ ሙጠ
ነኛ ዘውድ ደፍተዋል ። ልብሳቸው ወደቢጫ የሚያደላ ሻገን
ጉርጉር ሐር ነበር ። ከጉናቸው አቡነ ሰላማ መስቀላቸውን
ቀና አደርገው ቆሙና እማትበው ቡራኬ አደረሱ ። ጨኸቱ
እንደገና ቀለጠ ። ወዲያውም ቆሶች ሽብሸባ ፣ ሲቶች እስክ
ስታ ፣ ወንዶች ጭፈራ ጀመሩ ። ቴዎድሮስ በሰገነቱ ላይ
ቆመው ጥቂት ጊዜ ከታዩ በኋላ ወደውስጥ ተመለሰው ገቡ ።

በዚህ ጊዜ ሁሉ መካከል ፣ ደብተራ አክሊሉና ልጅ ጋ
ረድ በፈረሶች ቤት በኩል ፣ ከጭፋሮውና ከሁካታው በማፈን
ገጥ ከካብ ላይ ተደግፈው ጠቅላላውን ሁናቱ በትዝብት
ይመለከቱ ነበር ። ትጥቁን ማሳመር በሚወደው ጋረድና
ከካህናትም ከወታደርም ባልሆነው በደብተራ አክሊሉ
መካከል እምብዛም የሰሜት ወዳጅነት አልነበረም ። እንዲ
ያውም ጋረድ በልቡ አክሊሉን ከፋኛ ይንቀዋል ። ግን የቴ
ዎድሮስ ሞገስ በሁለቱም ላይ ከተቀነሰ ወዲህ እየተጠጋጉ

ሄደዋል ። ያቀራረባቸው ይህ የወል ስሜት ነው ። ስለዚህ ህም ፣ አስቀድመው ባይቃጠሩ ስንኳ ጧት አክሊሉ ከጋረድ ቤት ድረስ ሄዶ ወደበዓሉ አብረው መጥተዋል ።
“ታዲያ ምን ይመስልሃል ? ” ሲል አክሊሉ ጠየቀ ጸሎት ለያሻ ።
“ምን ? ” ጋረድ የምላሽ ጥያቄ አቀረበ ።
“ከዚያ ላይ የምታየው ነዋ ! ” ለአክሊሉ ወደሰንኩ እየተመለከተ ። አሁን ሰንኩ ባዶ ነው ። ግን ቴዎድሮስን ግለቱ ግልጥ ነበር ።
“ምንም ! እንደምታየው ነው ” ለሌላ ጋረድ ትከሻውን ነቅነቅ አድርጎ ።
“ግለቱ አውጣጡ አይገርምህም ? ”
“ዓለም ይኸው ነው ። ለንዱ ይነግላል ። ሌላው ይወድቃል ” ጋረድ በሐሰት ፍልስፍና ነገሩን ያቃለለው መሰለ ።
“እሱስ ነው ። ብቻ ግን በግንባር ሥላሴ ገዳም አብረን ሰንግር ፣ እርሱ ከዚያ ላይ ወጥቶ ፣ እኔ ከዚህ ታች ቀርቻ ቁል ቁል ይመለከተኛል ብዬ አላሰብኩም ነበር ። ጋረድ ፣ የትናንቱ ካሳ የሳሬው ቴዎድሮስ ከኔና ካንተ በምንም አይለይም ። እንዲያውም በትምህርት አብልጠው ነበር ።”
“ትምህርት ? ቀለም ግ ነው ደብተራ ያስቀረህ ! ” ጋረድ በፊዝ ፈገግ አለ ።
“አንተስ ? ” አክሊሉ ጋረድን ትኩር ብሎ ተመለከተ

ው “በትግል ትጠለው ነበር ። በኢላማ ትረታው ነበር ” ።
“እባክህ ተወኝ አላውቅም ! ያለፈውን ግውጋት ምን ይጠቅም ብለህ ነው ? ነበር ! ቢሆን ኖር ! ” ጋረድ በራሱ ተናደደ ። የሚያሳክከውን ቁስል ስለነካበትም በአክሊሉ ተናደደ ። አሁን ምን ዋጋ አለው ! እርግጥ ካሳ ከርሱ በምንም የሚሻል ጉልላ ስለሌለውም ። እንዲያውም ካሳ ተጠቅቶ እርሱ እየተተካ ያበረሰትን ጊዜ ያስታውሳል ።
“አስቆጣሁህ መሰለኝ ጋረድ ? ” ለአክሊሉ በአካሄታ መልክ ።
“ምን አስቆጣኝ ” ጋረድ ቆጣ ብሎ ተናገረ ።
“እንደርሱ ከዚያ ላይ ወጥተህ ለመቆም ምናልባት ከርሱ ብትበልጥ እንጂ እንደግታንስ ሲሰግህ ”
“እነሱም ፣ በለጥኩም ፣ አሁን ከሕግ ሥር ነኝ ” የጋረድ እነጋገር የቀጭትም ተስፋ የመቆረጥም ቃና ነበረበት ። ባንድ በኩል አክሊሉ ሰቀቀኑን ባይጠነቅቁልበት ይወዳል ። በሌላ በኩል ደግሞ በካሳ ግዙፍነት የተጋረደው ምኞተኛ ተፈጥሮው በእንደዚህ ያለ ቃላት የሚያጽናናውን ይሻል ።
“ግን ኮ ” ለአክሊሉ የጋረድን ስሜት ከውስጥ ያነበበ ይመስል “እኛ በጎች ባንሆንለት አንበሳ ለመሆን ባልቻለ ነበር ” ።
ጋረድ መልስ አልሰጠም ። ወደሰንኩ አፍጥጦ ብዙ ጊዜ ተመለከተ ። አስተያየቱ ግን ከዚያ አልፎ ወደጠፈር መጥቶ ነበር ። ሐሳቡ ፣ ሕልሙ ምኞቱ ትንት ጭና መጣበት ።

አክሊሉ እውነቱን ነው ። በዚያ ሰንኩ ላይ ብቅ ብሎ የዚህን መንጋ ሕዝብ እልልታ የሚቀበል ራሱ ሊሆን ይችላል ነበር ። ካሳ ተቀብቶ አልተወለደም ። ራሱን እንዲቀባ አደረገ ፣ ወይ ስ እኛ እንዲቀባ ተመቸነው ? ከሐሳብ እንቅልፍ የቀሰቀሰው አክሊሉ ነበር ።
“ግን ኮ እንዲህ ግለት አልነበረብኝም ” ለአክሊሉ በይቅርታ እንደበት ። ወጥመዱ እንደያዘለት ያውቅ ነበር ። በጋተው ነገር ጋረድ ዘው ብሎ ገብቶለታል ። አሁን ሽምቀቱን ግጥበቅ ብቻ ነው ።
“ለምን ? ” ጋረድ ጠብቅ አድርጎ ጠየቀው ።
“ምንም እኔ ወዳጅህ ብሆን ፣ ካሳ ዘመድህ ነው ። ደም ከው ይወጥራል ። የኋላ ጸላ ሥጋ ነው ” አክሊሉ ከራሱ ጋር ቅር የተሰኘ መሰለ ።
“ታውቃለህ አክሊሉ ለካሳ ያለኝን ስሜት ? ቱፍ ሥጋ ! ሥጋችንን እምራ ይብላው ! እንደዚህ ትገምተኛለህ አክሊሉ ? ” ራሱን ነቀነቀ ።
“በተለይ አንተን ግለቱ አይደለም ። በጠቅላላው የሰዎች ጠባይ ሆኖ ስላገኘህት ነው ። ባልንጀራዬን እንደራሴ ላምን እፈልጋለሁ ። ታዲያ ምን ይሆናል ! ”
“እንዲህ አትበል አክሊሉ ! ልታውቀኝ ይገባል ” ።
“ሰለግውቅህ ግ ነው ከሌሎቹ አብልጧል የቀረብኩህ ”
“ታዲያ በእነጋገርህ አላስከፋኸኝም ? ” ጋረድ ፈገግ አለ ።

“እሺ ይቅርታ ”
በዚህ ጊዜ ግብር መግባቱ በነጋሪት ታወጀ ።
“አሁን ትገባለህ ? እኔ ግን ግራያው ተገ እስኪል ብቆይ ይሻለኛል ” አክሊሉ የጋረድን ክንድ ጨበጥ አድርጎ ለጉዞ እየመራ ጠየቀው ።
“እኔ ? እኔ ? ብቀርም ግደለኝ ”
“የለም ! የለም መቅረት የለብህም ” አክሊሉ የጠመዘ ዘው ሕራ ለመቆጣጠር በማይቻል ፍጥነት እንዳይተረተር በት ፈራ “ከግብረኛው መካከል አንተን መፈለግ አይቀርም ። ያጣህ እንደሆን ይጠራጠራል ” ።
“ደንታ አለኝ ! ” ጋረድ የመንጠራራት ስሜት አደረበት ።
“ ጋረድ ! ከወንድነትህ ጋር ብልጠትም ይጠቅምሃል ” ሁለተኛው ግብር ሲገባ አክሊሉ ከቤቱ ድረስ ሄዶ ሊያሰነሣው ተስማሙና ተለያዩ ።
“አልሠራሁልሁም ! ገና አሠራልሃለሁ ! ” ለአክሊሉ ብቻውን ወደቤቱ ሲሄድ ። በሐሳቡ የሚነጋገረው ከካሳ ቴዎድሮስ ጋር ነበር ።
በዓታ ሰፈር ከሚገኘው መኖሪያ ቤቱ ሲደርስ ድጉንና መጠምጠሚያውን ፈትቶ በኩላብ ላይ ሰቀለና ከመደቡ ላይ አረፍ አለ ። አገጭን ከሁለት መዳፋ ላይ አስደግፎ ጣራውን ግድግዳውን ፣ ወለሉን ቃኝው ። በዘመኑ ግምት ታላቅ ተብሎ የሚጠራ ሲሆ ደርብ ቤት ነው ። ከሃያ የሚበልጡ ስጦታዎች አሉት ። ከእምስት የሚበልጡ ጀንዲዎች ፣ ለዲዎችና

አገዛዎች በየመደቡና በወለሉ ላይ ተነጥፈዋል ። አንዲት መበለት አገልጋይ አሉት ። አክሊሉ በመጠኑ መኳንንት ነው ። ነገር ግን ካህ ከያዘው ከፋሲል ግንብ ጋር ሲያመዛዝ ነው አክሊሉ ራሱን አልቦ አድርጎ ቆጠረው ። ባዶምንም ። ለካህ ያለው ጥላቻና የበቀልም ፍላጎት ሰውነቱን ያቃ ጥለው ገባ ። አዲስ ነገር አይደለም ። ብዙ ጊዜ ይነሣበታል ። ሲነሣበትም ሆዱን እየቆረጠ አእምሮውን እንደመሠወር ያደርገዋል ። በቅዠት ዓይነትም ነገሩ እንዴት እንደተጀመረ ወደኋላ ተመልሶ ያስታውሳል ።

“ከአስር ዓመት በፊት ይሆናል ። ካህ ፣ አክሊሉ ፣ ጋረድ ሌሎችም ዕድላቸውን በነፍጠኝነት የሚሞክሩ በራስ አሊ ቤ ተ መንግሥት ባለሟልነት ገብተው ነበር ። አብረው አደን ይሄዳሉ ። ጉግስ ይገጥማሉ ። ገበግ ይሜወታሉ ። የልብ ወዳ ጅነት ባይኖራቸውም በመጠኑ ባልንጀራዎች ነበሩ ። ይህም ሲሆን አክሊሉ ለካህ አንዳችም ፍቅር አልነበረውም ። ከራ ተና መንጠራራቱ ያበሽቀዋል ። ድፍረቱ ያናድደዋል ። ለም ሳሌ አንድ ቀን በአንድ ደጃዝማች ሥር ሽፍታ አድነው ሲመ ለሱ የመንዝ ወንዝ ሞልቶ ቆይቶው ።

“ታዲያ ማነው የሚሞክረው?” የሚል ቃል ከደጃዝ ማች ጨርሶ ሳይወጣ ካህ ዘሎ ገባ ። ከአረፋው ጋር ይዳፍቅ ጀመር ። አንድ መቶ ክንድ ያህል እንደተወሰደ ሥስት ዋና ተኞች ተሸክመው አወጡት ። በውሃ የተዘፈቀውን ልብሱን እያወለቁ ሰዎች ትንፋሹን ለመመለስ በሚሞክሩበት ሰዓት

እንደአክሊሉ ስሜት ቢሆን ኖር ቅብጢ የቅብጠተን ዋጋ ቢያ ገኝ ደስ ባለው ነበር ። ደጃዝማች ግን ሽለሙት ። በሸንጎ ላይ ከሽግግራዎቹ ልቆ ሽግግሉ ልሁን ይላል ። የቡድን አለቃ እርሱ ነው ። ካህ በቅናት መታየቱ አልቀረም ። አክሊሉ ደ ግሞ በበኩሉ ግብዝ ቢጤ ነበር ።

አንድ ቀን ለገና ጨዋታ ሁለቱ በተቃራኒ ቡድን ተሰለፉ ። ለመጀመሪያ ጊዜ የቡድን አባት የሆነው አክሊሉ ቁጭቱን ሁሉ የሚወጣበት አጋጣሚ ያገኘ መሰለው ። በእርግጥም ግ ሩም ሲሜወት ቆየ ። ከሎም አጠገብ በድንገት ተፋጠው “እንዳትለጋ!” አለው ካህ ጥሩሯን በእጁ ቀልሞ ። ከመመከቱ በፊት ገና ውልብ ሲል ሰማይና ምድር ሲጨልምበት አንድ ሆነ ። ከዚያ በኋላ በሳንሣ ተሸክመው ቤቱ ሲያደርሱት ሁሉ አልታወቀውም ። ካህ በሦስተኛው ቀን መጥቶ ፣ ክፉ አለማ ሰቡን በመግለጥ ጠይቆታል ። ክፉ ባያስብ ባንድ በሁለት ክ ንድር ቀት ይለጋበታል ። ከአንድ ወር በፊት አስቀድሞ በቤተ መንግሥቱ የምትገኘውን ፀሐይ የተባለችውን ወዳጁን እን ደወሸመበት አይረሳውም ። አንድ ወር ያህል ተኝቶ ተነሣ ። ግን አለመዳኑን የሚያውቅ ራሱ አክሊሉ ብቻ ነበር ። በጥሩሯ ምት ፍሬው ፈንድቶ ከጃንደረባ የማይሻል ኩልሽ ሆኖ ቀረ ። ለማንም አልተናገረውም ። ግን ልብ አይከላሽም ና የሥጋ ፍላጎቱ በተቀሰቀሰ ቁጥር የሚሰማው ካህን ማጥ ፋት ነበር ። አዎ! ወንድነቱን ቀስፎበታል ። ሕይወቱን እባ ላሽቶበታል ። ይከፍላታል ። በዚያ ገና ጨዋታ ምክንያት ባይ

ሆን ኖር ተዋበችም የርሱ ነበረች ። በመልክ ይበልጠዋል ። አንድ ሁለት ጊዜ ያህልም ዓይኗን ጣል አድርጋበት ነበር ። ታዲያ ምን ይሆናል! ያለውን ድነት ሚስት አይገባ! አብዛኞቹ እኩያዎቹ ሚስት ሲያገቡ አንዱ “ደብተራው” የሚል ቅጽል አወጣለት ። አክሊሉ ቢወድም ቢጠላውም ብቸኝነት ዕጣው መሆኑ ካልቀረ የንጽሕናን ዋጋ እያሞጋገሰ መጠምጠም ጀ መረ ። ካህንና የገናውን ጨዋታ ግን ምን ጊዜም ሊረሣው አልቻለም ። ወደጋረድ ጓደኝነት የተጠጋበትም ዋናው ምክ ንያት ይኸው ነበር ። ጋረድ ምኞተኛና ተቀናቃኝ መሆኑን ያውቀዋል ።

አክሊሉ ከመደቡ ላይ ድንገት ብድግ አለና ከአልጋው ራስኔ ከኩላብ ላይ በቀንድ ከተቀመጠው ዳግም አረቄ ሁለቱ ተጉነጫለት ። ቁርጠቱንም ብስጭቱንም ጥቂት ያቀልለ ታል ።

ከእንቅልፍ ሲነቃ ተሰዓት አልፎ ነበር ። ጋረድን እስን ስቶ ቤተ መንግሥት ሲደርሱ ሦስተኛው ግብር ገብቶ አገኘ ።

አክሊሉ በዚያ የግብር አዳራሽ ፣ በቴዎድሮስ ዙሪያ ያሉትን ሰዎች ሲመለከት ፣ ለመጣል የሁለቱ ሜራ እንደማ ይበቃ ተሰማው ። ከግራ እቴጌ ተዋበች ከቀኝ እብኝ ሰላማ ተቀምጠዋል ። ለጥቆ ጥቂት አዛውንት መኳንንቶች አሉ ። ከዚያ በኋላ ግን ሦስት አራቱ ረድፍ ለአዲሶቹ መኳንንት ተትቷል ። አክሊሉ ብዙዎቹን በመልክ ያውቃቸዋል ። በራስ አሊ ቤት ግምት ያጡ ጉረምሶች ነበሩ ።

መዲና ሲሜወት የቆየው አገማሪ ለውጦ “ታጠቅ ብሎ ፈረሰ ካህ ብሎ ስም ።

“ዓርብ ዓርብ ይሸበራል ኢየሩሳሌም” እያለ ሰንገ መገኑን ሲቃኘው እንፋሎቱ ያልበረደው ምድር ኮበሌ እየተ ነሳ ተከራውን ያቀልጠው ጀመር ። ሮማና ጠጅ ባሞቀው ገላ ከድንፋታው ጋር በየሰው ግንባር ላብ ችፍፍ ሲል ገግግ ራቸው እምብዛም ለይቶ አይሰማም ። ያንተ አሽከር! ገዳይ! ገዳይ! የሚል ቃል ብቻ ነው ። አዬ ቴዎድሮስ ወደ ተቀመ ጡት ጉልማሶች ዞር አሉና እነገብርዬን በዓይን ጠቀሷ ችው ። መጀመርያ ዓለሜ ብድግ አለና ተከራውን ያቀደቀው ። ግን ማን እንደገብርዬ! ቀስ ብሎ ተነሳና ጉራዴውን እያወዘ ወዘ ጥቂት ተንጉራደዶ ። መንጉራደዱን ያሳምረዋል ። ቁመቱ ሰባት ። ሜማ ገደማ ነው ። ግን ረጅም አይመስልም ። ሥጋው ውጠለታል ። በዚህ ላይ የሚፍለቀለቅ ጥርሱ ፣ ከዚያ ዓይኑ ጋር ተዳ ፣ ፍ ልዩ ውበት ሰጥቶታል ። ባለግርማ ወንድ ነው ። ቁንጅናም ባይሆን ቁመናው ያጠግባል ። በዚህ ላይ የድምጹ ነገር አይነሣ ። አንዴ ሽለላውን የለቀቀው ጊዜ የሴት ወጺ ሳይቀር ይቀሰቅሳል ። ደጃዝማች ካህ (አዬ ቴዎድሮስ) ከጥቂት ወታደሮች ጋር ሸፍተው የእንደጃዝ ማች ጉሹ ፣ እነብሩ ጉሹ ፣ እነእቴጌ መነን ፣ የእራስ አሊ ጉልቂ መሣፍርት ሠራዊት ሊወጣቸው መስሎ በታየ ጊዜ የመንፈስ ብርታትንና ቆራጥነትን እየቀሰቀሰ ድልን ካስገ ጉት ምክንያቶች ዋናው የገብርዬ ሽለላ ነበር ። በሽለላው

ልክ የሚቀጥጥ የወጣለት ጀግና ነው።

ገብርኤ ሽለላውን ሲጀምር ሌሎቹ ፎካሪዎች ባሉበት ቆሙ። የግብር አዳራሽ ጸጥ አለ። ሁሉም በርሱ ላይ አተኮረ። አክሊሉ ግን ከትልቅ የቀንድ ዋንጫ ጠጁን በሰ ፊው ተገንጫና አይኑን ስልም አደረገ።

“አመመህ?” አለው ጋረድ።

አክሊሉ ራሱን በአሉታ ነቀነቀ። ከውጭ ትንሽ ድብ ዝብ ብሎበት ነበር። በሌሎች ግምት ሞቅታ ተለምዶታል። ከውስጥ ግን አእምሮው ሹሎ ያሰባል። የሜራው ቅያስ ሲት እንደሚመታ ገበጣ ከቅንድቡ ሥር ፍትው ብሎ ታየው። የት ላይ ነው የካሣ ኃይል? ቡድኑን መምረጥ ያውቃል። እነዚህ ጉረምሶች ይዋጉለታል። ይሞቱለታል። ምናልባትም ሲአል አብረውት ይወርዳሉ። ነገር ግን ከነርሱ የሚያለያየው ዘዴ አይኖርም? ከነዓላሚ፣ ከነገብርኤ ቢነጥሉት ነፋሱ የወጣ ወናፍ ነው። ባዶ። ከንቱ።

“ይህንን ባርያ መያዝ አለብኝ”። አለ አክሊሉ በሆዱ። ግይኑን እንደከደን በሐሳቡ ገብርኤ ይታየው ነበር። በጀግንነቱ በሰውነቱና በሽለላው የሚቀኑ ሁሉን ተልበትና፣ ድምጽ ለባርያ ማን ብሎ” የሚል ሽሙጥ አውጥተውለታል።

“ለካሣ እንደውሻ ታማኝ ነው” አለ አክሊሉ እንደ ገና በሆዱ «ግን እችላለሁ»። በሐሳቡ ውስጥ ገበጣውን ያቀነባብር ገባ። ግብር ሲያበቃ ከጋረድ ጋር አብረው ወጡ።

አክሊሉ እንደ ቋመጠው ገብርኤን ወዲያው ሊ ገናኘው አልቻለ ለም። በበዓሉ ማ ግሥት ፋኖ እን ዲይዝ ታዞ ወደ በለሣ ወርዶ ሰነ በተበት። በሁሉ ተኛው ሳምንት አፄ ቴዎድሮስ

የመኳንንት ስብሰባ አደረጉ። ጋረድ፣ ጧት ቤተ መንግሥት ሲጠራ፣ በኩራት ስሜትም በጥርጣሬም ትንሽ ተቀነጠነጠ። ቤቱ ድረስ ሄዶ አክሊሉን አማክረውና በመሔዱ ተሰማሙ። ከረፋዱ ላይ ገና ምንም ሳይገልጥ የሹም ሽር ሹክሹክታ በየመንደሩ ተዛመተ። “ሰምተሃል? እገሌ ኮ የራስ ወርቅ አሰረ” “እገሌ ደግሞ ደጃዝማችነት ተሰጠው”። እያንዳንዱ ወራኛ የወደደውን ሲሾም የጠላውን ይሽራል። ትክክለኛውን ዜና ማግኘት ለአክሊሉ አስጨናቂ ጥበቃ ነበር። የሜራው መሳካት ምናልባት በሹም ሽር ላይ የተንጠለጠለ ይሆናል። ጋረድ ደህና ሹመት አግኝቶ ምናልባት ሐሳቡን

በለውጥስ? ሌላ የተሻረ ምኞተኛ መፈለግ ይኖርበታል። ማን ይሆን የሚሻረው ምኞተኛ? ወደቤቱ ሄዶ አረቆ መገኘትን ጨት ቢያሰኘውም፣ ስብሰባው እንደተበተነ መርዶውም ሆነ ምሥራቹ እንዳያመልጠው በቤተ መንግሥቱ አቅራቢያ ተቀምጦ ፀሐይ ሲያንቃቃው ዋለ።

ጋረድ ከሌሎቹ መኳንንቶች ጋር ወደ እቱጌ ምንትዋብ ግንብ ተከላክሎ ከገባ በኋላ፣ ላይም ሳይወጣ፣ ታችም ሳይወርድ መካከለኛ ደረጃ ተሰጠው። አፄ ቴዎድሮስ ከእቱጌ ተዋበች ጋር እጅ ለእጅ ተያይዘው፣ በእነአቡነ ሰላማና በሌሎቹም የቅርብ ጓደኞቻቸው ታጅበው ከደንክ ዙፋናቸው ላይ እስኪቀመጡ ድረስ ሁሉም ቆመው ቆዩ። ከዚያም የግምጃ ቤት አሽከርች ተሟሉን ይዘው በሰልፍ ገቡ። መኳንንቱም ከያለበት ይቀነጠነጥ ጀመር። ትልቁን ማን ያገኛል? ለጥቂት ጊዜ ጸጥታ ሆነ። ከዚያም ሊቀመኳስ ኃይሉ ጆሮውን ወደ አፄ ቴዎድሮስ አስጠግቶ ስም እየጠራ፣ በአንድ በኩል ቀሚሱን ከአሽከርቹ እየተቀበለ ሲያቀርብ ላቸው ሽልማቱ ቀጠለ። ልጅ ተድላ ደጃዝማች ተብለው ደንቢያን፣ ቀኛዝማች አብዬ በፈታውራሪነት ማሰረግ ፎገራን... ግራዝማች ናደው ደጃዝማች ተሰኝተው ቋርን።

... በያንዳንዱ ሽልማት ጊዜ መኳንንቱ እርስ በርስ ይተያያዱ። አንዳንዱም ቀሚሱን ለብሶ ወደቦታው ሲመለስ ቀስ ብሎ ከንፈሩን ሲነክስ ያስታውቃል። በሹመቱ እምብዛም የተደሰተ አልነበረም። ራስ ወርቁ የሚበሸበሽ የመለላቸው

ነበሩ። ጋረድ ራስ ወርቅ ባይጠብቅም፣ ትናንሹ ሀገር ሲገባ ደድ ወሎን - ወይም ትግሬን እንደሚሾም በኩራት ቢጠ ተሰማው። ይህ ከሆነ ምን አጠናወተኝ? አለ በሐሳቡ። በመጨረሻ ግብርኤና እርሱ ብቻ ቀሩ። ጋረድ ተቅብጠጠ። ልጅ ጋረድ - አለ ሊቀመኳሱ ከሌሎች ባልተለየ እነጋገር፣ ደጃዝማች ተብለው ወገራን። ሰውነቱ ተኮማተረ። ግን እንዲታወቅበት አልደፈረም። ተነሣና፣ እንደሌሎቹ ተቀ ብሎ ጫማ ሰሞ ተመለሰ። ማሳረጊያው ገብርኤ፣ ፈታው ራሪ ሆኖ የንጉሠ ነገሥቱ ጦር አዝማች ሲባል ደግሞ ይበ ልጥ አንጀቱ አረረ። በአብዛኞቹ መኳንንቶች ልብ የተቀሰ ቀሰው የንዴት ጥያቄ ተመሳሳይ ነበር፣ ምንስ ቢሆን እኔ ሳልሻል እቀራለሁ? መቸም የራሱን ልክ የሚያውቅ በልክ ነው። መኳንንት ሲሆን ደግሞ ሰውነትን መግደርደርና ግብዝነት ያጠቃዋል።

ሹመቱና ሽልማቱ አልቆ በሰሙ ቁርስ የተባለ፣ ከምሣ የከበደ ግብር ሲቀርብ የብዙው ሆድ ተዘግቶ ነበር። ሁሉም ራስ ሲባል ፈልጎ ኖሯል። ማንም የፈለገውን አላገኘም። ሹመት እንደሽረት ቅሬታ የፈጠረበት ጊዜ ቢኖር ያን ቀን ነው።

ጋረድ ምግቡን አንድ ጉርሻ ብቻ ቀምሶ ሁለቱን ብርሌ ጠጅ እያከታተለ ከለተመው። ግን ሦስተኛ ማግኘት አልቻ ለም። መጠጥ አሳላፊዎቹ አስቀድመው የታዘዙ ይመስላል። መኳንንቱ ምግቡን ችላ ማለት ሲጀምር መራራውን አቆ

ሙና በየጥን አደግደግው ቆሙ ። ከዚያም ሊቀ መኳስ አዉ በዉሱና “ጸጥታ” እሉ ። ሁሉ ከራሱ ሐሳብ ጋር ስለሚ ነጋገር በፊትም ቢሆን ብዙ ድምጽ አልነበረም ።
ቴዎድሮስ ዓይናቸውን ተራ በተራ በእያንዳንዱ መኳንንት ላይ አሳረፉት ። ምናልባት ስሜታቸውን ለማን በብ መጥከራቸው ይሆናል ። እንገታቸውን ቀና አደረጉና የወዳጅነት ፈገግታ አላዩ ። ልባዊ ፍቅሬን ተቀበሉኝ፤ ፍቅ ሬችሁንና ታማኝነታችሁን ስጡኝ የሚሉ ይመስላል ። ያገ ኙት መልስ ግን የቀዘቀዘ ነበር ። ከጥቂቶቹ በተቀር አብዛ ዋቹ የሕሊናቸው ትዝብት እገጫቸውን ወደታች እንደጉተ ተው ያህል እንገታቸውን አቀረቀሩ ።
“እሺ! ዛሬ ያስጠራኝችሁ” ሲሉ እኔ ቴዎድሮስ በለሰ ለሰ እንደበት ጀመሩ ። “ከቀሚሱና ከሹመኩ ሌላ ስለሀገር አስተዳደር ያለባችሁን ከባድ ኃላፊነት ለማስገንዘብና እንዳንድ ቁም ነገሮችን ለመነጋገር ነው” ፈገግታቸው አልተቀነሰም ። “እንደእውነቱ ከሆነ የቀሚሱና የግብር ጊዜ ግለፋን ልታውቁት ይገባል ። በዚህ ቤተ መንግሥት መኳንንቱና መሳፍንቱ ፣ ነገሥታቱም ሕይወታቸውን ለ ጠጅ ፣ ለሙግና ለፍትወት አሳልፈው ሲሰጡ ታላቋ ኢትዮ ጵያ ፀሐይ እንደነካው በረዶ እየሚሟች ሄደች ። እንደምታ ዩት ምንም አልቀራትም ። ውሃ ከምንጩ ይደፈርሳል እንደሚባለው ፣ የታላላቆቹን አርአያ በመከተል ሕዝቡ ሥነ ምግባር - የሌለው ስድና ባለፈ ሆነ ። በገዥዎቹ እምነት

አጥቶ ተሰፋ ቆረጠ ። ይኸውም ለባዕድ ተመቸው ። ድርቡሽ ስንኳ ልብ በቅቶት የኢትዮጵያን መሬት እየፈረፈረ ገባ ። ሞት ነው ። የሞት ሞት ነው ።
“ሹመት መስጠት በኛ አልተጀመረም ። ነገሥታት ሁሉ መኳንንታቸውን ለማቆላመጥ ፣ ለመደለልም ፣ ይሁን ውለታ ለመክፈል ሲሾሙና ሲሾሙ ፍረዋል ። እና ንተም ከአሁን በፊት ተሹማችሁ ነበር ። ግን የዛሬው ሹመት የተለየ ነው ። የየግዛታችሁን ሕዝብ በሚገባ እንድታስተዳ ድሩ ኃላፊነት ተሰጥቷችኋል ። ሹመታችሁ ሕዝቡን ልታ ንገላቱት ፣ ልትበድሉት አይደለም ። ጸጥታውን ታስከብራ ላችሁ ። ጻኝነቱን በሚገባ ትፈርዳላችሁ ። የምትቀበሉት ግብር የተወሰነ ይሆናል ። ለዚህ ሁሉ በቅርብ እየተመካከ ርን የምናወጣው ሕግ አለ ። ሕጉን የጣሰ ሹም እንደሌላው ሁሉ ይቀጣል ። ቀሚሱ በሰደረባችሁ ከጻኝነት የተከለላ ችሁ አይምሰላችሁ ። እንዲያውም በእናንተ ላይ የከበደ ይሆናል ። ነገር ግን ሕዝቡን እንደተገዥ ሳይሆን እንደቤተ ሰብ ካያችሁት በቅንነት ለማገልገል ቀላል ነው ።” እኔ ቴዎ ድሮስ ንግግራቸውን ተግ አድርገው እንደገና ከመቀጠላ ችው በፊት መኳንንቱን አስተዋሉት ። “ከዚህ በተቀር ወደ ሀገራችን እንዲገባ የምናስበው አዲስ ነገር አለ ። ይኸውም የባሕር ማዶ ዕውቀት ነው ። ሊቀመኳስ ቤል እንደነገረን ሕዝቡን በጣም ይበጀዋል ።”
“ግርማዊ ሆይ!” አለ ደጃዝማች ጉበና ንግግራቸ

ውን ቀበል አድርጎ “ይህችን የባሕር ማዶ ዕውቀት እን ዲት ነው የምናስገባት?” ጥያቄው ፈዝም አለግወቅም ይመስላል ።
እኔ ቴዎድሮስ ከት ብለው ሳቁ ። “ጉበና ፣ በወርቅ ተገዝታ ፣ በስልጅ ተጻጥራ የምትመጣ መቸም እንዳይመ ስለሀ ።”
መኳንንቶች ሁሉ ለመጀመርያ ጊዜ አተኮረው ተመ ለከቷቸው ።
“መድፍ የሚሆኑ ፣ እናጠነት ፣ ግንባኝነት ፣ እንጠረ ፍነት የሚያስተምሩ ፈረንጆች እንዲመጡ እንላላክለን ። በዚህ ረገድ ሺከቶርያ የምትባለዋ የእንግሊዝ ንግሥት እን ደምትረገን ተነግሮናል ።”
መኳንንቶቹ እርስ በርሳቸው ተያዩ ። ፈረንጅ ፋረ ንጅ የሚለውን ቃል ተቀባቡት ።
“ግርማዊ ሆይ! ይፈቀድልኝና ፣ እነዚህ ፈረንጆች የሚሏቸው አረመኔዎች አይደሉም?” ሲል ደጃዝማች ደ ጀኔ ምናልባት የአብዛኛቹን ስሜት አጠቃሎ ጠየቀ ።
እኔ ቴዎድሮስ ምክር የሚጠይቁ ይመስል በመጀመ ርያ አቡነ ሰላግን ተመለከቱ ። ጸላሱ ግን እንዳችም የም ክር እርዳታ አላበረከቱም ። እንደሐውልት ደርቀው ዝም አሉ ።
“ክርስቲያናት ናቸው ። ግን ክርስቲያንነታቸው እ ንደኛ እርቶዶክስ አይደለም” ሲሉ መለሱት ።

“አልገባኝም ግርማዊ ሆይ! እርቶዶክስ ያልሆነ ክርስቲያን ምን ግለት ነው?” አሁንም ጠያቂው ደጀኔ ነው ። አፈራሪ እንደበት አለው ።
እኔ ቴዎድሮስ ትዕግሥታቸውን ለመቆጣጠር ሞከሩ ። ግን ከባድ ፈተና ሳይሆንባቸው አልቀረም ። “ካ ቶሊክ ፣ ፕሮቴስታንት የሚባል ክርስቲያን መኖሩን አታ ውቅም?” እነጋገራቸው ትንሽ ከረር ያለ ነበር ።
“እነ ካቶሊክ?” ሊቀ ካህናት ዘለቀ ከመኳንንቱ መካከል ድንገት ብድግ ብሎ ቆመ ። ጥያቄውንና መልሱን በጥምና ሲከታተል ቆይቷል ። ግን ከመቀመጫው ያስነ ሣው ካቶሊክ የሚለው ቃል ነበር ። በርሱ ዘንድ ከድርቡሽ የሚለዩበት መንገድ የለም ። እንዲያውም አረመኔ ይህ ላል ። “ግርማዊ ሆይ ካቶሊኮች አሉ?” አግተበ ። “ኢት ዮጵያን ታላቅ ለማድረግ ግርማዊነትም ያስባል ። ግን በ ነሱስንዮስ ጊዜ የደረሰውን እንረሳለን?” ።
እኔ ቴዎድሮስ ይህንን የመሰለ ተቃውሞ አልጠብ ቁም ነበር ። “እና?” ።
“አየ መቸም ግርማዊ ሆይ?” ብሎ ተቀመጠ ። ዛቻ ነው?
“የለም ነገሩ አልገባችሁም” ። እኔ ቴዎድሮስ እን ደበታቸውን መልሰው ለስለስ አደረጉት ። ሕልሚ አይታ ያቸውም? እንዲገባቸው ግድረግ አለብኝ ። “ሁናቴው የተለየ ነው ። እነዚያ የመጡት ለሃይማኖት ሰብከት ነበር ።”

የአንዚህኛዎች አመጣጥ ግንሰሌላ ሥራ ነው ። ሲቀ መኳሰ
የሐንሰን አይታችሁ እዩ ። በሃይማኖት ገባ ፣ እንዲያውም
በልጃችን አንዲን አግብቶ የእኛን እምነት ተቀበለ ።”

“ የለም ግርማዊ ሆይ ! አንድ ሰው አንድ ነው ። ባ
ዕድ-ምን ጊዜም የግይታመን ባዕድ - በብዛት ማስገባት ግን
የሃይማኖትና የግዛትም ወረራን ግደፋፈር ነው ። ግርማዊ
ሆይ ሕዝቡስ እሺ ብሎ ይቀበላል ?”

ፊታቸው መቅላት ጀመረ ። ግን ንደታቸውን ለመግ
ታት ሞክሩ ። “ሕዝቡ ለጊዜው ጥቅሙን ባያውቅ አይፈረድ
በትም ። ግን ከነገሩት ይገባዋል ። እስከዚህም ድረስ ደደብ
አይደለም ። በተለይም የኢትዮጵያ ሕዝብ አስተዋይ ነው”
አሁንም በዚያ አይራሽ ውስጥ - የኢትዮጵያ ሕዝብ መድፍ
ሲሰራ ፣ በሰራው መድፍ ዓለምን ሲገዛ ፣ ግንብ ሲያንጽ ብ
ረት ሲቀጠቅጥ ፣ ሕልም ታያቸው ። “ማንንም መጉተት
አንፈልገም ። መግፋትም አንሻም ። ሕዝቡን አብረን እን
ምራው ” አሉ ።

“ ፈረንጆች እንዲመጡ በሚለው ሐሳብ ከሆነ እኔም
አልሰማም” አለ አንዱ ከቀኛዝግች ፊታውራሪነት አነ
ሰኝ ብሎ ትር የተሰኘ ።

“ እንደሚመስለን አሁንም ቁም ነገሩን ስታችሁ
ታል ። ሞናው ሐሳብ ለኢትዮጵያ ሕዝብ አዲስ ዓይነት
አስተዳደር ፣ አዲስ ዓይነት ጸጥታና ብልጽግና ነው ። የፈ

ረንጆች ጉዳይ እንድ ከፍል ብቻ ነው ።”

“ እንከርዳድ ዘርቶ ሰንዶ ለማምረት ይቻላል ? ወይስ
ከቀልጭ በለስ ይለቀማል ? ግርማዊ ሆይ ! የነገር ስልት
ባለውትም ታሪክ ሰምቻለሁ ። ሀገራችን ስትታወክ የኖረ
ችው በባዕድ እንጅ ምን ጉደለን ? ግራኝ ምን ሆነና ? የዲ
ትስ ምን ሆነችና ? ”

“ ግራኝን ስትጠቅስ ሌላውን ዘለልከው ። ” አዬ ቴዎ
ድሮስ መኳንንቱን በስሙ ሊጠፋት ፈለጉና ጠፋባቸው

“ ማለት ከርስቶፎር ዳጋማ ደግሞ አለ ። ባዕድ እንደነበር
አትርሳ ”

“ ግርማዊ ሆይ ! ” አለ ከወንድነቱ ይልቅ በአቃቂሩ
የታወቀው ፊታውራሪ አበበ ። “ የኢትዮጵያ ንጉሥ የሚሠ
ራው ፣ የሚጠብቀውና የሚያከናውነው ወግ ሞልቷል ።
ቀጥታዎ መቸ ታጣ ። አንጥረኛም ሞልቷል ። የሠዌ ልጅ
አንጥረኛ ሊሆን ? ግርማዊ ሆይ ፣ እንመክከር ባሉት መሠረት ፣
እኔ ታማኝ እሽከርም ይህንን አልመክርም-አልሰማማትም”
የመጨረሻዎን ቃል ቶሎ ሞጥ አደረጉት ።

“ እኔም እንዲሁ ግርማዊ ሆይ ! ”

“ ቢቀር ይሻላል ግርማዊ ”

“ ሌላ ሐሳብ ብንፈልግስ ”

“ ታላቁ ንጉሥ ሆይ ! ”

“ እሺ ? ”

“ እውነቱን ለመናገር ከተፈቀደ በልም ራሱ ቢሆን

በሕዝቡ ዘንድ ጥሩ ስሜት አልፈጠረም ።”

“ እር እኔ እንዲያውም መጥፎ መጥፎ ሕልም ሲያቃ
ዠኝ ሰንብቷል ግርማዊ ሆይ ! ”

አስቀድመው በግራ የተሰማሙ ይመስላ መኳንንቱ
አንድ በአንድ እየተነሱ ዓረፍተ ነገሩን ተቀባቡሉት ። አዬ
ቴዎድሮስ ተግ አለባቸው ። የቅርብ አማካሪያቸው ቤል
(የሐንስ) ተጠርጥሯል ? ሕልም ታይቷል ? ይህም በዛ!
ፊታቸው በርበሬ መሰለ ።

“ በቃ ! ” አሉ ከፍ ባለ የቀጣ ድምጽ ። አይራሹ መልሶ
እርጭ አለ ። እየተነሳ የተቸው ሁሉ ከያለበት ተሸማቀቀ ።
ከዚያ በፊት የጉንደር መኳንንቶችና መሳፍንቶች ፣ እነ ናኦ
ድን .. እነ አዬ የሐንሰን በነገር እያዋከቡ፣ ከሁሉን ለማው
ረድ እያስፈራሩ እሻንቲት አድርገው ሲጫውቱባቸው ለም
ደው ነበር ። ቴዎድሮስ ግን የሚበገሩ አልመሰሉም ። ቀጣ
ቸው ብቻ ይህንን ያህል ሲያከማትር ?

አዬ ቴዎድሮስ አንገታቸውን ደፋ አድርገው ጥቂት
አሰቡ ። ኃላፊነቱንና ሥልጣኑን ሰጥተዋል ። የቸኮላ ጥ
ፋት እንዳለደርሰ ደግሞ ትዕግሥቱን አክለኝ የሕሊና
ጸሎት ነበር ።

“ ምናልባት በቅን መንፈስ ከሆነ ሁላችሁም እንደመ
ሰላችሁ የሰጣችሁት አስተያየት ጠቃሚ ነው ” አሉ ረጋ
ባለ አነጋገር “ ሕልም ፈርቶ ሳይተኝ አያድሩም ይባላል ።

የባሕር ማይ ሰዎችን ከመፍራት እንደነርሱ ብልጥ መሆን
ነው ። የብልጠታቸውንና የንግድቸውን ምሥጢር አውቀ
ነዋል ። ጥበብ ነው ። ይህንን ያህል መፍራታችን ራሱ ውር
ደት አይደለም ? ተደብቀን እንዘልቀውም ። በአፍሪቃ ተሰ
ማርተዋል ። በዙሪያችን ናቸው ። በራሳቸው መሣሪያ ተዘጋ
ጅተን መጠባበቅ አለብን ። የሀሬውን ስሜት ብቻ ሳይሆን
የነገውንም አርቀን ማሰብ ይገባናል ።” ከዚህ ላይ ንግግራ
ቸውን አቋረጠና አሁንም መኳንንቱን አንድ ባንድ ቃጥቷት።

“ ከዚህም በተቀር ፣ በእግዚአብሔር ፈቃድ የኢትዮጵያ ንጉሥ
ነገሥት እንደመሆናችን መጠን የሚጠቃ ሕዝብ መሪ ለመ
ሆን እንፈልግም ። የተራቡ የተከፋፋ የደንቆር ሕዝብ ንጉሥ
ነገሥት መሆን አንሻም ። ታላቅነታችን የት ላይ ነው ? በእ
ርግጥ ከራሳችን ብቻ አይደለም ። የትልቅ ሕዝብ መሪ ትልቅ
ይሆናል ። የጉስጳላ ሕዝብ ገዥም ትንሽ ነው ። የዚህ ዓይ
ነቀ መሪ ለመሆን አልተነሳንም ። ሐሳባችን፣ ዓላማችን
የማይታዩቸው፣ ወይም የማትሰማሙበት ብትኖሩ እንዳረራ
ችሁም ። ነገር ግን በአዲሱ ዓይነት አመራራችን በታ ሊኖራ
ችሁ አይችሉም ። ከአሁኑ ብትሰናበቱ መልካም ነው ።”

አዬ ቴዎድሮስ ንግግራቸውን ጨርሰው ስብሰባው
ሲሰናበት መኳንንት ሁሉ ሽኩክ እያለ ሲወጣ ፊታውራሪ
ደህኔ የተባለ ሰው ብቻ ቀሚሱን አውልቆ አስረከበ ። ደህኔ
በከርከሩ ጊዜ አንዳችም ቃል አልተናገረም ነበር ። ደህኔ
በአዬ ቴዎድሮስ ላይ የግል ቁምና ቅሬታ የለውም ። በራሱ

የሚተማመን ደፋር ነው ። ቀሚሱን የመለሰው ፣ ያልተሰ ማማ ሲሰናበት ይችላል ሲሉ የሌሎች መላንንቶች ወኔ ሲ ሟሟ ማንንም የማይፈራ መሆኑን ለማሳወቅ ብቻ ነበር ። በኋላ ግን አፄ ቴዎድሮስ በድፍረቱ ተደንቀው ፣ ሀገረ ሹመቱ ሲቀርቡት ፣ ቀሚሱን መለሰውለታል ይባላል ።

ጋረድ አንጅ ቱ እያረረ አንዲት ቃል ስንኳ ሳይተነ ፍስ ቀሚሱን ተጉናጽፎ ከግቢው ብቅ ሲል አክሊሉ ለቀም አደረገው ።

“እህ” አለው በተጣደፈ ስሜት ።

“ምን እህ?” ጋረድ አካሉ ሳይሆን መንፈሱን ጥምር የታከተው መሰለ ።

“ማለቱ እንዴት ነበር ስብሰባው?” ጥቂት መንገድ ዝም ብለው ሄዱ ። “እሺ!” አለ አክሊሉ መልሶ ።

“አረ ተወኝ ምኑ ይነገራል” ።

“ቀልጧል በለኝ” ።

“ምኑ ይቀልጧል?” ጋረድ መልሶ ጠየቀ

“ቀሚሱ” ።

“የተገባቢዎቼ ማውለቅ መጣልህ እንጂ” ጋረድ በአድ ልቆት እጁን አወጣጠ ።

“እንዴት?”

“ካሣ እንደዛሬ ጉድ ፈልቆበት እየውቅም” ።

“እሺ?”

ጋረድ ወደርሱ ቤት እየሄዱ ታሪኩን በዝርዝር አውርቶ

ሲሠርስ “እኔም ላሽቀነጥርለት ነበር” ሲል ፎከረ ።

አክሊሉ የካባውን ጠርዝ ፣ ከሳይንና ወርቅ ጥልፋን በ ባቱ ደባበሰና “ይህ ደግሞ አዲስ የመጣ ዓይነት ነው ። የፈ ታውራሪ ቀሚስ ነው ልበል?” ሲል በማቃለል አንደበት ጠ የቀ ። ጋረድ እንደዚሁ በንቀት የለበሰውን ቀሚስ በዓይኑ ቃ ሾው ። ግን አልመለሰለትም ። አስተያየቱ የአወንታ ነበር ።

“ሀገረ ሹመትህስ?” እንደገና መልሶ ጠየቀው

ጋረድ ከት ብሎ ሳቀና “ወገራ” አለው ።

“ወገራ?” የአክሊሉ አነጋገር ከጥያቄ ይልቅ መገረም ነበር ።

“ሁሉም እንዲሁ ነው የተዳረሰው ። የተማሪ ቀራሽ የ ምታካክል አገር ።”

“አልተሜወተብንም?” አክሊሉ በቅሬታ ራሱን ነቀ ነቀ ።

“ምን መሜወት ብቻ! ኮሳብን እንጅ” ጋረድ ጥርሱን ነከሰ ።

“ታዲያ ዝም ብላችሁ ተቀበላችሁ?”

“ነግሪህ የለም” የሆነውን ።

አክሊሉ አንገቱን አቀርቅሮ እየተራመደ ጥቂት አሰበ።

“ሁሉም ናቸው?”

“እንገብርዬና እን ዓለሜ በከታብ የተያዙ ይመስል ከር ሱ ጥላ መቸም እንደማይወጡ ታውቀዋለህ” ።

“ምኞት የለሽ መንጋ እንፈፍ” አክሊሉ ጥቂት አሰበ ።

“ሁለቱን ልክ የምናስገባበት መንገድ አናጣም ። እንተም ደ ግም ከአሁኑ ወዳጆቻህን መሰብሰብ ነው ።”

ጋረድን ከቤቱ አድርሶ አክሊሉ ወደራሱ ቤት ሲጓዝ ጭንቅላቱ ነገር ይነድፍ ነበር ። አንድ ዓይነት ጋላፊነት ተሰ ማው ። ካሣ አገቶቹ ያን አንድ ማድረግ ይመኛል? እኔ ደ ግም የማስተባብረው ወይም የማፈላልሰው አለብኝ - አዲስ የትልቅነት ኩራት ተቀሰቀሰበት ።

ምዕራፍ ፡ ፫

በዚያን ዓመት አፄ ቴዎድሮስ ወደሸዋ ዘመቱ ። ጉንደር እንደገና በወራ ያ ተም ጀመር ። እንዴ! ሰውየው መካሪ አጥተዋል? የት ለመድረስ ነው ይህ ሁሉ ግልቢያ? አ

ራት ዓመት ሁሉ ያለግደረጥ የተዋጋው ሠራዊት ጥቂት ዕረፍት ይፈልጋል ። ወታደር ተዋግቶ በሚያገኘው ድል ካ ልተዝናናና ካልተደሰተ መመሪሩ አይቀርም ። ምራትም ሲያይል መሸረት ይመጣል ። አይፈረድበትም ። ሁሉም ወ ታደር በተፈጥሮው የውጊያ አምርት የለበትም ። ምናልባት ጥቂቶች ይኖራሉ ። ነገር ግን ለዓ በእነዚህ ጥቂቶች! አራቱን ግዕዝን ለመተቸጥ ያስባሉ? የሆህ ናቸው ። ወሎ ለግኝነቱን ገልጦ እንደገና በግመጽ ድል ቢሆንም ፣ ብዙ የአፄ ቴዎድሮስ ሠራዊት በበሽታ ግለቆ ከጥቂት ወራት በኋላ ተሰማ ። የተረፈው ወደሸዋ ያዘግግል ተባለ ። ሰውየው ጤናም አልያዛቸውን? ሽዋ ከተሰሰረ መቸ በቀላሉ ይፈታና!

ንጉሥ ኃይለ ሙሉትም እንደነራሰ አሊ በምቸት የተበላሸ ድንፋታ ብቻ አይደለም ። እጋጣጧውን እያሰላ የሚሰነዘር የመሠራ - መሠሪ ነው ። ቴዎድሮስ በዚያው ቀልጠው ቀሯታ ፣ ግማሾቹ አዘኑላቸው ። ሌሎቹም አሾፉ ። አክሊሉ ። ሙቃብሩን ራሱ ምሶ ራሱ ቢተብር የበለጠ የሚረካ ቢሆን ም አጌ ቴዎድሮስ ወደ ውድቀታቸው ሲገሰገሱ ግየት አላ

ሰከፋውም ። እንዲያውም ደስ አለው ። ምን አለፋኝ? ባቄ ላ አለቀ ፈሰ ቀለለ ይባላል ። ምን አስጨነቀው ። በመቃ ብሩ ላይ ጥርኝ አፈር ይበትናል ። በደስታ!

ጋረድና አክሊሉ ከቴዎድሮስ ጋር አልዘመቱም ነበር ። ሌሎች ጥቂቶችም እንደዚሁ ተበታትነው ቀርተዋል ። ጋረድ ወባው ተቀስቅሰበት ነራ በከተቱ ሰሞን ጥቂት ገመም ተኛ ነበር ። ግን መዘመት ሲችል ለመቅረት እንዲፈቀድ ለት ቀርቦ ሲጠይቅ ያባበለው የለም ። አጌ ቴዎድሮስ በእጅ እንቅስቃሴ ብቻ በቸልታ አሰናበቱት ። አክሊሉ ከመሠረቱ የተመደበበት ሠራዊት አልነበረም ። ገቀት መሆኑ ተሰማቸው ። እናያለና!

በዚሁ ጊዜ ፣ ስሜን በጌምድርን ፣ ትግራይንና ጉጃምን ይዞ የጥጋብ ዘመን ወረደ ። ጠሉ ከወትሮው የተለየ አልነበረም ። ብቻ ግን አውድግው እንደዚያ ዓመት ሰጥቶ አያውቅም ይባላል ። አግግሰ አይኗን ጨፍና የዘለዓለም ጥሪቷን አንድ ጊዜ የበተነችው መሰለ ። ችግሩ አሁንም ጉተራ

ነበር ። ወንበዴ ሁሉ ድራሹ ጠፋ ። እጋሰስ ወርቀ ተጭኖ ብቻውን የዓባይን በረሃ ቢያቋርጥ ቀና ብሎ ግን አይቶት! ገበሬ እሳይ አለ ። ነጋዴ እርይ አለ ።

በአክሊሉ ትርጓሜ ይህ ጥጋብና ሰላም ጥሩ ምልክት ነበር ። ጦርነት ሊነሣ ፣ በሽታ ሊገባ ሲል ነው እንደዚህ የሚሆነው ። አዎ! ደጋግሞ ደርሷል ። በግራኝ ጥፋት ምዜግ የልብን ድንግል ዘመን መንግሥት የጥጋብና የሰላም ቀንጣን ይዘት አልነበረም! የጉንደር ቤተ መንግሥት ከመፍረሱ በፊትም እንደዚሁ ታይቶ ነበር ። ሰባቱን የፈርአን የመከራ ጊዜ ሰባት ዓመት የጥጋብ ዘመን ቀድሞ ታል ። ታሪክ ይኸው ብቻ ነው እንጂ! ጥሩ ቀን የመጥፎ ቀን ግባቻ ነው ። ሌላው ቀርቶ ቂጥኝ ከመፈንዳቱ በፊት ገላ ይፈካል ይባላል ።

—ቴዎድሮስን እስከሠራዊቱ የአባይ በረሃ በላው ። በሽዋ ጦር ተግርኮ ዝቅላ ላይ በእግረ ሙቅ ታሠረ ... ሲዋጋ ሞቶ ወታደሩ የፀሐይ ቅቤ ሆነ ። አወይ ወንድሜን! አክሊሉና ጋረድ ጣታቸውን አመላቅለው መርዶውን — የምሥራቹን? — መጠባበቅ ብቻ ነው ።

ይህም ሲሆን ሥራ አልፈውም ። አሁንም ሐሳቡ የአክሊሉ ነበር ። ነገሩ አዲስ አሳብ አይደለም ። አብዛኛው የሚጠቀምበት ልግድ ነው ። ሚስት ሲታጭ አስቀድሞ ዕድላቸው ለመገጣጠሙ ከከብ ይቆጠርለታል ። መንገደኛው ጉዞ ሲጀምር ፣ ድንቢጥ ብታቋርጠው ፣ ገራ እገሩን እንቅ

ፋት ቢሙታው ፣ ጥቁር ድመት ቢያጋጥመው ወፍ ጠሞት ይሙላላል ። ደጀጠኛ ጠጠር ያስጥላል ። አደባባይ የሚወጣው ሲገደፍቶ ያስነባባል ። ይረታል? ወይስ ቋጥር ይመለሳል? ሌላው ቀርቶ የከብት ቀለም ሰንኳ ገድና ነጃሳ አለው ። እንደጋረድ ያለ ባለትልቅ ምኞት አስቀድሞ ብዙ ነገር ግወቅ አለበት ። ስም ፣ ሥፍራ ፣ ጊዜ ፣ በንግርት ሲገጣጠሙ ዕድል የተሳካ ይሆናል ። ካሳ ፣ ቴዎድሮስ የተባለውን ስም ለምን መረጠ? ደረሰኔ ላይ ለምን ዘውድ ማነ? ወይስ በተለይ የነጭ ፈረስ ስሙን ታጠቅ ብሎ ለምን ጠራው? ከከብን ፣ ምሥጢራዊ ዕድሉን በመከተል አይደለም? አይደለም የሚል ቁል ቢኖር የራሱ ጉዳይ ነው ። ጋረድ ግን ቁል መሆን የለበትም ። ሰፊ ዕድል ይጠብቀዋል ። ብቻ አስቀድመው መጠየቅ ይኖርባቸዋል ። አክሊሉ ራሱ ም ቢሆን ስለንግርት በመጠኑ ያውቃል ። የለም ። ለዚህ ከፍተኛ ቁም ነገር የበለጠ ዓዋቂ ቢጠይቁ ይሻላል ። ጋረድ በጓደኛው አላቢነት ልቡ ሳይነካ አልቀረም ።

ከረምቱ ገብቶ ውሃው ሳይሞላ ፣ ከመንዳባ እስከዋል ድባ ድረስ ስሙ ጥሩውን መጽሐፍ ገላጭ ይብተራ ። ጠጠር ወርዋሪ ሸክ ፣ ትንቢት ተናጋሪ የዘጋ ባሕታዊ ሁሉ እዳሪ ሱት ።

“ጋረድ? ጋረድ አልከኝ? ጀባ ስም ነው ። ይጋርዳል ። ተመርዳል” ። አሉ የአዲስ ዓለሙ ተርቃን በመቀጠሪያ ቸው አላህ መጀን እየለሙት “ዕጣኑ ይትጉለጉላል” ። ጋረ

ድና አክሊሉ ከወለሉ ላይ ተቀምጠው እንገታቸውን ደፋ አድርገው ምርቃቱን ተቀበሉ ።

“ታዲያ እጣ በለሱን ቢገልጡለት” አለ አክሊሉ አንገቱን እንደ ደፋ ።

“ከፍት ነው” ሸክ በሩቸውን ፍት ማለት ጀመሩ ። “ምኑ ነው ክፍት?” ሲል ጋረድ አክሊሉን በጀርው ጠየቀው ።

“ሸካችን ፣ በተለይ ስለዕድሉ አንዳንድ ነገር” አክሊሉ ንግግሩን አልጨረሰውም ።

“በተለይ? የምን በተለይ? የአላህ ስጦታ ወሰን የለውም ። ነግረናል ። ይጋርደው ብለናል ። ምርቃታችን አይበቃም?” አንድ ጥራ ብር ጥለው ወጡ ። ጋረድ እምብዛም አልገባውም ።

እእምሮ የተባለው የርገራው በመጥር ደብተራ ደግሞ ትንሽ የተሻለ የሚጨበጥ ነገር ሰጣቸው ። የእናት ስም ፣ የተወለደበት ሥፍራና ጊዜ ፣ የተገነባበት ቀን ፣ ተጠይቆ ፣ የከከቡ መደብ እስኪሰላ የሦስት ቀን ቀጠሮ አስፈለገ ።

“ከከብህ በጣም የተሳካ ነው” አለ አእምሮ ሁለት ባረብ ቆዳ የተደጎሱ ያህያ ፋንድያ የሚያካክሉ ክታቦች እየሰጠ ። “ጠላቶችህን ያንበረከክላሃል ። ግርማህ እንደአንበሳ ፣ ድፍረትህ እንደነብር ይሆናል ። ዘጠና ዓመት ትኖራለህ ። ዝናህ እስከ አጽናፈ ምድር ይታወቃል ። ከሞትከም በኋላ በእግዚአብሔር ቀኝ ትቆማለህ ። ጌትነትህ ለሕዝበ

አዳም ይተርፋል” ።

ጋረድ ከተቀመጠበት እየተቀነጠነጠ ፈገገ ። ዕድሉ ፈክቶ ታየው ። ይህ ነው !

“እኛ ታዲያ ፣ ከርስዎ የተሠወረ ነገር የለምና ፣ የምንፈጽመው ወይም የምንጠነቀቅበት ነገር ቢኖር” አክሊሉ ንግግሩን አንጠልጥሎ ተወው ።

“ሁለት ቀን ሙሉ ያለምክንያት የተጨነቅሁ መሰለኝሁ ፣ እርሱ ነገር” አእምሮ ወደክታቡ አመለከተ “ከሥውር አጋንንት ሳይቀር የሚጠብቅ ነው ። በተጨማሪ ቢያስፈልግ ደግሞ” ጥቂት አሰበ “ ቅዳሜ ቀን ገበያ አትውጣ ። የመባቻ ለት ወንዝ አትሻገር ። ጥቁር ውሻ አታሳድግ ። ግራሜ በቅሎ አትውጣ ። ዕድልህ ስሟ በ “ተ” ከሚጀምር የቤተ መንግሥት ሴት ጋር ነው ። ትካሣለህ ።” ሲል ትንቢቱን አብራርቶ ተረጉመለት ።

ጋረድ በአእምሮ ቤት ቅጠላ ቅጠል እየተበጠበጠ ሥራ ሥር እየተጨመቀ ፣ የሚጠጣ ፣ የሚጋት ፣ የሚሸተት ፣ መድኃኒት ሲደረግለት ሰነበተ ። ተቅማጡና ትውክቱ ሰውነቱን ከፋኛ ቢያማቅቀውም ታክሞ ሲወጣ መንፈሱ የመንፈስ ብርታትና ድፍረት ተሰማው ። ከከንዱ ያሰረውና ፣ ከአንገቱ ያንጠለጠለው የመንፈስ ኃይል ጥይት የሚያፈናጥር ፣ ጦር የሚተፋ አይደለም ፣ ገዱን ሲያይ ሕዝብ አዳም ይርዳል ። ከፊቱ ሊቆም የሚችል ነገር የለም ። አክሊሉ ግን ያክታብ ፣ ዝርዝርንም ባይሆን ፣ አብዳቃን እስባቃን ፣ ቀር

ዱቃን መረቃን ፣ መጠላ ሲተላ ፣ አሚልዋን አሴልዋን ግርማ ወመስተደንግጽ ፣ ስባዔ ፍቁር ፣ ...ለወልድከ ጋረድ የሚል ዓይነት እንደሆነ ያውቀው ነበር ። እርሱም አልፎ አልፎ ስለታለለበት ውሸት መሆኑ ይሰማዋል ። ግን ደግሞ ይሠራ ይሆናል ብሎ ያምንበታል ።

የመጨረሻ ጉብኝታቸው የደንቢያው ባሕታዊ ነበር ። የዕድሜያቸውን ልክ የሚያውቅ የለም ። በጉልህና ለየጅመሩ አራት መጋቢዎቻቸው አርጅተው ሞተዋል ይባላል ። ሁለት መቶ ዓመት አልፏቸዋል ይባላል ። ሱስንፍስ የካቶሊክ ሃይማኖትን ሲቀበል የመነኑ ናቸው የሚሉም አሉ ። ያምሆነ ይህ ፣ ጎረምሳ ሳሉ አውቃቸዋለሁ የሚል ተወዳዳሪ ሽማግሌ አልተገኘላቸውም ። ከአልጋ ላይ በእርጅና ተወልደው ፣ በእርጅና ዘለዓለም የሚኖሩ ይመስላሉ ። ንግርታቸው መሬት የማይወድቅ መሆኑ ይደነቅላቸዋል ። የሚናገሩት በምሳሌ ነው ።

ጋረድና አክሊሉ ሰባት ራሳቸውን እንደጌታዎ አርጅታ ዘለዓለም የምትኖር ከምትመስለው ደሳሳ ጎጆ ገብተው እንገታቸውን አቀርቅረው ቆሙ ። መጋቢው ፣ ማኘም ሳይነግረው አንዱ አሽከር ተሸክሞት የነበረውን ሽንጥ ሥጋ ተቀበለው ። የአባ እጅ መንሻ ጥራ ሥጋና ጠጅ ብቻ ነው ። በምን ጥርሳቸው እያላመጡት ይሆን ፣ እንደአዞ ከሆዳቸው ውስጥ ጥርስ ይኖር ይሆን ፣ ይህም እንደዕድሜያቸው ከሚወራው ተአምር አንዱ ነው ። መጋቢው እንደሚ

ያወራው ምትሩን በአፋቸው ትንሽ ሲያቆይት እንደጨው በራሱ እየሟሟ ይገባል ይላል ። ራሱ የሚመገበው ምግብ ብቻ የሚሟሟ አይመስልም ። ያወለወለው ሰውነቱ ፣ ጋራ የሚገፋ ያህላል ። አባ ፈታቸውን ወደ ግድግዳው መልሰው በጋቢ ተሸፋፍነው ተኝተዋል ። ከራስጌያቸው አንድ ትልቅ መጽሐፍ ፣ ስንክሳር ይሆን ? - አለ ። ዳዊትና ውዳሴ ማርያም ፣ ከግድግዳ ላይ ተንጠልጥጧል ። ጉጂው ሥጋና ጠጅ ይሸታል ። ምናልባት የበሽተኛ እንጂ የባሕታዊ ቤት አይመስልም ።

መጋቢው ወደጆሮዎቸው ተጠጋና “አባ እንግዶች መጥተዋል !” አላቸው ። እንደመንጠራራት ቃጣቸውና ከተኝበት ትንሽ ተንቀሳቀሱ ።

“አባ! አባ!” ድምጹን ከፍ አድርጎ ጠራቸው ። ወይ ትንፋሽ ፣ ሦስት አራት ጊዜ ያህል ተጣራና ወደመኝታቸው ሂዶ ። በትከሻቸው ጉተጉታቸው ።

“እ እ እ” እሱ በሰለለ ድምጽ ።

መጋቢው ከአልጋው ሥር ተጉንጠሶ ፣ በኩልባ ዋንጫ ከማሰራው ጠጅ ቀዳና አንገታቸውን አቅንቶ ይግታቸው ገባ ።

“ይህችን ፍት ይበሉ” ግን ፍት ለማለት ፍታ አልባባቸውም “ ትንሽ ይጉንጨለትኮ” ትን ሲላቸው ዋንጫውን መለሰና መልሶ ለገተው ። በመጨረሻ “ እንደግታ ዶርኮሶ” የማይቀር ግዳጅ ይመስል ጨለጡት ።

ዋንጫውን ከእንስራው አፍ ላይ ከደነና ከእንግዶቹ አጠገብ መጥቶ ተቀመጠ ።

“አሁን አሁን እየተዳከሙ ሂዱ” አለ መጋቢው ። ለበሽተኛ መድኃኒት አድርጎ እንዳበቃ ሐኪም መዳፋን አፋተገ ። እነጋረድ በአዘኔታ ከንፈራቸውን መጠጡ ።

“አሁን ትንሽ ይበረታሉ” በጸቡሉ ፣ በምናምኑ ይዘናቸው ነው እንጂ ደክመዋልኮ” አለ በሌላ ጨቃታ መካከል ። ከዚያም ስለአገመራው ፣ ስለሀገሩ ጸጥታ ፣ ስለደብሩ አምሾ ፋብ ሰዓት ያህል እንዳወጉ አባ ከአልጋቸው ላይ መወራጨትና ድምጽ ማሰማት ጀመሩ ። የማቃሰት ዓይነት ነው ።

“ ሲገለጥላቸው ነው” አለ መጋቢው ወደአልጋቸው እየሄደ ።

“አባ! አባ!” መላልሶ ጠራቸውና ነቅነቅ ነቅነቅ አደረጋቸው ። አጉመተመቱ ።

“ይናገሩ እንጅ!” ቁጣ አለባቸው እንዴ? እንግዶቹ ተገረሙ ። አሽከር ሆኖ ያዛቸዋል ።

“ሙሉ ስምዎን ማን ልበል ጌታዬ?” ወደጋረድ ዞር ጠየቀ ።

“አባ! ብቃትዎን የሚሹ ዕንግዶች መጥተዋልና ልጅ ጋረድ ይባላሉ” ቀስ አድርጎ ነገራቸው ።

“እህና ልጅ ባል ጥቂት ስጠኝ” ጠጅ ቀድቶ ገንዶ ገና አሰጉኝቸው ።

“እሺ?” ሲል አባባላቸው ፣ አፋቸውን በለበሱት ጋቢ

እየጠራረገ ።

“እረ ወዲያኝ . . .” ንግግራቸው ለእነ አክሊሉ በ ጣም አልተሰጣቸውም ። ለብቻቸው የሚጸልዩ ይመስላል ። “ቤተ ክርስቲያን አልባላቅ ! . . . ፀደቁ ! ታዲያ ምን አለ ፋው ! አርር አይቀመጥም ! ቶሎ በሌ . . . እነዚያ ከብቶች ደግሞ ምን ያደርጋሉ ? . . . ደቀ መዛሙርቶቹ ለቤተ ክርስቲያን ነው ብሎኝ ነበር ። . . . ደቀ መዛሙርቶቹ ሁሉ የት ሄዱ ?” ብዙ ለፈለፉ ። ብቻ ለነጋረድ ምኑም የማይገባ የወፍ ቋንቋ ነበር ።

ከዚያ በፊት ለብዙ ሺህ ሰው እንዳደረገው ሁሉ መጋቢው እንደፈለገ ተረጉመላቸው ።

“ይኸውላችሁ! አባ የሚተነብዩት በረቂቅ ምሳሌ ነው። ግን እንደም ቃል ጠብ አትልም ። አንድ ጊዜ አስታውሳለሁ መጫሚያዬ የት ጠፋ ቢሉ ግራ ገብቶን ሳለሁ የተነገረለት ሰው የ ከዚህ ወጥቶ በጀልባ ሲሄድ አዙ እግሩን መንትፋ ወሰ ደችለት ።” መጋቢ ፡ አባ የሚበቃ ያህል ስለሰፈለፉለት ረ ከቶ ተቀመጠና እንደሕልም ፈታላቸው ። “ ትልቁ ነገር ቤተ ክርስቲያን ያሉት ነው ። ቤተ ክርስቲያን የታሰቡት መቀመጫ ነው ። ስለዚህም በምድራዊ ትርጓሜ፤ እንደ ንጉሥ ዙፋን ይ መሰላል ” እንኳን ደስ ያለህ በሚል አስተያየት ጋረድን ተ መልከተው “ ፀደት ያሉት ለዙፋን የተገባ ሰው በመካከላ ችን መኖሩን ሲጠቅሱ ነው ። በዓል አዘጋጁለት ግለት ይሆናል ። ከብት ሠራዊት ነው ። የዘመተው ሠራዊት ሁሉ በዚ

ያው ተበትና ይቀራል ። አባ ብዙ ነገር ተናገረዋል ። መቸም እንደዚህ ያለ ግሩም ትንቢት አልሰጣሁም -” ትርጉሙን ሲያበቃ ተነግሮ ጋቢውን አለባበሳቸው ። አላሳፈሩትም ። ብቻ አንድ ቀን አንቀላፍተው በዚያው የቀሩ እንደሁ ምን ይበጀው ? ከጥቂት ዓመታት ወዲህ ስጋት አድርገዋል ። መጠሙ ቢሆን ይጉዳቸዋል ። ታዲያ ካልቀመስ ደግሞ ትንፋሽ አይሉም ። ያለሰመዳቸው ከርሱ በፊት የነበረው መጋቢ ነው ። ያም ሆነ ይህ አንድ አምስት ዓመት ያህል እንደ ሚያዘልቁት ተሰፋ አለው ። ከዚያ በፊት ጥቂት ጥሪት ማጠራቀም አለበት ። ችግሩ ፣ የሚመጣው እጅ መንሻ ብልት ሥ ጋና ጠጅ መሆኑ ነው ። ይህም ደግሞ ከርሱ በፊት ያለፉት ብዙዎቹ ሞተዋል ። መጋቢዎች የደነገጉት ልማድ ነው ። ሲለውጠው አይችሉም ። የገዳሙ አለቃ ቢሸሩትስ! አዎ! አንድ ጊዜ አድርገዋል ። ይህችም ሹመት ሆነችና!

ተሰነባብተው ሲወጡ የተነገረው ሁሉ ሲፈጸምለት አንዲት ጥገት አምጥቶ ለመሸለም ጋረድ በልቦናው ተሳለ።

አስቀድሞ የተገረተውን ያህል የቴዎድሮስ ውድቀት ሳይበሥር ዓመት አለፈ ። አልተረጋገጠም እንጅ እንዲያውም ሸዋን ድል አድርጎ አስገበረ ። ኃይለ መለኮት ሞተ ፣ የ ሚሊ ዜና ጉንደር ደረሰ ። ሆኖም ጋረድ እምብዛም አልተ ጨነቀም ። የጊዜ ጉዳይ ነው ። ሸኸ ፣ ደብተራው ፣ ባሕታዊው ያ ሁሉ ዓዋቂ የተነበየው መድረስ አለበት ። በዳኝነት አስተ ያየት እንኳ የአንድ ምስክርነት አይበቃም ይባላል ። ሁለት

ሦስት ሊሱኩ ሊያሳስቱ ይችላሉ ። መላው የአገር ዓ ዋቂ ቃል ግን ሊያጠራጥር አይችልም ። የአንዳንድ አነጋ ገር እንቅፃልሽ ቢሆንበትም አክሊሉ እያፍታታ አስረድቶ ታል ። የሁሉም ንግርት አንድ ዓይነት ነው ። በጣም ከፍተኛ ዕድል ይጠብቀዋል ። የአምላክ ፈቃድ ቢሆን - የሚገረጠ ትም ምክንያት የለም - ይህ ሁሉ ይደርሳል ። ጊዜውን መጠ በቅ ፣ አጋጣሚውን መጠባበቅ ነው የሚያስፈልገው ።

እርሱም ከፋሲል ግንብ ሰንነት ላይ ወጥቶ ፣ ነጋሪት አ ያስገብሰው ሕዝብ ዓዳም ከሩቅ ሲንቀጠቀጥለት በሐሳቡና በሕልሙ ይታየው ገባ ። የለም ። እንዲያውም ቴዎድሮስ የ ፈጸመውን አይደግመውም ። ሌላ የራሱን ግንብ ማሠራት አለበት ። ይችላል ። የት ላይ? ጥንታዊቷን ደጉ-ግን እንደ ገና ቢቆረቆራት ዘላለማዊ ዝናውን ተከለ ማለት ነው ። ጋረድ! ጋረድ! እንዳንተ ግን አለ? ራሱን በራሱ አምካሽው

የጋረድ መንጠራራት፣ በንግርቶቹ መተማመንና መኩራራት ለአክሊሉ በአንድ በኩል አስደሰተው ። እንግዲህ አ ያፈገፍግበትም ። ትንቢት ቢኖረውም ባይኖረውም መጽሐፍ ገላጭ አታላይ ፣ ሰነራም ሽማግሌ፣ ወላፋች ፣ ደባ ቆጣሪ የወላፈተውን ሁሉ አሜን ብሎ ተቀብሎታል ።

እንግዲህ የምትታዩው ዘውድ ገንገም ተቀምጧል ቢሉት እውነት መሰሉት - ለወርድ ይቃጣል ። ቴዎድሮስን ለማጥፋት ከዚህ የተሻለ መሣሪያ - የለም ። ግን ከ ከጠርሙዝ ወ ጥቶ እንደ ገና ለመከተት ያስቸገረው የዓረቦች ጂኒ ታሪክ አ ለ ።

አክሊሉ ራሱ ከሁሉም በላይ ለመሆን እንደግደችል ቢታወቅም ፣ ከማንም በታች ለመሆን ደግሞ አይፈልግም ። ጋረድ ከብር ይሰጠው ። አስር ዘውድ ይሜን ። እርሱ ደግሞ እንደሥሁል ሚካኤል ከወደጀርባ ይንሠራራል ።

አንድ ቀን ድንገት ተጣሎ ። የተጣሉበት ምክንያት ከፍተኛ አይደለም ። ግን ሥልጣናቸውን ለማፈታተን በቂ ስ በብ ነበር ።

ያስተርፍ ማርያም ለት ከጋረድ ቤት ምሣ እንዲበሉ ተ ቃጥረው ነበር ። ጋረድ በአሁኑ ጊዜ በግቢው እንድ ሃምሣ ራሱን ሆኖ ድንኳንም ማስተካከል ጀምሮ ነበር ። አክሊሉ ሁ ለት ሰዓት ያህል ዘግይቶ ሲደርስ ጋረድ ጉራዲውን እየነቀ ነቀ ከወዲያ ወዲህ ሲንቆራጠጥ አገኘው ።

“ይቅርታ! ብዙ አስጠበቅኋችሁ እንዴ?” አለ አክሊሉ በጥድፈያ ጉዞ የተመሳቀለውን ካባውን እያስተካከለ ። ጋረድ ፈቱን ለማየት የተጸየፈው ይመስል ወዲያው ዘወር ብሎ ወደቤት ሲገባ ፣ በታፈነድምጽ “ጨምላቃ” የ ሚሊ ቃል አክሊሉ ሰማ ። ወይስ ጀርባ ነው? ማመን አቃ ተው ። ስንኳን ስድብ ክፉ ቃል ተናግሮት እያውቅም ነበር። እንደፈለገ የሚቃኘው መሣሪያው አይደለም? የለም ። የሰይ ጣን ሽውታ መሆን አለበት ።

አክሊሉ ሰምቶ እንዳልሰማ አክታተለና ። “ወደዚህ ስ መጣ እግረ መንገዴን አቶ ወሰኔን ልጠይቅ ጉራ ብል ተዳክ መው ቤተ ሰብ እንባ በንባ እየተራጨ ፣ ነዛዜ ካልተቀበለክ

ብለው ውጥር አድርገው ያዙኝ ። እንደዚያ ሲወሰኑት ትቻ
ቸው ልመጣ አልቻልኩም ። እንጋገራ አሁንም የይቅርታ ጠ
ያቂ ወዘን አለወጠም ።

“እሺ ታዲያስ ?” የጋረድ አስተያየት አንተና ምክንያ
ትህ ስልገታ ትችሁኛል የሚል ንቀት ነበረበት “ደግሞስ ከመ
ቸ ወዲህ ነው አናዛኝ ከህን የወጣህ ?”

አክሊሉ የገራም ጓደኛው ጠባይ መለወጥ ትንሽ ግራ
አጋባው ። ለብቻው ከግዋቂ ቤት ሂዶ የነገረው ነገር ይኖር ይ
ሆን ? ሲል አሰበ ። “በቀላሉ ነገር እስከዚህ የሚያስቆጣህ ም
ክንያት አይታየኝም ። ይልቅስ ርቦኛል ። እንብላ” አክሊሉ
ሊያባብል ሞከረ ።

“ምን ያስቆጣኛል ? ለእኔ ብለህ ከናካቴው አትቀርም !
ደንታ የለኝም”

“ልሂድልህ መሰለኝ” አክሊሉ ከተቀመጠበት ተንቀ
ባቀሰ ።

“ተጠንጠና” የአክሊሉ ግባበል ዋጋ አልሰጠም ።
ቁርጥ ያለ መልስ ነበር ።

“እስከዚህ ድረስ ነው ? እኔስ ባልንጀራነትህን ለዘለቄታ
ተግምኝበት ነበር” ። አክሊሉ የመከፋት መልክ አሳየ ።
ምናልባት ጥፋቱ የራሱ ነው ። የጋረድን ትምክህትና ምኞት
ሲገነባ ጥቂት መቆጠብ ነበረበት ። ያም ቢሆን እንዲህ በቀላሉ
እንዲፈርስ አያደርገውም ። እየተለግመጠም ግቡን መፈ
ጸም ይኖርበታል ። ጋረድንም ከሥልጣኑ ሥር የሚያውል

በት ጊዜ ይመጣል ። ብቻ በየተራ ።

“እኔ ባልንጀራነትህን ጠልቻ አይደለም ። ብቻ አንዳ
ንድ ጊዜ በጣም ትቀናጣብኛለህ አክሊሉ” ጋረድ በረድ አለ።

“ብቀናጣ ባንተ ነው እንጅ ባንተ ላይ አይደል !”
“ታዲያ አቅምን እየጠበቁ ነው” ጋረድ የሚፈልገ

ውን አለ ። አሁን ይለያል ።

አክሊሉ ግን አላመነታም “ከኔ የበለጠ የሚታዘገልህ
አታገኝም” አለው ።

“አልጠራጠርም ። ደግሞ በታዛኝነትህ አትጸጸትበ
ትም ።” ጋረድ የሹመት የሽልማት ተስፋ መስጠቱ ነበር ።
ለመጀመርያም ጊዜ ፈገግ አለ ።

የዶርውን ወጥ ብልት ! ከኔ አንተ ትበልጥብኛለህ እየተ
ባባሉ ሲገባበዙና ጠጁን በላይ በላይ ሲያስገቡ ! የጥቂት ደቀ
ቃው በፊት ቁርሾዎቻው ፈጽሞ ተረሳ ።

ምዕራፍ ፬

ከሸዋ ዘመቻ መ
ልስ እኔ ቴዎድሮስ
ደብረ ታዘርላይ ሠ
ፈሩ ። በተቻለ መ
ጠን ከጎንደር ለመ
ራቅ የሚሹ ይመስ
ላል ። ይህ ስሜት
ያደረገቸው ገና ከ
ራስ ግሊ ሲኖሩ
ጀምሮ ነው ። እር
ግጥ ጎንደር ውብ

ከተማ ናት ። ምናልባትም በመላ ኢትዮጵያ የሚወዳደራት
የለም ። እንከበር የጎጆ ጥርቅም ብቻ ነበር ። አክሊሉም ስከ
የዲት ወዲህ እየቀዘቀዘ ሔዶ ነበር ። ሌላ ግን እለ ከተማ ተ
ብሎ የሚጠራ ጎንደር ብቻ ናት ። ይህም ሲሆን እርሷም መ
ውደቅ ጀምራለች ። መውደቅ የጀመረችው ከቋረኛ ኢያሱ
ተጥሎ የመሳፍንት ዘመን ሲተካ ነው ። ግንቦቹ እርጅተዋል ።
በየጊዜው ቢጠጋገኑም ! ቁጥቆጠ ከማብቀልና የሽረራት ድር
ከማድራት አላቋረጡም ። ብዙዎቻቸው ፈራርሰው ባዶ ባድማ
ሆነዋል ። ግዙፍነታቸው እንጅ ውበታቸው ! ድምቀታቸው
ጠፍቷል ። የባዶነት ቅዝቃዜ ሰፍኖባቸዋል ።

እኔ ቴዎድሮስን ያስጠላቸው የሕንጻዎቹ እርጅና አይ
ደለም ። ሕንጻ ቢፈርስ ሕንጻ ይሠራል ። የሚያስፈልገው
ደንጋይና ጭቃ ወይም ሲሚንቶ ብቻ ነው ። በጎንደር ግን የ
ግይታደስ የግይጠንን አገድ ሌላ ብልሽት ነበር ። የመንፈስ
ውድቀት ። ለታዛቢ ሕሊና ጠቅላላው ግድ የበሽታ ጠረን ነበ
ረበት ። ይኸውም የተጀመረው ከመሳፍንቶች አገዛዝ ጋር
ነው ። የኑር ግላግ ድሎት ብቻ ሆነ ። እያንዳንዱ መስፍን ከ
ምግቡና ከመጠጡ ጋር ለሌላ ሥራ የግይባክን ጋይሉን የሚ
ያስተናፍስበት ሃምሳ-ስልሣ ዕቀባት አስፈለገው ። የሕልውና
ግላግ ይኸው ብቻ ነበር ። መብላት ፣ መጠጣት ፣ በፍትወት
መደሰት ። መኳንንቶች ሃያ ሰላሣ ይገባቸዋል ። ነፍጠኛው ደ
ግሞ እንዳቅሙ ሁለት ሦስት አያንሰውም ። ነገር ግን በጎንደር
ቤተ መንግሥት የሥልጣን ልውውጥ ሰዎች ልብላቸውን
ከሚያጥቡበት ጊዜ ያዘውተረ ነበር ። ዛሬ የነገሠው በበንጋው
የወህኒ አምባ እስረኛ ነው ። ዛሬ ጎንጎሥ የሻረው መስፍን
ፀሐይ ስትገባ በዚያ የቤተ መንግሥት ልደላማ ሕራ ውስጥ
እንደጠለቀ ይቀራል ። በዚህም በዚያም የሚቀሩት ዕቀባቶቹ
ብቻ ናቸው ። ሌላ ሙያ የላቸውም ። ጭቆናቸው ገቢ ሲቋረ
ጥ ያንኑ እርጌ ንግድ ይጀምራሉ ። ሲያረጁ ያቃጥራሉ ። ወን
ዱ ከመደብላይ እግሩን ዘርግቶ ቀኑን ሙሉ መሸታ ሲያንቃ
ርር ይውላል ። ወደግታ በያለበት አምባገር ነው ። የጥይት
ተኩስና የቤትቃጠሎ የተለመደ ነበር ። በእስራ ዘጠኝ መቶ
መጀመርያ ጎንደር እንዲህ ግይነት ከተማ ነበረች ። የባቢሎ

ን ታሪክ መደገሙ ነው ።

የአጼ ቴዎድሮስ ሐሳብ በአካባቢያቸው፣ አዲስ የኢትዮ ጽዮን ቤተ ክርስቲያን፣ አለፍተኛ ጊዜውን ለመገንባት ነበር። ጎን ደር ላይ እንደግልጽ ተሰማቸው ።

ጥሩ ፍሬ ከተበላሸ ጋር ቢቀመጥ ራሱ ይበሰብሳል እንደ ይኸኛውን አያሽለውም። አጼ ቴዎድሮስም በጎንደር ላይ ቢከተሙ ኢትዮጵያን ይመራሉ ብለው የተማመኑባቸው መኳንንቶችና ሠራዊት በዚያ ብስብስ አካባቢ ውስጥ አብረው ሊበላሹ ይችላሉ የግል ስጋት ነበረባቸው ። የተሠማለቀ አገዛዝ የፈጠረውን የመንፈስ ቆሻሻ ቢያጸዱት አይጠሉም። ግን ኮ ቆሻሻ ጠራጊያ ጉንፋን ይይዘዋል ፤ ከሰው ዓቅም በላይ ብርታት መጠየቅ አጉል ግምት ነው ። ጠረገ ራሱ መቸ ጤና ይሰጥ፤ ስለዚህም ጉንደር በበሽታዎቹ ታላ ጤና ግንንደር እስኪተካባት ለብቻዎ ትቶ ፣ የራሳቸውን የንቅናቄ አዝመራ በአልተመረዘ አዲስ መስክ ላይ ለመዝራት ወሰኑ ። ነገር ግን የመንፈስ በሽታ፣ በሰው አማካይነት፣ እንደዓየር፣ ወይም እንደተላላፊ ተውሳክ ሁሉ ከቦታ ወደቦታ ሊዘዋወር እንደሚችል እምብዛም አላሰቡም። ኢየሩሳሌም ቢዘገ ስንኳ አንድ የጎንደር ተላላጊ መድረሱ አይቀርም ነበር ።

አጼ ቴዎድሮስ ደብረ ታቦር መቃረባቸውን ጋረድና አክሲሎ እንደሰሙ ፣ ያለ-የሌለ ሠራዊታቸውን አስከትተው ተጓዙ ።

ደብረ ታቦር ከከተማ ይልቅ የጦር ሠፈር መስሎ ነበር።

ከቤተ ክርስቲያን ጻገት ጀምሮ እስከተማው ዳርቻ ድረስ ድንኳን ተገጥጧል ። በንደት ዓለማዊ የጦር አለቃው ዓርማ በየድንኳኑ ላይ ይውለበላል ። በአንዳንድ ድንኳን በራፍ ላይ ፣ በተተክለ ጦር ላይ ጋሻ ተገጠልጥሏል። የድንኳኑ መጠንና ዓይነት የባለቤቱን ግዕረግና ደረጃ የሚገልጥ ይመስላል። የአንዱ በግምጃ የተከፈለ ስልጣን ላይ የጌግጌጌ የተሸለመ ፣ ካስገዛውና ተራዳው የተሰተከከለ፣ ደህና ቤት የሚያህል ነው። ሌላው ሰፋ ያለ ልሙጥ ሸራ ዘርግቷል ። ግራዝማቹ ደግሞ ከአርባ ከንድ ጋቢ የግትበልጥ ነገር ወጥሮ በውስጡ አርፏል ። በዚህ መካከል፣ ከግንጉርጉር የሕንድ ሐር የተሠራውና በወርቅ አጫዎች የተገቀጠው የንጉሠ ድንኳን እንደትልቅ ድባብ ጉብ ብሏል ። ዙሪያውን የከፍተኛ ጦር አለቆች ድንኳን አጅቦታል ። ከንጉሠ ድንኳን በራፍ አቅጣጫ፣ እስከሠፈሩ ዳርቻ ድረስ በዘመናዊ መሳሪያዎች የተቀረቡ በሚመስለው መተላለፊያ ግራና ቀኝ ባለትጥቅ ዘበኛ ቆመዋል ። አንዳንዶቹ ወዲያና ወዲህ ይንጎራደዳሉ ። የሚወጣውና የሚገባው እጅ ነሽ እርስ በርሱ ይጋፋል ።

ትርምሱ ከደመቀ ገበያ ያላነሰ ነበር ። በዚህ አስደናቂ ንጉሥ - የተተነበየለት ቴዎድሮስ እርሱ ይሆን? ዜና የተማረከው ነፍጠኛ አገር አዳርጦ መጥቷል ። ለንጉሥ ካደሩ አይቀር እንደዚህ ላለው ነው ። የጉበዝ እንጀራ በጎበዝ ይከፈታል ።

አንዳንዶቹ ወንዶች በየድንኳኑ ሥር ተቀምጠው ያን

ጉራጉራሉ ። ምናልባት ሚስቶቻቸው ልጆቻቸው፣ ቤተሰባቸው ናፍቀዋቸው ይሆናል ። ግግሮቹ በጋለ ስሜት ይሸልላሉ ።

ውጊያ ያልጠገቡት ነልግሎች ናቸው ። የቀሩት ደግሞ በየሥፍራው በቡድን ተገጠባቸው ገበጣና አካንዱራ ይሜወታሉ ።

የቤቶችም ስሜት እንደዚህ የተለያየ ነበር ። አንዲ ዕላላ ትላለች ። ወንድግን ወይም ባሏን በደህና ያገኘችው እግዚአብሔርን ታመሰግናለች ። ሌላዋ ደግሞ አገልግሎት በጊዜያዊ ሽግግ ሰው ትጠይቃለች ። የሚያለቅሱም ብዙዎች ናቸው ።

“ የተከፋፈለ አይመስል ” አለ ጋረድ በሽኩሽነታው ደንጉሠ ድንኳን ሲያመሩ ። ወታደሩን ግለቱ ነበር ።

“ እዎ ። ግንኮ ወታደር የሚለየው ድል ሲሆን ነው ። ድል ሲያደርግ ሁሉም ደስተኛ ነው ” አለው አክሲሎ ። በድንኳኑ ውስጥ የኖረው የዓይን ግረፊያ የሸዋው ምር ኮኛ ምንልክ ነበር ። አጼ ቴዎድሮስ ከድንኳኑ ዙፋን ላይ ተቀምጠው ፣ ሕፃኑ ከጎኛቸው ቀጭ ፣ ከንዱን እያሻሹ ያሜውኩት ነበር ። የአስራ አንድ ዓመት ሕፃን ነው ። ግን ከሕዝብ ፊት መዋል የለመደ መሆኑ ያስታውቃል ። ሰው፣ እርሱን በአድናቆት የሚመለከተውን ያህል እርሱ ደግሞ አካባቢውን በሚገባ ያስተውላል ። ከዚህ በተረፈ ግን አጼ ቴዎድሮስ ሁለት ዓመት የዘመተበት ጋይል መሆኑን የሚገልጥ ምልክት የለበ

ትም ። አንድ ሀገር ለመግዛት፣ ለበቅ ቢያነሱበት የሚያለቅስ ሕፃን እንደትልቅ ድል መግረክ ግብፈለት አጼ ቴዎድሮስን ሳያስደንቃቸው አልቀረ ይሆናል ። አንዱ ተቀብቶ ይወለዳል ። ሌላው ተወልዶ በራሱ ይቀባል ። ችግሩ ጋይልን እንደዘር በውርስ ለማስተላለፍ አለመቻሉ ነው ።

እነጋረድ ገብተው እጅ ነሱ ። “ እንዴት አደራችሁ ፣ እንዴት አደራችሁ ! ” አለ አጋፋሪው ። አጼ ቴዎድሮስ በጋረድ አለመዘመት የተቀየሙት የተቀጠሙ አልመሰሉም ። መራት ለነካ እጅ ለነግሥት ለንጉሳቸውን ትንሽ ነቅነት አደረጉላቸውና ከሕፃኑ ጋር ጨዋታቸውን ቀጠሉ ።

ጋረድና አክሲሎ ከመውጣታቸው በፊት ገብርዮ ከመኳንንቱ መሐል አለመኖሩን ወዲያው ተገንዘቡ ። የእያንዳንዳቸውም አእምሮ የራሱን መልስ ይዞ ቀረበ ። ሞቷል ። ተጣልቷል ። የለም ። ቢሞትግ ወሬው ይሰማ ነበር ። ገብርዮ ቢሸፍት ብርዮ ተለይቶ አይቀርም ።

ከውጭ ጠይቀው እንደተረዱት፣ ገብርዮ አልሞተም ። አልሸፈተምም ነበር ። ይፋት ላይ ሲዋጋ ጉኑ ላይ በጦር ተመትቶ ስለነበር፣ ቆሰሉ እያመረቀዘበት በድንኳኑ ውስጥ እንዲያርፍ ተፈቅዶለታል ። ገድ ነው ! ተባባሉ ።

ግምሻውን አህያ የሚያህል አንድ ሙከትና አንድ ግድጋሜ እስኪዘው ጠየቀት ።

“ እስኪዘህምን አስቸገራችሁ ነበር ! ” አለ ገብርዮ በአላቢነታቸው ትንሽ ተገርሞ ።

“ሐዘኝ ለትንሿ ነገር ገራ እንዲህ ልንራራቅ አብረን አፈር ፈጭተን፤ ውሃ ተራጭተን ነበር” ይሉት።
አክሊሉ በቅራታ ራሱን ነቀነ።
“ሁሉም ለተወት ይተዋል ልጄ!” ጋረድ ቀበል አደረገ።
“ያንን የወዳጅነት የፍቅር ጊዜ ሳስታውሰው ታምና ለህገ ዕንባ ያንቀኛል” አክሊሉ የተከዘ መሰለ።
ገብርኤ ከተጋደመበት አንገቱን ቀና አደረገና በከንዱ ላይ ተደገፈ። አለምሮው የጥንቱን ጊዜ አስታወሰ። አዎ! በርግጥ ዳደኛዎች ነበሩ። ስንቱ አብሮ አደግ ተበታተነ፤ የሞቱት፣ የጠፉት፣ ተራ ገበሬ ሆነው የቀሩት፣ የቀሰሱት... የልጅነት ፈታቸው ትዝ ይለዋል። ስግቸው ግን ተረጎሞ።
“አሁን ምን ጎደለ?” አለ። እንደግፅናት ያህል ነበር።
“በመካከላችን ምን አለና?” የመጣው ጠጅ ወርዶ የመጀመርያው የንግድ ለጋረድ ተሰጠውና ፋት ብሎ ቀመሰው። “ያን ጊዜ እንደዚህ አንጠራጠር ነበር?” ሲል ወደ ገብርኤ ዙሮ ጠየቀ።
“ቅመስልኝ አላልኩህ!”
“ነገሩን ነው እንጅ”
“ልጅ ሳለን እንደልጅ አሰብን። እንደልጅ ተግደውትን። ዛሬ ደግሞ አደግን። አረ ወደግርጅቱ ነን! ይኸው ልሀ እኔም ሽበት ሞካከርኛል” ገብርኤ ፀጉሩን አሻሽ።
“ሰለወትሮው አሁን ብንላቀስ ምን ዋጋ አለው? ይ

ልቅስ ስለመቻው እስቲ አውራን” አለ አክሊሉ።
“እንዴት ነበር እባክህ!”
“ሞት ነበር”
“ብርቱ ነበር ውጊያው?”
“ሆኖ ለገደው አጋደሞኛል”
“የሸዋ ጠረኛ እንዴት ነው?”
“ያስቸገረን ደፈጣውና አደጋው ነበር። ሸዋ፣ አስቦ፣ ታግግ፣ አመዛዝኖ መሌድን ያውቅበታል። አምነው ገብተው፣ ድርጅታችንን የጉዞዎችንን አቅጣጫ ካጠጉ በኋላ ሌሊት እየከዱ ከጠራቸው በመቀላቀል ያታሉን ብዙዎች ናቸው። አንድ መሪ ሲኖራቸው አይቻሉም ነበር።”
“ያሉትስ?”
“እርስ በርሳቸው ስለሚረካከሩ በጣም አልተባበሩም። ሁሉም የሚቀበሉት ምኒልክን ነበር። እርሱም ገና ሕፃን ነው።”
“አረ እስቲ ቆስልህስ?” አክሊሉ ጠየቀው።
“እስከዚህም አይደል” ሲል ገልጦ አሳያቸው።
“ገና መጀመሪያ ጊዜ መገኘትህ ነው።”
“ጋራጣ ነው የወጋኝ” ሁሉም ተሳሳቁ።
ሌሎች ጠያቂዎች እየደረሱ ሲመለሱ ጋረድና አክሊሉ ሙከቱ ታርዶ ዱለት እስኪሰናዳ ድረስ ሲጫወቱ አመሹ።
ገብርኤ ውጊያ እንጅ ምክንያት የሚያዘወትር ሰው አልነበረም። ለሚወደው ይሞታል። የሚጠላውን በግልጥ

ይጸየፋል። በአፋ እየሣቀ ነገር በሆዱ አይቋጥርም። ብዙ ወም ሰው እንደርሱ ይመስላል። ሆኖም በዚያ ምሽት እንጋረድን ሸኝቶ፣ ከምኝታው ላይ ሲጋደም፣ ትንሽ ግብጽ አልቀረም።
አቀራረባቸው ድንገተኛ ሆነበት። እርግጥ በልጅነታቸው ዳደኛዎች ነበሩ። ግን ጥንት ነበር። ከዚያም ጎርም ስና መጣ። እያንዳንዱም የራሱን የሕይወት ፈለግ ተከተለ። የግንኛቸውም ጥፋት አልነበረም። እድሜ ልካቸውን ጧት ጧት እየተጠራሩ የአሸዋ ቤት ሲገነቡ አይኖሩም። አንድ ቀን፣ አንድ ሥፍራ፣ አንድ ሰው ቁምነገራ መን ሕይወት ይጀምራል። ቴዎድሮስም ከሣ ሳለ የእምቧይ ካብ ይገነባ ነበር። አሁን ደግሞ ሀገር ይገነባል። ታዲያ ሁልጊዜ እምቧይ እንደካበ መቅረት አለበት እንዴ? አክሊሉ ራሱ እምቧት ግመት ያህል የደረሰበት ሳይታወቅ ተሰወር። በጎንደር አደባባይ እንደገና የታየው አጼ ቴዎድሮስ ዘውድ ሊጭን ሰሞን ነው። ያን ጊዜ የት ጠፍቶ ነበር? ከዚያም ወዲህ ከጋረድ ጋር ብዙ ጊዜ አብረው ታይተዋል። ትኩስ ወዳጅነታቸው በጥንቱ ዳደኝነታቸው ላይ ብቻ የተመሠረተ አይመስልም። እስከዚህ ለመቀራረብ ሁለቱ ተመሳሳይ ባሕርይ የላቸውም። ጋረድ ወታደር ነው። አክሊሉ አይደለም። ከዚህ ሁሉ በላይ ሌሎች ወዳጆቹን ገና ግማት ሳይጀምር ሁለቱ ባንድነት አሰበው። ከሙከትና ከጠጅ ጋር ሊጠይቁት መጡ። የቀድሞውን

ትገታ ምን አስቀስቀሳቸው ገ ከርሱ የሚፈልጉት ነገር አለ? ምን ሊሆን ይችላል? ጋብቻ ገ ሴት ወገን የለውም። ራሱን ለጋብጫ ይፈልጉታል ግለት ደግሞ ዘበት ነው። አሸመሩን ከተወት ይበቃው ነበር። ታዲያ ምን ይሆን? ይገርግል። እኔን ምን አስጨነቀኝ ትን ወዳጅነትም ሆነ ሌላ እየቀየ ይታወቃል - አለ ገብርኤ በሐሳብ። ሌሊቱን ስለልጅነቱ ወራት አንድ ዝብርቅቅ ያለ ሕልም አየ።
ከሁለት ሳምንት በላይ እየተመላለሱ ዘወትር ጠየቁት። እያሰገረም፣ ጠጅና ሙከት፣ ብልትና ጠላው ይመጣለት ነበር። ሌሎች ጠያቂዎች ነበሩ። ለምሳሌ ዓለሜ በቀን ሁለት ሦስቱ ሳይመላለስ አይውልም። ነገር ግን ከአብሮ አደግነቱ ሌላ፣ የክፋና የበጎ፣ የዘመቻና የሰላም ጊዜ ዳደኛው ስለሆነ፣ እምብዛም የሚያስደንቀ አይደለም። ጉጉጉ ነገሥቱም ጀምሮ ተዘቅገዞ፣ ሁፈር ረጋ ሲል፣ እስከድንኳን ድረስ አምስት ጊዜ ያህል እየመጡ ጉብኝተውታል። የቤተ መንግሥቱ ምግብና መጠጥ ወደ ገብርኤ ድንኳን መጋዘን ያቋረጠበት ጊዜ ግን የለም።
ከተቆት ጊዜ በኋላ የዘወትር ጉብኝታቸውን ለመደው - ብዙ ጊዜ ከበው ገበጣ ይጫወታሉ። አንዳንድ ጊዜም፣ አንዱ በገና ሲመታ ጠጅ ከጠጅ ያደመጠሉ። በዚህ ጊዜ ሁሉ ገብርኤ ስለሐላባቸው አንዳችም የግምት ፍንጭ አልነበረውም። በተዘዋዋሪ ስንኳ አላነሱበትም። ደህና ጊዜ ይጠብቃሉ። ጊዜው ባመቸ ቀን ሌላ ሰው አብሮ

ይኖራል ለእነዚህ ሰሌዳ ቀን የጊዜው ስሜት ያመቸ
አይመስለኝም ምን ስሜት ያለው ለመጠቀም አልረገገም ምን
ሆኖታል ስንብር ላይ ከከሸፈ ውጤት ጭንቀት ላይ ስንብር
ይሰጣቸው ነበር ምን
አንድ ቀን አጋጣሚው የተሳካ መሰለቸው ምን ገደብ
ተው ሦስቱ ብቻ ከጭንቅ ድንጋይ ላይ አረፍ ብለው ነበር ምን
ሙሉ ጨረቃ ወጥታለች ምን ላይ አየር ይነፍሳል ምን የደብረ
ታቦር ሚያ ከፈታቸው ወለል ብሎ ተዘርገዷል ምን እንቁራ
ሪቶች ይንጫሉ ምን አለር አለር የጅብ ድምጽ ይሰማል ምን
ከሩት ግድ ጋራ የመንደር እሳት ብላጭ ይላል ምን ጉልላ
ለእሙኛው የፍትር ዜግ የሚያንጉራጉርበት ምሽት ግድ
ነት ነበር ምን
ለብዙ ደቂቃዎች ያህል በፀጥታ ተቀመጡ ለምን ያህን ያህን
ቸውም በየራሳቸው ሐሳብ ተይዘው ነበር ምን አክሊሉ ጋረድና
ገብርዬ የሚያስቡትን ይገምታል ምን ሆኖም ገምቱ ትክክለኛ
አልነበረም ምን ጋረድ ከፋሲል ግንብ ሰገነት ላይ ወጥቶ የጣ
ናን ባሕር በጨረቃ ብርሃን ቆልቆል ሲመለከት ራሱን ያያል ምን
ገብርዬ የሚያልመው ስለፍትር ነበር ምን
“በእንደዚህ ያለ ጊዜ የወንድ ልጅ ይሸፍታል” ስላለ
ክሊሉ ምን
“በእንደዚህ ያለ ጊዜ ባርያ ይከፋል” ስለ ከአፋ ሊያ
መልጥ እንደቃጣው ጋረድ ያሰበውን ወደውስጥ ዋጠና “የ
ሴት ልጅ ደግሞ ተኝቶ ያንኮራፋል” በማለት አቀባበለ ምን

“በለሽፍታ ስታውሩ የትኛንት ግታው ሕልሜ ትዝ እ
ለኝ” ስለ ገብርዬ ድንገት ከእንቅልፍ እንደባኝ ሰው ምን
“እንተም ታልግለህ?” ምን
“እኔ ምን ድን ነኝ?” ምን
“ሕልም የግይዘው ጠጠር ምን ምን ስሜት የግይቶ
ርበው ጠንካራ ትመስለኛለህ” ምን
“እርሱን ተውው?” ምን
“እሺ በል ገንረኛ” ምን
“ሕልም እንደፈችው ነው ተብሏል” ስለ ጋረድ ምን
“በሙሉ አልሰማም” ምን እንደገህድ የሚቆጠር እውነት
ተኛ ራይ ደግሞ እንዳለ አምናለሁ” ስለ አክሊሉ አቃኛው
“ሕልም ሆነ ራይ ብንሰማውስ?” ገብርዬን ከዚ
ህም ከዚያም አዋከቡት ምን
ገብርዬ ጉዳዩን በማንገዝ ተፀፀተ “የሸፈትን ይመስለ
ኛል” ስለ ነገሩን በማቃለል ምን
“በማን ላይ?” ምን
“እነማን?” ምን
ለገብርዬ ታማኝነት ስሕልም ስንኳ መሸፈት ከሕይወት
ነበር ምን ይህንን ከሕይወት እንደ ደግ ነገር በይፋ ግውራት ደ
ግም ከትገብብት ያለፈ ግመጽ መስሎ ተሰማው ምን ሰው በሚጠ
ላው ላይ ይሸፍታል ምን የተበደለው ቢያምጽ አይፈረድበትም
ገብርዬ ቀና ብሎ ሰማዩን ተመለከተ ምን ጸጥ ያለ የራጋ ነው ምን
ዘለዓለማዊ ሥርዓት የሰፈነበት ይመስላል ምን የእነአርሰጣ

ጣለስ ፍልስፍናዊ አስተያየት የለውም ምን ሰውም አንድ
ጠቅላላ ሥርዓትን መከተል እንዳለበት ይሰማው ነበር ምን በ
ጦር ሚዳ ልቡን ሰቶ ይዋጋል ምን ነገር ግን እገር ለመበጠጠት
መንደር ለማመስ ለመፈራትና ለመታወቅ ሲባል በሚደ
ረገ ሸፍትነት እይሰማም ምን በቴዎድሮስ የታመነበት አን
ዱ ዋና ምክንያት ይኸው ነበር ምን ፖለቲካዊ ስሜት ባይኖረ
ውም ምን ቴዎድሮስ ስለሊትቶልያ አንድነትና እዲስ ዓይነት
ትክክለኛ አስተዳደር ባላቸው ከፍተኛ ዓለማዊ ስሜት ላይ ላይ ላይ
ሕልም ምን አመጣው? እርግጥ ቆሰሎ የተኛ ሰሞን ከትኩሳቱ
ጋር ብዙ አቃኝቶች ነበር ምን ይህ ሕልም ግን እንቅልፍ ዓለሙ
እንግዳ ነበር ምን እንዲህ ያለ ነገር አልማለሁ ብሎ ያላለመው
ነገር ነበር ምን ለገር ሕሊናው ከብደብት ሰንብቷል ምን አሁን
ደግሞ ምላሱን ድንገት በሳተ እንደደግ ነገር ስሜታመነው
ጌታው ላልቀረቡ ባልንጀሮች ማሳወቅ የመንፈስ ሥቃይ
ሆነበት ምን
“እስከዚህም ድረስ አይደል” ስለ ገብርዬ ዓይኑን ከጠ
ራው ሰማይ ላይ እንደተከለ ምን “ዝርዝሩን በትክክል አላስታ
ውሰውም ምን ዝብርቅርቅ ያለ ነበር” ከዚህ ላይ አልሞኸም ምን
ጠቅላላው ትርጉም ቢታየውም የጊዜ የቦታና የሰዎች መ
ታወቂያ ከእውነተኛው ሕይወት ጋር የተመሳሰለ አልነበ
ረም ምን ጊዜው ቀንና ሌሊት ለገሩ ቆላና ደጋ ለንዳንዶቹ
ሰዎች ጭራቅ የመሳሰሉ ስንሽ ዝብርቅርቅ ያለ ነበር ምን

“በትክክል አላስታውሰውም መላ ቅጥ ያጣ ዓይነት ነ
ው” ስለ ገብርዬ ዓይኑን ወደጠራው ሰማይ እንዳንጋጠጠ ምን
“ይሁን ታዲያ ምናል” ምን
“ሕልም የተዘበራረቀውን ያህል ምስጢሩ በዚያው ል
ክ ይረቃል” ምን
“ረቀቀ ጉላ እምብዛም ደንታ የለኝም” ስለሙ ግን
አስገርኞኛል ምን በአንድ ትልቅ ሚዳ ሕዝብ ተሰብስቦ የጋማ
ና የቀንድ ከብት ሳይለይ እየታረደ የሚበላ ይመስለኛል ምን
የጥብቡ ጠስ እንደሐምሌ ዳመና ዓየሩን እፍኖታል ምን ከአን
ዳንድ ሥፍራ ላይ ሰው እርስ በርስ ይበላላል ምን ገብርዬ ማክ
ኩን አወጣና ጀርባውን ሰቀሰቀ ምን “በሌላ ሥፍራ በአንድ ት
ልቅ ዋርካ ዙሪያ ከወገባቸው በላይ የተራቁት ሌቶች እየተን
ጋለሉና እየተደፉ ምሕላ የሚያደርሱ ይመስለኛል ምን ቁርባ
ንም ይመስለኛል ምን በዚህ መካከል አምስት የምንሆን ሰዎች
እንደሸፍታ በሰንሰለት ተጠፍረን ከንጉሥ ፈት እንቀርባለን ምን
“እነማን? ንጉሡ ማነው?” ስለፍርድ ምንም የማያው
ቀው አክሊሉ ስህህ ሕልም የገብርዬን ጥላቻና ፍቅር የደረ
ሰበት መሰለው ምን ቅገትም ይሁን ትንቢት የሰው አሳብ ምን
ፍላጎትና ምኞት በሕልሙ ይመጣበታል ምን በይሉኝታ ስማ
ብዝነት ስፍርሃት የታፈነው ሁሉ የሥውር ሕሊናን ጓዳ እ
የበረገደ ይወጣል ምን ስለሰው ተፈጥሮና ዝንባሌ ከቀን ሕይ
ወት ይልቅ የሕልም ዓለም እውነት ሳይሆን ይቀራል ምን
አክሊሉ በምሽቱ ጨለማ ውስጥ የገብርዬን ገጥታ ለማንበብ

ምክረ ።

“እነማን እንደሆኑ አይታወቅኝም ። ንጉሡ ቴዎድሮስ ይመስለኛል ። ግን ደግሞ ጺም የለውም ።”

“እሺ ከዚያ በኋላስ ?”

“ንጉሡ እኛን ሲመለከቱ ፈታቸው በርበሬ ይመስልና ወደፍም እየተለወጠ ሂዶ የሚንቀሳቀስ እሳት ይሆናል ። ወሳፊን ሲገርፈን ስናፈገፍግ ዘበኞቹ ወደ ፊት ይገፈጉናል ። በነበላላ መካከል የንጉሡ ቁመና እንደገና ቅርጽ ይይዝና በትረ መንግሥቱን ቀና አድርጎ ወደ እየጠቆመ አንተም ደግሞ ገብሮ ! አንተም ! ሲል ጥፋተኛ አለመሆኔን ላመለክት እጥክራለሁ ። ግን ድምጹ ሰሎ መናገር ያቅተኛል ።”

“ግሩም ነው ። የደብረሲናው ቁጥጥር ። አንተ እንደ መሴ ! እርሱ እንደ ኤሎኒ ።”

“አክሊሉ ! አንተ ታሾፍብኛለህ ልበል ?” ገብሮ ቅር የተሰኘ መሰለ ።

“ሙት የምራን ነው ። የነበላላ ሁኔታና ከነበላላ ውስጥ ድምጽ መውጣቱ አይመሳሰልም ትላለህ ገብሮ ! ይልቅስ ጨርሰልን ።”

“ይኸው ነው ። ደግሞ ሊያስተባብል አፋን ይከፍታል ! በሚል የቀጣ ድምጽ በበትረ መንግሥቱ አይኔን ሊሸነቁረኝ ሲቃጣ ብንን ብዬ ነቃሁ ።”

“በቃ ይኸው ነው ይህንን ያህል የዘገነነህ ?”

“ምነው ጃል ! ከዚህ የባሰ ምን ሊመጣ ኖሯል ?” ገብ

ሮዩ ሰቅጥጥ በማለት አኳኝ ራሱን ነቀነቀ ።

“ሕልም እኮ ነው !” አለ ጋረድ ።

“ቢሆንግ ነው ያወጋኝሁ”

“እውነት ቢሆን ኖርስ ?”

“ምን ?”

“ሕልሙ”

“እንዴት አርጎ ?”

“ማለቱ ! ማለቱ !” አክሊሉ ድንገት ዘባርቆ ነገር እንዳያበላሽ ትንሽ ቆም ብሎ ከአፋ የሚወጡትን ቃላት መዘናቸው ። “መሸፈትህ ! ሕልም ሳይሆን እውነትስ ቢሆን ? ጨርቅህን ጥላህ ልታብድ ኖረሃል !”

“እዩ ! መቸም ዓይነት ዓይነት አለው ። ዋናው ነገር መሸፈቱ ሳይሆን በማን ላይ መሸፈቱ ይመስለኛል ።”

አክሊሉና ጋረድ በጨለማው እርስ በርሳቸው ተያዩ ። ሳይነጋገሩ ሐሳብ ለሐሳብ ተገናኙ ። የሚለየው አሁን ነው ። መፈርቀቂያ ትንሽ የምክንያት ፍንጭ ተገኝቷል ። በዚህ አጋጣሚ በርግደው ገብተው ትክክለኛ ስሜቱን ማወቅ አለባቸው ።

“የምትሸፍተው አንተ ! የምትሸፍትበትም በሕልምህ ያየኸው ቢሆንስ ?” አክሊሉ ጥያቄውን እንደዋዛ ጣል አደረገው ። እውቆ ነበር ።

“ማን ቴዎድሮስ ?” የገብሮ አጠያየቅ ጭንቀት ነበረበት ።

“እህና ! በቴዎድሮስ ! ሌላ ንጉሥ ለጊዜው የለን !”
“ሳሊን ቅድስት ! ሳሊን ቅድስት !” ገብሮ እንደ መሐይምን አማተበና ጭንቅላቱን በእጁ ያዘ “ምነው ጃል ! ምን አረኩህ ጃል !”

“እንከፍ ባርያ” አለ አክሊሉ በሆዶ

“ተከፋህ እንዴ ? ሲል ጠየቀው ።

“እንዴታ ! ከፋኛ እንጂ” ገብሮ ራሱን ነቀነቀ ።

“ምነው እዲስ ነገር አረከው ?”

“ምን ?”

“መሸፈቱ ። በራስ አሊ ላይ አልሸፈትክም ?” ጠያቂው ጋረድ ነበር ።

“ያ ሌላ ይህ ሌላ”

“በምን ተለየ ?”

“እንደኛ ነገር ቴዎድሮስ ወዳጄ ነው ። ምን ታስላፈልፋኛላችሁ ጃል !”

“ጨርሰው እንጂ !” የአክሊሉ አነጋገር ውትወታ ነበረበት “ ወዳጄህ ሆኖ ምን አደረገህ ?”

“ምን ያላደረገልኝስ አለ ?”

“እንግዲያው በራስ አሊ ላይ የሸፈትከው ሰላዳደረገህ ። ወዳጄህ ሰላላሆን ተመቅኝተህ ነዋ !”

“ለምተኝነትም እኮ ምክንያት ያሻል ። እሱ ቴዎድሮስን በምን ልመቅኘው ! አልበደለኝ ። በጥቅም ። በድሎት አልበለጠኝ ። እንደኛው ይዋጋል ። ያለውን አብረን እንበ

ላለን ። አብረን እንጠጣለን ። ሐሳቡን ፣ ግቡን ፣ አብረን እንጠጣለን ። ከሆኑት በቀር እርሱ ከኛ የተለየ ምን ነገር አለው መሰላችሁ !”

“እኛንስ የገረመን ይኸው አይደል ! ከኛ የተለየ ሳይኖረው በዚያ መከረኛ ዙፋን ላይ” አክሊሉ ንግግሩን አንጠልጥሎ ተወው ። የመጨረሻው አረፍተ ነገር ድንገት ነበር የመጣለት ።

ገብሮ ሁለቱንም ተራ በተራ በዚያ ጨለማ ሊያያቸው ምክረ ። በአእምሮው ሲመላለስ የሰንበተውን እንቁቅልሽ ፍች ያገኘ መሰለው ። መሆን አለበት ። መሆን አለበት ። አለ በሐሳቡ ።

“እር ምን ታስባላችሁ ? ከኔስ የምትፈልጉት ምንድን ነው ?” አነጋገሩ የለዘብታ ቢሆንም ቁርጥ ያለ ነበር ።

“ምንም”

“ይህንን ሁሉ ነገር የምታነሱት በከንቱ ?”

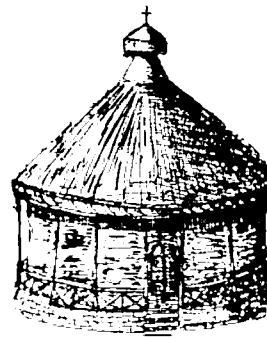
“ጨዋታ በጨዋታ ይነግላል” አለ አክሊሉ ።

“ከሆነም ደህና ! እሺ በሉ እኔም መሽቷል ወደድን ሄኔ ልግ” ብሎ ገብሮ ተነሣ ።

እንደጠረጠራቸው አወቀ ። ገብሮም በበኩሉ ፣ እንደ ጠረጠራቸው ማወቃቸውን አወቀ ። የተጨበጠ ነገር የለበትም ። ግን ወትሮውንም ቢሆን ደብተራና ወታደር ከፋኛ ሲሻረክ ለደግ አይደለም . . . ቀስ በቀስ እደርስበት የለ ! አለ ገብሮ ከራሱ ጋር ። አክሊሉና ጋረድ ። ምንም ሳይነጋ

ገሩ በተዋቸው ሥፍራ ላይ ብዙ ደቂቃዎች ተቀመጡ ። ደን ገጠው ነበር ። በሐሳብም ተውጠው ነበር ። “በከንቱ ነው ። እርሱን እንደሁ በድግምት ይዞታል” አለ አክሊሉ ከእንቅልፍ እንደነቃ ሰው ። አንገቱን ወደሰማይ ቀና አደረገ ። ከዋክብቶቹ አሁን እያምሩም ነበር ። ለምን ስሌቱን አይከተሉም ?

ምዕራፍ : ፭

ለሜሪቸው የጻፈ ጻፈታ አቀራረብ ፣ የገብርዬ ስሜት መወገሽት ጋሪድን ፍርሃት ለቀቀበት ። ጋሪድ በራሱ ግምት ደፋር ወንድ ነው ። አዎ ! ስራ የታጠቅሁ ወንድ ነኝ

ባይ ነው ። ይህም ቢበዛበት ከቡርቂዎች የሚመደብ አይደለም ። በዋለበት ጦር ሜዳ ከሌሎች ቀድሞ ጀርባውን ሰጠ የሚለው የለም ። ሐምትስ ነበረው ። እንደሌሎቹ ስመጥር ጀግኖች ሁሉ በእረኛ ተዘፍኖለታል ። ነገር ግን በከሐዲነት ተይዞ ከቴዎድሮስ ፊት መቅረብ ከድፍረቱ በላይ ሆነበት ። ለማጥቃት ቀርቶ ለመከላከል አልተዘጋጀም ። ስራውን አውልቆ የተኛ ጉልማሃ ድንገት ተነስ አይባልም ። እስኪታጠቅ ጊዜ ይሰጠዋል ። ችግሩ የሰሪ መታጠቂያ ጊዜ ነው ። ቢያንስ ቢያንስ እንደ ሺህ ነፍጠኛ ማሰለፍ አለበት ። የውጊያውን ጊዜና ሥፍራ ራሱ መምረጥ ይኖርበታል ። አሁን ግን የሁ

ለት ሰዎች ሕልም ብቻ እንጂ የታቀደ ነገር የለም ። ጊዜ ከገኘው ግድ አልነበረም ። ጊዜ ከገኘው ግድ ለኝም ! አለ ከራሱ ጋር ። ግማሽ ሰውነቱ ደም ገብርዬ ለቴዎድሮስ ቢነግርላ ! ከአሁን አሁን ነፍጠኞች ደርሰው ቢይዙትላ ... በሚል ጭንቀት ተወጠረ ። የቴዎድሮስን ቁጣ ያውቀዋል ። ግልምጫውና የሌሎች መዘዘዎቻ መሆኑን ! የገብርዬ ሕልም በራሱ ላይ የተነጣጠረ መሰለው ። ግን ታሥሮ ከቴዎድሮስ ፊት ከመቅረብ ሞቱን ይመርጣል ። ይህ መዘዘኛ ደብተራ ጉድ አረገኝ ሲል ተቆጠ። በግልጽ አልተናገረውም ። እስቲ ልቆይ ። ምናልባት ግን ያውቃል ? አለ በሆዱ ።

አክሊሉ ግን ያቀነባበረው ሰንጠረዥ ስለተቃወሰበት ቅር ከመሰኘት በቀር እምብዛም አልታወከም ነበር ። ገብርዬ እንደማይናገር ስለተሰማው ይሆናል ። ገብርዬ ነገር የሚያዋሽከ ሰው ዓይነት አይደለም ። ቀጥተኛ ነው ። ምናልባትም ራሱ ሊበቀላቸው ይሞክር ይሆናል ። ለሁሉም ነገር አስቀድሞ የተጨበጠ ማሰሪጃ ማግኘት አለበት ። የሰሜት ፍንጭ እንጂ የነገር ውል አልሰጡትም ። እንዴት የጥርጣራ አሉባ ለታ ይዞ ከቴዎድሮስ ሊቀርብ ይችላል ? በከሐዲነት ተይዞ ከንጉሥ ፊት ሲቆም ገብርዬ ማለሙን እንዴት ያስረዳል ? ሆድ ያባውን ብቅል ያወጣዋል እንደሚባለው ። ሕልሙ የውን ምኞቱን የሚገልጥ ሊባልበት አይችልም ? ቴዎድሮስ ብለህ እንደሚመሰሰው ብለህ ከሆነ ወዲያው ይደርስበታል ። ይህም ሁሉ ቀርቶ ብንያዝ ምን ይመጣብኛል ሲል

አሰበ ። ለራሱ ያገኘው መልስ -ምንም ! ርስቱን አልወረሰ ፣ ግዛቱን አልሻር አለ በልቡ ። ሁለቱም የለውም ። ቴዎድሮስን ተበቅሎ ከራሳው ጉልቶ ለመታየት ካልቻለ ፣ የቴዎድሮስ ባላንጣ ወይም ተቃራኒ ሆኖ መታወቁን መረጠው ምናል ! ቢሰቀል ። ቢወገር ። ወይም በእሳት ቢቃጠል ? እንደጃንደረባ ደብተራ ሳይሆን እንደ ወንድ ይታወሳል ። እዎ “ጀግናው አክሊሉ!” ከእኛ ላይ ስንኳ ይጣፍጣል ። ብቻ የፈረሰ ስም አላወጣም ። ምንም አይደል ።

“ይህንን እንፈፍ ውላጅ እሁራላታለሁ !” የአክሊሉ የማጥፋት ስሜት እንደገና ተቀሰቀሰበት ። አሁን ከሃ ብቻ አይደለም ። ገብርዬም መጥፋት አለበት ። እንዲተርፍ ምርጫ ተሰጥቶት ነበር ። ገብርዬ ግን የምርጫ ዕጣውን እሳት ውስጥ ጨመረው ። በማንም ሊረርድ አይችልም ። ያ-እን ከፍ ውላጅ በራሱ ግትርነት ፣ በራሱ ታማኝነት መጥፋት አለበት ። ከሁለት ጫፍ መገኘት ጀልነት ነው ። ከሐዲነት ያጠፋል ። ታማኝነትም ይጉዳል ። እንደርግብ የዋጋን እንደ አባብ ጠበባን ሁኑ ብሎ የለም መጽሐፍ ? ሁለቱ እንዴት ሊዋሐዱ ይችላሉ ? እንደፊ ነዋ !

ለካሳም ፣ ለጋሪድም ታማኝ ነኝ ። በሁለቱም ላይ ሳይሆን ነኝ ። ወንድነት ማለት ሌላ ደሆን ? ምናልባትም እነአለሜና እነብራ አብረው መጥፋት ይኖርባቸዋል ። በገብርዬ አማካይነት ከሜሪው በረት ውስጥ የሚያስገባቸው መስሎት ነበር ። አሁን ግን ከንቱ ነው ። ተጣብቀው የተፈ

ጠፍ ይመስል ከገብርኩ ቡድን ተነጥለው አይገቡለትም ። ሁሉም ይጥፉ ። የኋላ ኋላ ጋረድስ ቢሆን ... ምቃት ሌሊት ነበር ። አክሊሉ ከአልጋው ላይ ተጋድሞ የተገነባው አረቄ ሰውነቱን አቃጠለው ። “እርይ!” አለ አቡነ ዘበሰግዳት ደግሞ ጋቢውን ሲሸፋፈን ። የመንፈስ ሥቃይና የሥጋ ጭን ቀት ተፈጥሮውን አደንድኗታል ። አክሊሉ አንዴ አሳቡን ከወሰነ በማወላወል እንቅልፍ የሚያጣ ሰው አይደለም ። ምናልባትም፣ ጣራ ጣራ ቢመለከትና በውድቅት ሌሊት ቢባንን፣ ጥላኑን ለማጠናቀቅ ነው ። በዚህ ሌሊት ግን ገበጣውን ወዲያው ቤት አጠጥቶ ነበር ። ከአረቄው ጋር ነገር አለመን አቃጥሎ ተኛ ።

የግብጥ ሰዓት በማሳለፍ በቁጣ ያላንቆራጠውን ያህል፤ አክሊሉ ደግሞ በተራው ጋረድን የሚያጓጉበት ጊዜ አገኘ ።

“ምንዎ ጃል! ምንዎ! የማውቀው ጋረድ የት ሄደ? ወ ይስ ወኔውን ማን ሰረቀብኝ? ጋረድ ለብዙ ስተማመንብህ እንደዚህ በአጭሩ ትሸበራለህ?” አክሊሉ ድምጹን ከፍ አድርጎ ከተናገረ በኋላ የታከተውና የሰለቸው፣ ተስፋም የቀረጠ ይመስል በከባዱ ተነፈሰ ።

ሰሞኑን በሞላ ጋረድ ቅዝብ ብሎት ሰንብቶ ነበር ። አበላ ሉም፣ አስተያየቱም፣ አነጋገሩም እንደ ቀድሞው አልዩኑም። ቅዝብ ማለት ወይም መቀነጥነጥ አንድ ነገር ነው ። ጋረድ ግን በቁመናው እስከ መቃዣት ቃጥቶት ነበር ። አገሌን በ

መጻፍ አስደግፎ ብዙ ጊዜ በዝምታ ከቆየ በኋላ ከዕንቅልፍ እንደባኔን ሰው ድንገት ይናገራል ። አሁንም መልሶ መላልሶ የሚያሰግው ቃል “አክሊሉ ታዲያ ከምን ተሻለ?” የሚል ተግጥኖ ነበር ።

የጥምቀት በዓል ነው ። ሁሉም ደስ ብሎታል ። ያም ባይሆን ደስ ደስ ያለው ፊት ያላያል ። አክሊሉ፣ ምንም እንኳን በአእምሮው ነገር ቢመላለስ፣ ከዓመት አንድ ጊዜ ብቻ የሚመጣውን በዓል ለዛ፣ በከንቱ ሊያከመጥጠው አልፈለገም ። የጉግሱና የገናው ጨዋታ አለ ። የቆነጃጅቶች ዘፈን አለ ። ለጥምቀት ያልሆነ ቀሚስ ይበጣጠስ ይላሉ ሲተርኩ ። ይህም ሁሉ ቢቀር፣ ከጋረድ ውሽግ ቤት፣ በመዝናኛት ተቀምጠው ሮማ ከደር፣ ጠጅ ከጠላ ሊያማርጡበት የሚገባ ዕለት ነበር ። የመድኃኔ ዓለምን ታቦት አስገብተው እንደ ተመለሱ፣ ሰሞኑን የሰፈነበት የሰሜት ውርጭ ሳይረገፍ ወደግረፊያ ቤቱ ለመግባት ተሰናበተ ። አክሊሉ ደግሞ ትንሽ እንዲዘዋወሩ ጠየቀ ። ጋረድ በዚህ ጊዜ የገብሮቱን ጉዳይ ከቀኑ ለሦስተኛ ጊዜ አነሣበት ። በዚህ ጊዜ ነው፣ አክሊሉ አምርሮ የተናገረው ።

“ታዘብከኝ አክሊሉ? ግንኮ እያሰጋም ትላለህ?” አለኛ መልሶ በትሐት አንደበት ጠየቀው ።

“ያሰጋል አያሰጋም እንደኛ የሰሜት አቀባበል ነው። ከሰጋንበት፣ ከተርበተበትንበት ያሰጋል ። በድፍረት ከተቋቋ ምንው አያሰጋም ።”

“እሱስ ነው ። ደፈርንም እንበል” አለ ጋረድ አንገቱን ቀና ሳያደርግ እየተራመደ ።

“ዐለምን የሚገዟት ድፍረትንና መሠሪነትን አዋሕ ደው የያዙ ናቸው ። መሠሪነቱን ለኔ ተውልኝ ጋረድ። ከአንተ የምጠይቀው ድፍረቱን ነው ።”

“በመሠሪነትህ ከተማመንኩ በርሱ በርሱስ አላሳፍርህም ።” ጋረድ አንገቱን ቀና አድርጎ መራመድ ጀመረ ።

“እንግዲያው እኔም አላሳፍርህም ። ጅል አለመሆኔን ታውቃለህ ። ለላውን ለኔ ተውልኝ ። ከሰው መካከል ስትሆን ፈትክን ደግሞ አታጥቁረው? ማ ደስ ይበለው በል?”

“ልክ ነህ አክሊሉ ልክ ነህ ... በል ወደጨዋታው እንሂድ ...”

አፄ ቴዎድሮስ ከራት ላይ እንደተቀመጡ የገብሮቱን መሸፈት ሰሙ ። ከዘወትሩ የተለየ የራት ግብጥ አልነበረም ። ብቻ አቴኔ ተዋቅሮ አዲስ ሹርባ ተሠርተው ነበር ። ጳጳሱነቱን ከንስሐ አባትነት ጋር አጣምረው የያዙት አቡነ ሰላማና ሊቀ መኳሰ ዮሐንስ በንጉሠ የራት ገበታ ላይ ሲገኙ አራት ቀን ያህል ሆኖት ነበር ።

አፄ ቴዎድሮስ ደስ ብሏቸው ነበር ። ሊቀ መኳሰ ዮሐንስ፣ ስለሀገሩ የመንግሥትና የቤተክህነት አቅዋም፣ የጦር መሣሪያና የማዕድን ፋብሪካ እንዴት ሊቋቋም እንደሚችል ሲያስረዳቸው ውሏል ። ያስረዳቸው ሁሉ፣ የነገራቸው ሁሉ፣ በኢትዮጵያ ላይ ተስፋፍቶ፣ በኢትዮጵያውያን ጋይል ሊየሩሳ

ሊምን ከአሰላም ይዞታ ነፃ ሲያወጡት ታያቸው ። ሪቻርድ፣ የአንበሳ ልቡ፣ ሳራሲን፣ ጀግናው እየተባሉ ይታወሳሉ ። የኢትዮጵያ ታሪክ፣ የካሣ ታሪክ ደግሞ ከዚህ ሁሉ ልቆ መተረክ አለበት ። ደግሞ ይችላል ። ከዚህም ጋር የጅማው ጅፋር ገና ሳይዘምቱ በዝና ገብሮ ። የላከው እጅ መንሻ ወርቅና የዝሆን ጥርስ ቀኑን ደርሶላቸው ተረክበው ነበር ።

አፄ ቴዎድሮስ በዚህ ሁሉ ተደሰተው “በካሣ ሞት አንዴ ሳሚኝ” እያለ ውሽግውን ስለቆላመጠው ወታደር ሲቀላቁል የእልፍኝ አስከልካዩ ገብቶ በጀሮዋቸው ሹክ አለ ።

ድንገት ነቃ ለሉና እንዳልሰማ ሰው አንገታቸውን በመነቅነቅ መልሶ እንዲነግራቸው ጋበዙት ። አሁንም በሹክሹክታ ነገራቸው ።

“ለምን ሌህ ብለህ አትነግረኝም!” ፈታቸው ባንዴ ተለዋወጠ። የእልፍኝ አስከልካዩ ተደናግሮ ቆመ ።

“ምን?” መልሰው ጠየቁት ። ሁሉም ጀሮዋቸውን እንደሚቋቋ አሾሉ ። ምግቡም መጠጡም ተረላ ። ውካታው፣ መዝናኛቱ፣ በሥውር የሌሊት መንፈስ እና የተባለ መሰለ ። እልፍኝ አስከልካዩ ፣ በአጠገቡ ላሉት ጀሮ መድረስ እስኪችል ድረስ ቀና - ራቅ ብሎ ለሦስተኛ ጊዜ አስረዳ ።

“ማ? ገብሮቹ?” የቴዎድሮስ አንጋገር ቀጥተኛ ጥያቄ ሳይሆን የመደንቅ አጋኖ ነበር ። እልፍኝ አስከልካዩ በአወንታ ራሱን አወዛወዘ ።

“ገብሮቹ?” ጥያቄው ለራሳቸው ነበር ።

“አረ እንድ በሉኝ ይህን ሰው!” ቱምድሮስ ዙሪያቸውን ተመለከተ። ምድረ መኳንንት ተቆራጠጠ። “ተዋበች ይህን ዓይነትን ወረ ስትሚልኛለሽ? ገብርዬ ሸፈተ ኮ ነው የሚሉት።”

እቲይ ተዋበች ዘንበል አሉና ከንዳቸውን ጨበጧቸው። ከዚያም፣ ቆጣ ባለ አንደበት “ምንድ ነው የምትለው እባ ክህ?” ሲሉ የአልፍኝ አስከልካዩን ጠየቁት “የትኛው ጉዳይ ምን ጊዜ መቅረብ እንደሚገባው ከቶ ግምት የለህም?”

“እየተደሰትኩ አይደለም ግርማዊት ሆይ” አለ የልፍኝ አስከልካዩ በይቅርታ አጠያየቅ አንገቱን አቀርቅሮ “ግን የሚያጠፍቁ ከባድ ጉዳይ መሰለኝ”።

“እውነቱን ነው = አበጀ!” እኔ ቱምድሮስ ሰውነታቸውን ከምትር አደረጉት “ደግሞስ የወራ መርዶ የሚያሸብረኝ ነኝ እንዴ የምደበቀው? እንግዲያውስ ተስፋም የለኝ = እንትፍ!” አሉ። “ግን እርግጠኛ ነህ ገብርዬ ለመሆኑ?” ሲሉ አክታትለው ጠየቁት።

“የመጣው መልእክተኛ ከውጭ እንደቆመ ነው። እርሱ እንደደረሰም፣ ሌላ ሁለተኛ ሰው መጥተው መሳሳይ ዜና ከተናገረ በኋላ ሄዶ = ላለማውን ያስቸግራል። ገብርዬ አዎ ራገደል ወርዶ ሰባት ነጋሪት ያስገብማል አሉ።”

በዚህ ጊዜ ደጃዝማች ሰይፈ ደንገት ከመቀመጫቸው ብድግ ብለው “እኔ ያንተ አሽከር ያንተ በትላ! ያን ውላጅ

እኔ ነኝ መጅ አሽከራ የማመጣው!” ብለው እንደመፈከከር ቃጣቸው። በአዳራሹ ውስጥ የፈገገ ውክታ ተነሣ። ደጃዝማች ሰይፈ በጉልማስነታቸው ጉበዝ ፍረው ሲሆንም አሁን ወደሰባ ዓመቱ ተጠግቷቸዋል። ሰውነታቸው ደክሟል። ያንን የተኝገፍረገገ ገብስማ ደማቸውን እያሻሹ በአይባባይ ሲገኙ፣ ከዘመቻ ይልቅ ለሽምግልና ለምክር የሚመደቡ ናቸው። ያም ሆኖ መንፈሳቸው አልሞተም። በየአጋጣሚው፣ ወንድነታቸውንና ታማኝነታቸውን “እኔ ያንተ አሽከር” እያሉ መግለጥ ደስ ይላቸዋል። እያደር ፈሊጥ ሳይሆን ባቸውም አልቀረ።

“ልትነግረን አያሻም ሰይፈ = የልብህን ቅንነት እናውቀዋለን” እህ ቱምድሮስ ከት ብለው ሳቱና፣ ወዲያው ሰውነታቸውን ከፍተር አድርገው ጥቂት በትክክል አሰቡ። “ግን ኮ ተሳስተናል = የሌላውን ይቅርና የራሱን ልሀና የሚያውቅስ አለ? ውሸት ነው”።

ሁሎችም አንገታቸውን አቀረቀፍ። እያንዳንዱ መኳንንት በግል ራሱን ጠቅሰው የወቀሱት መሰለው።

“ደግሞ ሰይፈ በነገርህ ላይ ስድቡ ትርፍ ነገር ነው።” አሉ እህ ቱምድሮስ ገላ ባለ ድምጽ “ከፊቱ ላይ እንደዚህ እንደማትል እርግጠኛ ነኝ። በሌለበት ሲሆን ደግሞ አሉባልታ ነው”።

“እኔ ያንተ አሽከር!” እሁንም ደጃዝማች ሰይፈ ከመቀመጫቸው ብድግ አሉ።

“እኮ በቃህ!” የቱምድሮስ አነጋገር ቁጣ ነበር “ቢሆንህ ታውቃለህ? በፈረንጅች አስተያየት ሁላችንም ባሮች ነን። እኛ ደግሞ ልዎና ውላጅ እንለያለን። ምንድን ነው መጠኪያችን? በእግዚአብሔር ፊት ሁላችንም እኩል ነን። ሁላችንም ባሮች ነን። የባርያን ይዞታ በአዋጅ ስንከለክል ንግድን ብቻ አይደለም። ስሜቱንም ጭምር ነው” አሉ።

አዳራሹ በጸጥታ ተኮማተረ። እቲይ ተዋበች የባለቤታቸውን ቁጠኛ ባሕርይ በመረዳት መኳንንቱን በዚያው እንዲቆይ አዘው ወደአልፍኝ ይዘዋቸው ገቡ። እህ ቱምድሮስ ከአራጋው ቆርጠሞ ብለው፣ አገሜቸውን በሁለት መዳፋቸው አስደግገረው ሲቀመጡ ተዋበች ከአጠገባቸው ቆሙ።

“ከቶ እኔስ እንዲያው ምን ሆነህ ነው?” ሲሉ የግላጌ ጥያቄ አቀረቡላቸው።

“አጠፋሁ ተዋበች?” ቀና ብለው በፍቅር ዓይን አዩዋቸው።

“ታሳዘናለህ!”

“የሚያስብልኝ እንጅ የሚያዝንልኝን አልሻም አላልኩም? የሚያሳዘን በሽተኛና ደካማ ብቻ ነው። ሁለቱንም መሀን አልፈልግም” ግን አነጋገራቸው የቀጣ አልነበረም።

“እሹ! ሰፊ ሽማግሌ ሰው ናቸው። ምን እንዲያ አናነገህ?”

“ምንስ አሁን ቢከዳን ገብርዬ ነው በነርሱ እፍ የሚሰጡት?”

“ልማድ ሆኖባቸው እኮ ነው!”

“እኔም የፈለግሁት መጥፎ ልማዳቸውን ለማስጣል ነው።”

“እንዳንተ አይታያቸውም! ስላልታያቸውም አትፈርድባቸውም። ቀስ በቀስ ይሻላል።”

“ለቀስታ ጊዜ የለም። ሀገሪ መንደርደር አለባት። ለጉተት የሚፈልግ ተደጠ ይታለፋል”።

እቲይ ተዋበች መከራከርን ተውና ከጉናቸው ተቀመጠ። የሕሊና ጸሎት ይዘው ነበር - እባክህ ፈጣሪ፣ የምኞቱን ቅንነት አይተህ ተማለደው። አትጣለው። የማያውቁት ቢኖሩ እንተው በጥበብህ ከስትላቸው።

“የሆነስ ሆነና እንዴት ሸፈተ?” ሲሉ ጠየቁ እኔ ቱምድሮስ ከብዙ ደቂቃዎች ዝምታ በኋላ። አነጋገራቸው ከመጠይቅ ይልቅ መደነቅ ነበር። ጥያቄም ቢሆን ያቀረቡት ለራሳቸው ይመስላል።

“እጭ እቲ! ምን መላካት ነው? የሸፈተ እንደሆነስ ታዲያ!” ተዋበች ነገሩን ያቀለሉት ባላቸውን ለማፅናናት ነበር።

“ማእኔ? ተዋበች፣ አታውቁኝም ልበል? ወይስ ዘነጋሽኝ? እንኳን ሽፍትነት ምፅዓት ለብሰ ቢመጣ ግንባራን አላጥፍለትም። ነገሩ ብቻ አስገረመኝ?”

“ምኑ ነገር?”

“የገብርዬ መሸፈት። መኳንንቱ፣ ሠራዊቱ፣ በሞላ ቢ

ከዳኛ አይደንቀኝም ። ግን ገብርዮስ ግን ትያለሽ እንደራሴ ነው የማምነው ። ራሴ በራሴ ላይ የሸፈተኝ ነው የመሰለኝ ። ምናልባት በደኖው ይሆን? ግን ይህንኑ ከደን አድርገው ለማስታወስ ሞክሩ ። ምንም ነገር ትኩስ አላላቸውም ።

“ መኳንንቶቹ እንዲሰበሰቡ እስኪደርግ ትንሽ እረፍ ብለህ ቆይህ ኔታ ” ብለው እቴጌ ተቀበኝ በከንዳቸው እስ ደግፈው አጋደሟቸውና እልፍኙን በቀስታ ዘግተው ወጡ ።

ከምሽቱ አምስት ሰዓት ላይ ሲሆን፣ ታላላቅ የተባሉት መኳንንት ሁሉ በመልክተኛ ተጠርተው ተገኙ ። ጋረድም ነበር ። ወራው እንደ በከተማው ስለተዛመተ፣ ነፍጠኛና ሰላማዊ ከውጭ በብዛት ተከማቸው ። ብዙዎቹ የተቀጣጠሉ ችቦ እየያዙ መጥተው ነበር ። ከዚያም ችቦውን በቦድን እየደረደሩ እሳት መሞቂያ ምድጃ ሰሩና ወራ እያደገቱና እየሸለሉ ይጠባበቁ ኾኖ ። ሰነፍ ያለው፣ ጋዜውን እየተሸፋፈነ ባለበት ክልሽው አለ ። እንዳንድ ጭሕራ ሰናደር መነተፈ ።

ከውስጥ በአጌ ቴዎድሮስ ሊቀ መንበርነት የምክክር ጉባዔ ተደረገ ። ምንም እንኳ የመጨረሻው ውሳኔ የራሳቸው ቢሆንም፣ ከቅርብ ጊዜ ወዲህ ስለማንኛውም ጉዳይ ከመኳንንቶቻቸው ጋር መመካከርን አዘውትረው ነበር ። ሐሳቡን ያገኙት ከሊቀ መኳንንቱ ሆኑ (ቤል) ነው ። ስለእንግሊዝ ምክር ቤት ብዙ ተርካባቸዋል ። የፓርላማ ይዘታና የዲሞክራሲ ፍልስፍና እምብዛም በጥልቀት ባይገባቸውም የመመካከርን ጠቃሚነት ተረድተውታል ።

ሁሉም ከንፈሩን የሚነክሱና የሚመጥ መስሎ ቢታይም በጉባዔው ላይ ከተቀመጡት መኳንንት በልባቸው የተደሰቱት ብዙዎች ነበሩ ። የተለያዩ ምክንያት ነበራቸው ። የገብርዮስ ጀግንነትና የቴዎድሮስም ቀራቢ መሆኑ ብዙ ቀናተኛ እትርፎታል ። የጀግንነት ቀንጣን ሲገድለው ማየት እልልታ ነው ። ሌሎቹ ደግሞ የራሳቸው ማዕረግ እንደ ደረጃ ከፍ ሲል ታያቸው ። ገብርዮስ ሲለቅ እንደ ክፍት ቦታ ይፈጠራል ። እያንዳንዱም ቀንደኛ መኳንንት በዚያች ክፍት ሥፍራ ሊተካ የሚፈልግ ነው ። የትንቢታቸው በር ተከፈተላቸው ።

ስለዚህ ነበር፣ ንጉሠ ራሳቸው ለመዝመት የቀረበውን ሐሳብ ብዙዎቹ የተቃወሙት ። ራሳቸው ቢዘምቱ ፣ በድል አድራጊነት ሲመለሱ የገብርዮስ ሹመት በእጃቸው ነው ። ለአጌ ቴዎድሮስ ከራሳቸው ቀጥሎ ምርጫቸው ዓለሜ ነበር ። ጉባዔው ግን ተቃወመ ። ከዓለሜ ፊት ደፍሮ በግልጥ የተናገረ ባይኖርም አገማሚያው ለገብርዮስ የተቀኘ ወዳጅ ስለሆነ ሊታመን አይችልም የሚል ነበር ።

“ ዓለሜ ምን ይመስልሃል ? ” ሲሉ አጌ ቴዎድሮስ ጠየቁት ።

“ ኔታይ እንዳለ ” አለ ዓለሜ ። ለመዝመቱ እንደሌሎቹ የገንቦት አልመሰለም ። የቀንደኛቹ መኳንንት ስም ተራ በተራ ተጠቀሰ፣ የሚሰማማ ታጣጣ ፣ ዋነኞቹ እያንዳንዳቸው ራሳቸው ለመዝመት በመጠካከር ፣ ልዩ ልዩ ምክንያት እየደረገው ።

ረደሩ ሲቃወሙ ተራው ከጋረድ ላይ ደረሰ። ከማዕዘኑ ጠብቂ ያ አጠገብ ቋንጃውን በማንባባር ተቀምጦ በትኩስነት ያስተውላል ። ሰው ብልጥ ነኝ ይላል ። እንደ የሌላውን ሲመለከት ግን ጠባ ነው ። የሚያቅባቸው እንደሌለ ሁሉም እንዲያሰተናኑቱ የሁሉንም ማዕከላዊ እንገርት የሚያሸከረከረው ኃይል ከመካከላቸው መኖሩን ቢያውቁ እንደት በገረማቸው የሚያቅባቸው መሆኑን ቢያውቁ እንደት ራሳቸውን ባቃለሉት? ጋረድ በልቡ አፈዘባቸው ። ግን እንዳችም ቃል አልተነፈሰም ። በክርክሩ ገብቶ ትንሽ በተልድባቸው በወደደ ነበር ። እንደባቱ አዳልጦት ነገር እንዳይሰት ፈራና ተወው ። ያም ባይሆን ከዋንኝዎቹ ክልል ውስጥ አልገባም ነበር ። ኮርማዎቹ ሲዋጉ ከበረት ውጭ የቆመ እረኛ ዓይነት ነው ። እርሱና አክሊሉ እንደፈለጉት ለዘመቻውም ሊመረጥ ያበቃው ይኸው ከወደዳር የተተወ መሆኑ ነበር ። የአንድ ፈታውራሪ ጦር ታክሎለት ጋረድ ወዲያው እንዲዘምት መኳንንቶቹ ያለብዙ ጭቅጭቅ ተሰማሙበት ። አጌ ቴዎድሮስ የመጨረሻውን ትእዛዝ ሰጥተው ጉባዔው ወዲያው ተበተነ።

“ እመነኝ አላለኩም ? ” አለው አክሊሉ ተገናኝተው የሆነውን ካወጋው በኋላ ።

“ አልተጠራጠርኩም ። ግን ቡዳ ነህ አክሊሉ ” ሲል መለሰለት ።

“ ለአንተ ለወዳጅ እንኳን ቡዳ ሰይጣን ብሆን ግዴላ ኝም ” የጋረድን ትከሻ በወዳጅነት መታ መታ አደረገው ።

“ ሲላል ትወርዳታለሃ ! ”

“ ረረሴን ይዣ ነዋ ! ” እንደፈረሰ የመሰለው እርሱ መሆኑን ጋረድ አልገባውም ።

“ ብቻ ውጊያው የሚያሰጋን ይመስላሃል ? ” ሲል አክሊሉን ጠየቀው ።

“ ምን ውጊያ አለ? እርሱን እንዲሁ ከከረዳው ጋር ተቃቅር እናገኘዋለን ። እንዲያውም ለእተውልኝ እስቲ ። ከረዳውን ሰጥቻለሁ ” አለ አክሊሉ እንደቀለፈ ።

“ ቸግሩ ለሁለታችንም አልተተወም ”

“ እንዴት ? ” ሲል ጋረድን ጠየቀው ።

“ ከነሕይወቱ ይምጣልኝ ብሏል ከሃ ”

“ ከነሕይወቱ ? ” አክሊሉ ከት ብሎ ላቀ ። “ ሰው ሁሉ ጅላጅላ ነው ለበል ? እርሱን ከነሕይወቱ ስናቀርብ የእኛንም ሕይወት ልንሰጣቸው ? እንኳን ሕይወቱን ራሳውንም አያገኘው ”

“ ምን እናደርጋለን ? ” ሲል ጋረድ ጠየቀ ።

“ ቀላል ነው ። እጅን አልሰጥም ብሎ ሲዋጋ ሞተ ”

“ ሲዋጋ ሞተ ” ጋረድ ተቀበለው ።

“ ሲዋጋ ሞተ ” አሉ እንደዝማራ ሁለቱም ባንድነት ።

“ ይልቅስ አጋፋሪ ይመኑን ላለንጋግረው መጣሁ ” በበኑጋው ጧት ከመዝመቱ በፊት ሲሜወቱ ለማምሸት ወደጋረድ ውሽግ ቤት አመሩ ። ልቡ አልሞት ብሎ አክሊሉ የሚላቸው እንዲት ልጅ እግርም ከዚያው አለቸ ።

“ገንዘብን ለወሰድ ጧት መምጣቱ አይቀር” አለ አካሉ ሲሉ ።

“አሉሰ ነው ። እንዴት አወቅሀለሁት አካሉ ።”

“ከመጽሐፍ ቅዱስ ነው የተማርኩት ። እንደ ሱሌ ለ ሁለት ጌታ መገዛት አይችልም ያላል ። ይመኑ ብር ባራጣ እንደሚያበድር አውቃለሁ ። ቆጥቋጣ ነው ። ገንዘብ ከወ ደደ ደግሞ ፣ ለካሳ ታማኝ አሸከር አለመሆኑ ግልጥ ነው ። ገንዘብ ይገዛዋል” አካሉ ጥምጥሙን አስተካከለ ። ልጅ አገሯ የሥጋም ባይሆን የሰሜት ወዳጁ ናት ።

ጧቱን ፣ ጋረድ በሕይወቱ ለመጀመሪያ ጊዜ ነጋሪት እ ያስጉሸመ ከደብረ ታቦር ተነሣ ። ከሌሎች ከሰንቅ ተሸካ ሚው ጋር ጠቅላላ ሠራዊቱ ወደሺህ የሚጠጋ ነው ።

ገብርኤ የ ቴምቢ ሠረር በጣም ቢለጣጣ ውና ቢያስደስተ ውም ፣ ጌታውን ሳያስታውቅ መ ሰንበቱ ጥቂት ሐሳብ ሆኖበት ነበር ። እያ ፣ ቴ ምድርስ አንድ ቀን እንኳ ከፈቱ

ሲያጣው መሠረቱ የማይቀር ነው ። መንገር እንዳለበት አልሳተውም ነበር ። ግን የተዘው ደንገተኛነት ሳያመች ለት ቀረ ። ጥፋቱ የቆንጆት ነበር ። ያስታወሰችው ጧት ሲገሱ ማታውቅ ነው ።

“ ነገ መሐዳችን ነው” አላችው ጠላ ልትቀዳ ወደ ጎን እየገባች ።

“የት ?” አላት ።

“ ለምን? ገብርኤል ። ለሰታችን ረሳኸው እ ገደረ” ገፈታውን እፋፍ ብላ የደር ዓይን የመሰለውን ጠላ ዘግልባ አቀረበችለት ። አንድ ተገብሎለችና ከገፈፋን በ

መዳቶ ጠራረገ ። የነፍጠኛ ነገር እርግጥ ረስቶት ነበር ። አ ይፈረድበትም ። ሁለት ዓመት አልፎታል ። ወደሸዋ ሊዘ መት ዝግጅት ሲደረግ ገብርኤ ያረጁ አባቱን በቀመናቸው ለማየት ከቆንጆት ጋር ወደ ቋራ ሄደና ሲመለሱ ፣ በሚነግ ሥበት ቀን ቴምቢ ገብርኤል ደብር አደሩ ። ያን ጊዜ ቆን ጆት ፣ ገብርኤ እሾህ በወጋው ቁጥር የምትገሰቀሰች ፣ ጋሻ ሲያነሳ ምሕላ የምትይዝ ፣ ቫር ወጥቶ የሚመለስ የማይመስ ላት ፣ የነፍጠኛ ሚስት መሆኗን ያልተለማመደች እዲስ ሙሽራ ነበረች ። የሸዋው ዘመቻ ከራስ አሊ ፣ ወይም ከደ ጃች ውቤው ጦርነት በምን እንደሚለይ ባይገባትም ፣ የሚ ደረገውን ከፍተኛ ዝግጅት በመመልከትና በመስማት የጭ ጎቀት ምጥ ያዛት ። ቋራ ደርሰው ሲመለሱ ሁሉ ፣ ከምትስ ቅበት ይልቅ ዕንባዋን የምታፈስበት ጊዜ ይበልጥ ነበር ። ጉበዝ ማግባት እርግግን ነው ። የዘወትር ሰቀቀን ነው ። ግን ከልበ ጣፈያው ወንዳ ወንድ ጋር መላፋቱ ደግሞ ያጸ ይፋል ።

ቆንጆት በዚህ የጭንቀት ስሜቷ ጊዜ ፣ የገብርኤል ታቦት ሲታወድ ፣ ከገብርኤ ክንድ ላይ ተንጠልጥላ ስትጸ ልይ “ብላለስ ?” የሚል ሐሳብ መጣባት ። “ገብርኤ ሸዋ ዘምቶ ደሀና እንደተመለሰ የለትህ ለት አንድ ሰንጋ ይዘን መጥተን እናከብርሃለን” ስትል ቃል ኪዳን ገባች ። ወዲ ያው ለገብርኤ ነገረችው ። የጦር እንጅ እምብዛም የዳዊት ሰው ባይሆንም ቅን ምኞቷን ተረድቶ አልተቃወመም ።

ቁጣ እንደፈራ ሕፃን በዓይኗ እያቆላመጠች “አጠ ፋው እንዴ ?” ብላው ነበር ።

“ አይ ፣ አይ !” ሲል አስተባበላት ።

“ እንግዲያው እንመጣለና !” ስትል መልሳ ጠየቀ ችው ።

“ እሺ !” ሲል ቃል ገብቶላት ነበር ። ረስቶት ቢቆ ይም ቀኑ ሲደርስ ቃሉን ሊያጥፍባት አልፈለገም ። ቆንጆት ቧሊን ብዙ የምታስቸግር ዓይነት ሚስት አልነበረችም ። ጥምቀት ደረሰ ፣ ፋሲካ መጣ ፣ ቅዱስ ዮሐንስ ተቃረበ ፣ ቀሚስ ግዛልኝ ፣ የሱዳን ሽቶ አስመጣልኝ ብላው አታው ቅም ። ያገባት በቅጥር ስለሆነ በዓመት የሚሰጣትን ሃያ ጥራ ብር ስንኳ የምታውለው ለቤት ጣጣ ነው ። ቆንጆት እንደወታደር ሚስት ቀንታ የማታስቀና ፣ እንደተከለላ ሚስቱ ናት ። ምንም እንኳ የቴምድርስ ባለሚልነቱ አንድ ከባድ ግዳጅ ቢሆንም ፣ አንዳንድ ጊዜ የቆንጆትን ጥቃቅን ምኞት የመፈጸም ግዴታ እንዳለበት ይሰማዋል ። ደግሞም የተሳለችው ለርሱ ደህንነት ነው እንጅ ለራሷ ጉዳይ አልነ በረም ። ለትገሹ ነገር ቢያስከፋት በደል ነው ።

“ ታዲያ ቀደም ብለሽ ለትነግራኝም ነበር ?” አላት በፈዝ ቁጣ ።

“ ምን ያስፈልጋል ፣ ስንቱ እንደሆነ ተደራጅቷል” ስትል መልሳለት ነበር ። ማታውን ቤተ መንግሥት እንዳ ይሄድ መሸበት ።

በበጎው ጧት፣ አራት የጋማ ከብቶች ጭነው እንደ ሰንጋ እያሰነጹ ዘጠኝ ራሳቸውን ወደቁምቤ ገብርኤል ሲነሱ፣ እግረ መንገዱን ወደ ቤተ መንግሥት ብሔድ አዩ ቴዎድሮስ ለአደን ወደበሽሎ በረሃ ወርደው አገኘ ። ለሌላ ሰው አልተናገረም ። የግል ጉዳዩ ነው ።

“ሰለት ለማድረስ ሂጃለሁ” ብሎ መልእክት መተው የወታደርነት ተፈጥሮውን ትንሽ የሚነካበት መሰለው ። ፀሐይ ሳትበረታ በጧት ጉዞ ጀምረው በሁለተኛው ቀን ጀምሮ ሳትጠልቅ ቅምቤ አምባ ደረሱ ። በሠፈሩ የሚያርፉበት እውቀቱ ሰው አልነበራቸውም ። ገበዙ ፣ ከዋዜ ግው የጠበል ቅምሻ ተፈልገው መጡና ገብርዬ የጉዞዎቻቸውን ምክንያት አስረዳቸው ። በጠላ ጭቅታ ከንስሐ ልጃቸው ቤት ፣ በመሬት ላይ ፣ አራጊ ፈጣሪው ፣ ንጉሡም ጸጸ ስም እርሳቸው ብቻ ሆነው ፣ ሲያጸድቁና ሲኮንት ፣ ሲሾ ሙና ሲሸሩ ቢቆዩም ፣ ፍርሃት ፣ አድናቆትና አክብሮት እንደአስገሩ ጭንቅላታቸውን ባንጻፍታ አስተካከለላቸው ። አደግድገው ሦስት አራት ጊዜ እጅ ነሱ ጌቶች ስለማረፊያ ምንም የሚቸገሩበት ነገር የለም ። እንዲት መልካም የመቃብር ቤት አለች ። ግብር ለጊዜው ሌላ ቦታ ልትሰነብት ትችላለች ። ይህም ደስ ባያሰኛቸው የገበዙ መኖሪያ ቤት ለጌቶች የምትገባ ብትሆን ፣ በራጁን ከፍታ በትሕትና ትቁ በላቸዋለች ። ገበዙ እየተሸቆጠቆጠ ጋበዙ ። ገብርዬ ግን ስለመሰተንግዶዎቻቸው አመሰግኖ ከደጀሰላሙ አጠገብ ከ

እንደ ትልቅ ጻጸድ ሥር ድንኳን ተከሉ ለግረፍ መኖሪ ጡን ነገራቸው ። ሰንጋው ከዚያው አቅራቢያ ታሰረ ።

ለቂምቤ ደብር ምዕመናን ጻፎት - ጻፎት ከጊዜ በረው ገብርኤል በዓል ይልቅ ፣ የፈታውራሪ ገብርዬ በስ ጻሉ ላይ መገኘትና ስለት ማቅረብ የላቀ ስሜት ፈጥሮ ሞል ። ቂምቤ ገብርኤል ገደለኛ መሆኑን ሕዝቡ ቢያምንበትም ፣ ግንም እንደሚያስታውሰው ከአንድ ትልቅ ሙኳን ንት የሰንጋ ስለት ሲቀርብ የመጀመሪያ ጊዜ ነበር ። በገደሉ ውስጥ መጻፍ አለበት ። አቤት ገብርኤል ገደለኛው ፣ ከርሞግ ገጉው ራሳቸው ሳይመጡ ይቀራሉ ፣ የቂምቤ ገብርኤል ቀድሞውንም ገግርት ነበረው - እጡብ ድንቅ ተባለ ።

በዐደቱ ጊዜ ፣ ምናልባት ከመንበሩ በቀር ፣ እንደ አልባላትና የቤተ ክርስቲያን ዕቃ አልቀረም ። ብጥሰጥሱ የወጣው ውዳሴ ሁሉ ሾቴ እየተለበሰ ወጣ ። ከዚያ በፊት ለግንም ጨዋ ተደርጎ የማያውቀውን ፣ ገብርዬና ቆንጆት ባለዘርፍ ጃንጥላ ተይዞላቸው ፣ ከሚያሸበሽቡት ከህናት ፈት ፣ ከታቦቱ ቀጥለው እንዲያጅቡና እንዲታጀቡ ፣ አስ ጨንቀው ለመኖራቸው ። እንደገብርዬ ፍላጎት ቢሆን ኖሮ ከዐደተኛው አለመሰለፉን በመረጠ ነበር ። ግን እምቢ ማለት አልቻሉም ። የገብርኤል ፍላጎት ነው ተባለ ። ሌ ቶቶ ሲያቀነቅኑና እስከሰታ ሲወርዱ ፣ ወንዶች ሲጨፍፍ ፣ ደብተሮች ሲያሸበሽቡ ልዩ ኩራት ይታይባቸው ነበር ።

ዐደቱ ተጀምሮ እስኪያልቅ ድረስ የአብዛኛው ሕዝብ ጻይን የሁለት ቀን መንገድ አቋርጠው ከመጡት ሁለት ሰለተኛት ላይ አልተነቀለም ነበር ። ገብርዬ ፣ የሚዘፍኑ ትም ፣ የሚዘምሩትም ለርሱ መሰለው ። የአክብሮት ስሜታቸው ቢገባውም ፣ ግብዝነት አልተሰጣውም ።

ቁርባን ተመልሶ ፣ ሁሩ በሰላም እንደተባለ ሰንጋው ተጣለ ። እንደቤተ መንግሥት ግብር ፣ ጋባሻር ካንድ ሥፍራ ላይ ተቀምጦ ፣ የሚያስተናግድበት ወይም አደግድጎ የማያ ስተናብርበት ጻይነት አልነበረም ። ቆዳው ከመገፈፉ ጉል በትና ስልት ያለው ሙግ ሥጋ እየቆረጠ ወሰደ ። ግማሹ በየሥፍራው እሳት እያንደደ ሲጠብስ ፣ ሌላው ጥሬውን ይቆርጣል ። እነገብርዬ ወደ ድንኳናቸው ሲመለሱ ግር ብሎ የተከተላቸው አጃቢ በዚያው ቀለበት ሠርቶ ይመለከታቸው ጀመሩ ። አንዱ አይቶ ፣ የቆንጆትን ቆንጆናና የገብርዬን ጉብዝና እድገቶ ሲሄድ ሌላው ይተካል ። ሁኔታው ገብርዬን ትንሽ ሳያስጨንቀው አልቀረም ። ለመዝናናት ፣ ለ ግረፍ አልቻለም ። በሕዝብ ጻይን የታፈነ መሰለው ። ገር ነታቸው ደግሞ ደነቀው ። ከነርሱ የተለየን ላዕል ሰብዕ አድርገውናል ፣ አለ ።

ወደግታ ገደማ ፣ ጭፋሮው አብቅቶ ፣ የቂምቤ ሕዝብ ጉብኝቱ ተጻርሶት ፣ ጉልማላ ከብት ለማስገባት ፣ ሌቶች ራት ለማሰናጸጥ ሲሰግሩ ሠፈሩ ጭልል ማለት ጀመረ ። ለመጀመሪያ ጊዜም ፣ ገብርዬና ቆንጆት ከድንኳናቸው ውጭ

ምንጣፍ ዘርግተው በመዝናናት ተቀመጡ ። ባይሰሩም ደክ ሟቸው ነበር ። አንድ ጉብል ያስከተሉ አዛውንት ገበሬ ፣ ጃኖ ጋቢ አደግድገው ድንገት ከፈታቸው ላይ ቆመው ያገኙቸው በዚህ ሁኔታ ሳሉ ነበር ። ገብርዬና ቆንጆት ትንሽ ግራ ገብቷቸው እርስ በርሳቸው ተያዩ ። ጉርሻ ጠያቂ ደሀ ናቸው እንዳይባል አለባቸው ። ግርማ ምገሳቸው ያስተባብላል ። እጅ አነሳሳቸው ፣ የትሕትናና የአክብሮት እንጅ እንደገበዙ የመለማመጥና የመሸቆጥቆጥ አይደለም ። ለማየት ብቻ እንዳልመጡ አቀራረባቸው ያስረዳል ። ጉዳይ አላቸው ። ገብርዬና ቆንጆት በከንዳቸው ተደጋግፈው ከተቀመጡበት ቀና አሉ ።

“ከድፍሪቱ ይቅርታ ያድርጉልኝ ጌታዬ ፣ ላስቸግራችሁ” አሉ በረጋ የጨዋ አንደበት ፣ ገብርዬ ፣ የሚያስቸግሩበትን ጉዳይ እስኪጨርሱ ጠበቃቸው ።

“ፈታዳችሁ ቢሆን ከኔ ቤት አረፉ”

ሰውዬው በራሱ ሙሉ እምነት የሚሰማው የሰውነት ዋጋውን ያወቀ መሆን አለበት ሲል ገብርዬ አሰበ— አዎ ተራ ባላገር ቢሆን ኖሮ— ከኔ ከትሑት ባርያችሁ ቤት ይል ነበር ።

“ታዲያ እኛ ካንተ ቤት ስላረፍን እናስቸግራለን እንጅ መቻ እንቸገራለን” አለው ። ለመኳንንት ያልተለመደ ባይሆን ኖሮ በአንቱታ ሊጠራው በወደደ ነበር ።

“ለኔ ደስታና ከብር ነው” አለ ደግድጉን እያስተካ

ከሌ =

“እናገናልን፣ ግን ከዚህ መቆየታችንን መርጠናል” = ገብርዬ እግዚአብሔር ይሰጥልን በማለት ወይም በማሰናበት አኳኋን አንገቱን ቀልበሰ አደረገ =

“መምጣት አለባችሁ = ያይኔ አበባን ቃል ገብቻለታለሁ =” እንጋገራ እንደልመና ሳይሆን እንደትእዛዝ ዓይነት ነበር =

የተዘባነነው ባላገር መጣ፣ “ማናት የአይኔ አበባ?” ሲል ገብርዬ ጠየቀ = በመገረም ግምባሩን አካፋተረው =

“የኔ ልጅ ናት” ብሎ ሳይጨርስ፣ ሁለቱም ሳቅ እንደመጣቸው ተገንዝቦ “ምናልባት ታሪኳን ብነግራችሁ ይሻላል” አለና ሳይጋበዝ ተጠግቶ ተቀመጠ = ከዚያም በእርጋታ አጫወታቸው =

የዓይኔ አበባ እንዲት ልጅ ናት = ከአራስ ቤት ላትወጣ እናቷ ከምተች ስምንት ዓመት ሆኗቷል = ሚስት አላገባም = የማግባት ሐሳብም የለውም = ወተት እየጋተ፣ እናትና አባትም ሆኖ ያሳደጋት እርሱ ብቻ ነው = እግዚአብሔር ይመስገን አሽከርም፣ ገረድም፣ ሀብትም ቢኖረውም፣ ስድሚ የሚለምነው ለልጁ ሲል ብቻ ነው = የርሷን አበባ ለማየት ከበቃ ግድ የለውም = ጧቱን ቤተ ክርስቲያን ይዟት መጥቶ ነበር = በዑደቱ ጊዜ፣ በእመቤት ቆንጆት ላይ ዓይኗ እንዳረፈ ሰውነቷ ይለዋወጣል = በጣም ትደስትና፣ “ያችሁ ሴት የግንናት?” ብላ ጠይቃቸው፣ ከነገራት በኋላ፣ “እናቱን መሰ

ለችኝ = ወይ እናቱ ብትሆንልኝ” ስትል መልሳት ተከላለች = ወደ ቤት እንደተመለሱ ትካዜው ብሰባት፣ እያለቀሰችና እየቆዘመች ምሳ ላትበላ ዋለች = አባብሎ ምክንያቱን ቢጠይቃት፣ ከሴት የዋ ዘንድ ሂዳ ካላደረገች፣ ወይም ሴት የዋ ከቤታቸው ካልመጣች ሙቸ እንኛለሁ ብላትን ሰቀሰቅ ገባች = ነገሩ እንግዳ ቢሆንበትም መቸም አንድ ልጅ ናትና እንደሚያመጣቸው ቃል ገብቶ ላት እህል ቀምሳ፣ እነሆ ሊጠይቃችው መጣ — ታሪኩን ተናግሮ ሲጨርስ ለጥቂት ደቂቃ ያህል ሦስቱም ዝም አሉ =

“ለመሆኑ እናቷ እኔን ትመስል ነበር?” ስትል ቆንጆት ጠየቀች =

“እትመስልም = ግን እርሷም ቆንጆ ነበረች” ሰውየው የሚሰቱን ፈት በሩቅ የሚያይ ይመስል ዓይኖቹን ወደ ማዶው ጋራ አነጣጠረ =

“አስቀድመህ ቃል መግባትህ ችኪላ አልነበረም?” ስለ ገብርዬ = ጥያቄም ምክርም ነበር =

“እምቢ እንደማትሉኝ አውቅ ነበር = መኳንንቶችም፣ መሳፍንቶችም ሰዎች ናቸው = የሕግን ስሜት፣ የወላጅ ጭንቀት ይገባቸዋል ብዬ አምናለሁ” የሚል መልስ ሰጠው መልሳቸውን አልጠበቀም = ታሪኩ ልባቸውን እንደነካው ተረዳ = የእሽታ ቃል ካፋቸው ሳይወጣ፣ “ሰዎቹ ከዚህ እንደሠፈሩ ሊቆዩ ይችላሉ = የአብርሃም ቤትም ባይሆንም ለሁለታችሁ አንዲት ገለልተኛ ማረፊያ

ሳጆ አሰችኝ” አላቸው = ነቅተው እንዲጠብቁ፣ ከብቶቻን በሚገባ እንዲመግቡ ካዘዙ በኋላ፣ የልብስ ከረጢታቸውን በእንድ ለ፣ ከር አሲዘው አብረውት ሃዱ =

መጀመርያ ከደብረ ታቦር ሲነሱ፣ ከበዓሉ በኋላ ቢበዛ ከአንድ ሁለት ቀን የበለጠ በቂምም ቢ የማደር አሳብ አልነበራቸውም = ግን ሳይታወቃቸው ሁለት ቀን አይሩ = የቂምም ቢ መንደር በኮረብታ ላይ የተመሠረተ ሆኖ ደረቱን ለረባዳ ለምለም የእርሻ መሬት የሰጠ ነው = ገበሬው፣ በሬውንና የእርሻ ስቃውን ከታች እየተሰ፣ ምሳውን ጧት ጧት እየያዘ በመውረድ ሲያርስ ውሎ ይመለሳል = ከሚታለቡት ጥገቶች፣ የጋማ ከብቶችና በጎች በቀር፣ አብዛኛው ከብት አልፎ አልፎ በረት ተሰርቶለት የሚከርመው ከዚያው ነው =

የቂምም ቢ ደብር፣ ከዳገቱ ወገብ ላይ ተተክሏል = የሰውየው ቤት ደግሞ የሚገኘው ከርሱ ከፍ ብሎ ነበር = የደጋው ብርድ እንዳይመታው ከዳገቱ ጫፍ ላይ ጨርሶ አልወጣም = ተጨማሪ መከላከያ እንዲሆንም፣ በርከት ያሉ የጽድ የወይራና የግራር ዛፎች ከልለውታል = በሩቁ ሲታይ ራሱ አንድ ደብር የሚመስል ነው = በእጋም ጭፍቅ ከታጠረው ግቢ ውስጥ አንድ ትልቅ የቤተሰብ መኖሪያ፣ ከፍ ከፍቆ ያማረ እንዲት የእንግዳ ማረፊያ፣ አንድ የጥጆች ጋጥ አሉ = የከብቶች በረት ከውጭ ነው =

የእንግዳ ማረፊያ ጥገታን አልፎኝ ነበረች = ሁለት

የእንጨት ድኳ፣ አንድ የጠገና አልጋ አንድ መደብ አላት = ሰውየው የተከበሩ እንግዳቹን ወደማረፊያቸው ካደረሰ በኋላ፣ ለጥቂት ጊዜ ተለይቷቸው፣ ወዲያው፣ ሳምንት ሙሉ የተሰናዳ የሚመስል እራት ቀረበ = የበጎ ዝግን፣ ጥብሱ፣ ጥሬው፣ እርጎው፣ ጠላው ወተቱ ምኑ ተነግሮ = የዓድኔ አበባ ከቆንጆት ጉን ተቀመጠች = ሁለት ጊዜ ያህል እንደተገራሰች ጠግቤያለሁ አለች = ትንሽ ቆይታ ከቆንጆት ጭን ላይ ደፋ ብላ እንቅልፍ ወሰዳት = አባቷ ቀስ አድርጎ ወደ መኝታዋ አደረሳት =

ጧት ከመኝታቸው ተነስተው ዓሮ ደርሰው እንደተመለሱና ፈታቸውን እንደታጠቡ ትኩስ ቀርሶ ማለት ቃተኛ ከርጎ ጋር ከተፍ አለ = ገብርዬ በአንድ ገበሬ ቤት መሆኑን ማመን አስቸገረው =

ግን መንገዳቸውን ያሰረሳቸው መስተንግዶው ብቻ አይደለም = ዓየሩ፣ ጸጥታውና የአይኑ ገባ ፍቅር ነበር = ከዚህ የቤተ መንግሥት ግርግር፣ ሁከት፣ የነጋሪት ድምጽ የለም = ከዚህ፣ የመጋደልና የጦርነት ዜና የለም = የሚያሄርና የሚያድም የለም = ሁሉም የዕለት ተግባሩን ብቻ ያከናውናል =

ገብርዬ፣ ከጋራው ጫፍ ከአንድ ቋጥኝ ላይ ተቀምጦ፣ ከአፈር ጋር የሚታገለውን ገበሬ፣ እንበራ ተሸከመ ወደ ወገዝ የምትወርደውን ቤት፣ በሜዳው ላይ የተሰማሩትን ከብቶች ቁልቁል ሲመለከት ልዩ የመገፈስ እርጋታ ተሰ

ማው ። የጅራቱ ልዩነት ከጋራው ጋር ሲያስተገባ ፣ እንደ ጥይት ተኩስ ሞትን አያበሰርም ። አራሹ ሲሸልል ፣ የግዳይ ቁጣና ንዴት መቀስቀሱ ሳይሆን ፣ በሬውን ማባበል ነበር። የወርቅ ዝማራ ከአዝማራ ቁልምጫ ምን ያህል ለጀር ይጣፍጣል ፣ ባሻገር የአሞራ ገደል በረሃ ፣ ጭጋግ ለብሶ ይታያል ። ውብ ነው ። እንደቀትር ቆሌ በሥውር ድምጽ የሚጣራ ይመስላል ። በዚያ በረሃ ውስጥ ለብቻ መኖር ምን ያህል ያስደስት ፣ ገብርዩ ወደገጠር ሲወጣ የመጀመርያ ጊዜው አልነበረም ። አብዛኛ ዕድሜውን ያሳለፈው ፣ በበረሃ በሜካ ፣ ከሐሩርና ከጠራ ጨረቃ ሥር ነበር ። ምናልባትም ልቦናው ፣ ትጥቅንና ሰልፍን ፣ ማጥቃትንና ድል ማድረግን ፣ ምርኮንና ግድያን ብቻ እያሰላሰለ ፣ የተፈጥሮን ሥርዓት ጥልቀትና ምሥጢራዊነት ፣ የትኩቱን ገበሬ ሕይወት የመንፈስ ሰላምና እርካታ በጥሞና አላስተዋለ ኖሮ ይሆናል ። ስሜቱ ሁልጊዜ ለዘመቻ ለግርግር እንደጋለበ ነበር ። አሁን ግን ዓይኑ ተከፈተለት ። ያላገኘውን አየ ። በሕይወቱም ለመጀመርያ ጊዜ ፣ አፈር የሚገፋውን ትኩት ገበሬ መሆን ተመኘ ። በእርግጥ የሚመረጥ ሕይወት ነው ። ሰው ለመግደል በቃጠና በገደሉ ቁጥር መሳቀቅ የለበትም ። እጅ ደም ደም እይዘረፋም ። ዘመቻ በተሰለፉ ቁጥር የመገደል ስጋት የለም ። ጠላት እንዲለግስ ፣ የእውድማዋ እድባር እንድትንገርለላል እምነትን በአምላክ ፣ ወይም በመምሬ ጸሎት ላይ ብቻ መጣል ነው ። ከሰመረ ፣ የመምሬ ጸሎት

የታዘቀ ታዳጊነት ደርሷል ። ካለበለዚያ እግዚአብሔር የሚቆጣበት በቂ ምክንያት አለው ። መፍትሔው ምሕላ መግባት ነው ። ሆኖም እርሻ ከሩቅ ሲያዩት ፣ ከበሬ ጸላ እንድ ግንድ ይዞ መጉተት እንደሚመስለው ቀላል አይደለም ። ገብርዩ በሦስተኛው ቀን እንደተረዳው ከልምድ የመጣ እውቀት የሚያስፈልገው ሙያ ነው ። ቅርብ ወይሆነ ነው ማሳ ሃይና ለመሞከር ገበሬውን ጠየቀው ። እንደተመለከተውም በግራ እጁ እርፍ በቀኝ እጁ ጅራፍን ያዘ ። ሃድ አለው በሬውን ። ተንቀሳቅሶ ቆመ ። ማረሻው ተቸክሏል ። ቀና ሲያደርገው ደግሞ ላይ ላየን ሜረበት ። እንደምንም እንደ ትልም ጨረሰና ፣ እየሳቀ ለገበሬው መለሰለት ። ከሰ ነበተ ይማራል ።

መሰንበታቸውን አጥብቃ የፈለገችው ግን ቆንጆት ነበረች ። ከጎንደር ቤተ መንግሥት አካባቢ የመጣችው ወይ ዘር ቆንጆትና ጥሬዋ የገጠር ልጅ የዓይኔ አበባ ባንድ ጊዜ ተወዳጅ ። ተራ ወዳጅነት አልነበረም ። በአንድ ሥውር የፍቅር ኃይል ተሳሳቡ ። የዓይኔ አበባ እንደእንግዳ በመሽ ኮርመም ሳይሆን ፣ አብሮ እንዳደገች ትልቅ እሀት ወይም እንዳሳደገች እናት " እታታ ቆንጆት " እያለች በእንቅጥ ትጠራት ጀመር ። የዓይኔ አበባ ዘበናይም ብትሆን ባለፈ ልጅ አልነበረችም ። ስታጠፋ ተቀጥታ አድጋለች ። ይህ ይህ አዲስ አቀራረቢ አባትዋውን ሳያስደንቀው አልቀረም።

በቆንጆት በኩልም እንደዚሁ ነበር ። በእንግድነት

ከባዳ ቤት ያረፈች አልመሰሰችም ። በሁለተኛው ቀን ከጎ ይኔ አበባ ጋር ንጹግ ገብታ ስቃውን ሁሉ ታተራምሰው ገባች። ምናልባትም ታሪኳን አስቀድሞ ስለሰማች ይሆናል ። እና ቱን መሰለችኝ ተብላለች ። መምሰል አለባት ። ወይም ደግሞ መካኒ ሆኖ ስትኖር ፣ እናት የምትሻ ሕገን ማግኘቷ የእናት ነት ፍላጎት ስሜቷን ቀስቅሶት ይሆናል ። ያም ሆነ ይህ የቀራት ደረጃን ገልጧ ጡት ማጥባት ነበር ። ችግሩ ጡቷ ወተት የለውም ። የመካኒ ጡት ወተት አለው እንዴ? ዓይኔ አበባም ከመጥባት ዕድሜ አልፋለች ። አብረው ሲንሸራሸፍ ፣ ቁቷ ብለው ሲሜወቱ ፣ ምግብ ሲጉራረሱ እናትና ልጅ መሰሉ ።

በቂምምቢ አራት ቀን እንደሰነበቱ ምንም እንኳ ሰላምና ዕረፍቱ ባይጠበቀውም ገብርዩ ለመመለስ ተነስቶ ነበር ። ቆንጆት ግን አልሞከረም አለች ። ምናልባት እንደ ገና የማታያት ሊሆን ቢችልም ለፍቅራቸው መታሰቢያና መግለጫ ላይኔ አበባ እንዲት ነጠላ መፍተል ጀምራለች ። ከታና ቀሚሽ በሆነ የበለጠ ደስ ባላት ። ያም ሆነሆን የነጠላው ፈትል መጨረስ አለበት ። በፈጅባት አስር ቀን ያህል ነው ። በሴት አልህ እየባበለችና እየቆላመጠች አግ ባባችው ። ፈቃዷን ሊጥስ አልቻለም ።

መጥፋቱ በቤተ መንግሥቱ አካባቢ ምን ስሜት ሊፈጥር እንደሚችል እንዳንድ ጊዜ ቢያሳስበውም የቂምምቢ ኑር ከሶለት ወደሶለት ይበልጥ እየተሰማማው ሃይ ነበር ። ግብርና

ውም ሁለት ቀን ያህል እንደሞከረው ፣ ማረሻ ሳይቸከል ትልም ይጨርስ ገባ ። ይህንንም እንደአንድ ትልቅ ድል ቆጠረው ። መግደልና መማሪክ የለመደው ነገር ነበር ። ይህ ግን አዲስ ነው ። የመጀመሪያው እሁድ በሰንበቱያቸው እንዲገኝ ተጋብዞ ፣ የጽዋ ቡራኬ አደረገለት ። የቱምደርስ ዓላማና ምኞት ተፈጽሞ ። ዘመቻ ሲያበቃ ፣ እንደኔ ያለ ነፍጠኛ በቤተ መንግሥት ውስጥ ተቀምጦ እንደሰንጋ በሚቀለ ብበት ጊዜ ፣ ወደቁምምቢ መጥቶትን ሽማግሌያረሰኩ እኛራ ለሁ ። ልጅ የለን ውላጅ የለን ። ለኔና ለቆንጆት ሆኖ ብቻ እንደሆነ እንቅጥርም ሲል ከአስርና ከሃያ ዓመት በኋላ የሚሆነውን አለመ ።

ከደብረ ታቦር በጠጡ በስምንተኛው ቀን የተከለሃይ ግናት ለታ ሁሉም ሥራ ፈተው ነበር ። በአቡዩ አይታረሰም አይፈተልም ። ባለቤቱም ወደማገበር ሂደዋል ። ሦስተኛ ማለት ገብርዩ ቆንጆትና ያይኔ አበባ ከውጭ ተቀምጠው የማሽላ ቆሎ እየቆረጠሙ የዘመቻ ተረት ያሜውታቸዋል ። ሀሐዩ ዘቅዘቅ ብላ ቀዝቃዛ እየሮ ይነፍሳል ። አንዳንድ የተቻኩሉ እምቦሶች የናት ጥሪ ያሰማሉ ። ተባራሪ መልስ ከዚያም ከዚያም ይሰማል ። ከሩቁ የዳጉን ጥግ ይዞ ፣ እንድ ነጭ ነጭ ጠደነሱ አቅጣጫ ሲፈተለኩ ተመልከቱ ። ሲቀርብ ፣ የሚንቀሳቀሰው አካሉ ለየ ፣ የሚረግጥ ሰው ነበር ። ከነርሱ አቅጣጫ ግርጌ ሲደርስ ከሜካው ውስጥ ገብተ

ጠፋ ። ገብርኤ ጨዋታውን ባያደርግም ፣ ጆሮውን አቅንቶ
ዓይኑን ከወዲያ ወዲህ ወርወር እያደረገ ይጠባበቅ ነበር ።
ከአምስት ደቂቃ በኋላ ያህል ፣ ባለቤቱ በሩጫ ድካም እያለ
ኸለኸ ከተፍ አለ ። ሁሉም በድንጋጤ ከው አሉ ። በደህና
አለመሆኑ ግልጥ ነበር ።

የዓይኔ አበባ “ አባባ ” ስትል ከወገቡ ላይ ተጠመጠ
መች ። ምናልባት በማገበሩ ላይ ጠብ ተነስቶ አደጋ የደረሰ
መሰላቸው ።

“ ጌታዬ ቶሎ ቢነሱ ይሻላል ” አለ ሰውየው በተጣ
ደፈ እነጋገር ። ገብርኤ ትክ ብሎ በጥያቄ አስተዋለው ።
“ ጦር ዘምቶብዎት መጥቷል ”

“ የምን ጦር ታወራለህ ? ” ገብርኤ የበለጠ ዘመደንቅ
ለዘብ አድርጎ ጠየቀ ።

“ የንጉሥ ጦር ። እንደሰማሁት ወደዚህ የመጣችሁት
በቴዎድሮስ ላይ ሸፍታችሁ ነው አሉ ። በሸፍትነታችሁ ባል
ሰማግም የእንግድነታችሁን ክብር እጠብቃለሁ ። ከግቢዬ
ውስጥ አትያዙም ” ።

ገብርኤ አልመለሰለትም ። ከት ብሎ ሳቀ ። ያላቀው
መሸፈቱ ነበር ። ለራሱ ሳይታወቀው ሸፍቶ ይሆን ? ጤነኛ
ነው ወይስ ስሸፍኑ ነው ? ዓይኑን ከሰውየው ወደ ዓይኔ
አበባ ከዓይኔ አበባ ወደቆንጅት አንከራተተው ። “ ለመ
ሆኑ አዝማቹ ማነው ” ሲል ጠየቀ ።

“ ልጄ ወደ ከተማ ሲሄድ ፣ ጦር ሠራዊቱ ከዚያ ሲመጣ

እገኘ ። ከዚያም ለጌታ ያደረ አንድ ያገሩ ጉልማሳ እየና
ሁናቴውን ጠየቀው ። ገብርኤ የሚባለው የንጉሥ ባለግልጽ
ሸፍቶ አምራ ገደል ገደማ ሰፍሯል መባሉና በእርሱ ላይ
የተላከ ዘመቻ መሆኑን ነገረው ። ጦር አዛዥ ኃረድ ነው ።
ልጄ ይህንን እንደሰማ ራሱን መልሶ መንገድ እያሳበረ
ይገሰግስና በማገበሩ ላይ እንዳለን ነገረን ። የግውቀው እስከ
ዚህ ድረስ ነው ” አለ ሰውየው ።

ገብርኤ ተጨማሪ ማብራሪያ አላስፈለገውም ። የጋ
ረድ ስም መጠቀስ ብቻ ነገሩን በሙሉ ከሰተለት ። ቴዎድ
ሮስን በሜራ አወናብደው ሐሰት አሳምነውታል ። ግን ወደ
ቀምቦ ለመምጣትን እንዴት አወቁ ? ምናልባት ከቤት
ከቀረችው ጠላ ጠማቂ ባርያ በቀር ሌላ የተነገረው የለም ።
እርሷ ግን ከማድቤት ወራ ሳትሰማው አትቀርም ። እነጋ
ረድ በሜራቸው እስከ እርሷ ደረጃ ድረስ ዝቅ ይላሉ ማለት
ነው? አበስኩ ገብርኤ ! በሕሊናው አማተበ ። ጠቅላላው ክን
ውን እንዴት እንደተቀናባበረ ሊገምትና ሊተነትን ሲሞክር
ከተቀመጠበት ፈዞ ቀረ ።

“ ጌታዬ ቁጭ ብሎ ለማሰብ ጊዜ የለዎትም ። ዘማቹ
ተቃርቧል ። ” በሰውየው ኮስተር ያለ እነጋገር ገብርኤ ከሐ
ሳብ እንቅልፋ ነቃ ። የመጀመሪያ ስሜታዊ ውሳኔው ወይስ
ፈሩ ቶሎ መድረስ ነበር ። አሽከርቹን ማሸሽና ማዳን አለ
በት ። መሞቱ የማይቀር ከሆነ ደግሞ ከአንድ ዝራጅ ጉጃው
ስጥ ተደብቆ ተገኘ ሳይባል፣ በራሱ ድንኳን ስር ከንዱን ይን

ተራሳታል ። ቀና ብሎ ወደ ሰፈሩ ተመለከተ ። ሁሉም አብ
ረው ቀና አሉ ። ደብሩና ድንኳኑ፣ ቁልቁል ቁልቁል ብሎ ይታ
ያል ። ግን ከተቀመጠበት ለኋላ ገና ሲንቆራጠጥ፣ ደብሩንና
የድንኳኑን ሠፈር በየት እንደመጣ ያልታወቀ ሠራዊት እንዴ
ውርር ሲያደርገው ተመለከቱ ። ወዲያው ተከታትሎ ከድን
ኳኑ የላሳት ነበረባል ወጣ ። በእሳት ለኩሰውታል ። አሁን
ከንዱን የሚንተራሰበት ድንኳን የለውም ። አሽከርቹም ከ
ልተማሩ በቀር አልቀዋል ። ዕንባ ተናነቀው ። ወይኔ ገብ
ርኤ ! ወይኔ ገብርኤ ! ፈቱን በመጻፍ ሸፍኖ ቁልቁል ተደፋ።
ቆንጅት ጠጋ አለችና በትከሻው ዕቅፍ አደረገችው ። በዚህ
ጊዜ ሰውየው ወደጓሮ ሄደና ከጥቂት ደቂቃዎች በኋላ በቅሎ
እየጉተተ ተመለሰ ።

“ ለጊዜው በጋጥ ያለችኝ የኮርቻ በቅሎ ይህች ብቻ
ናት ። ከታች ከመስኩ አንድ የሁነት ከብት ነበረኝ ። ግን ለ
ማምጣት ጊዜ ያለን አይመስለኝም ። በዚችው እንደምንም
ተቸገሩና በሚመቻችሁ ጊዜ ትመልሱልኛላችሁ ” አለ ይቅር
ታ በመጠየቅ አኳኝን ።

ከጠራታቸውን አልያዙም ። ከበቅሎ ሲወጣና ቆንጅ
ትን ከኋላው ሲያፈናጥ ደመ ነፍስ ነበር ። በንይል ጠጭ
አላትና ስትሸመጥጥ ። ሁለት ሦስቱ ወደ ሰፈሩ ገላጠጠ ።
ቆንጅት ደግሞ ። ወገቡን እንደጠመጠመች አንገቷን ወደ
ኋላ ጠምዘዛ የዓይኔ አበባን በዓይኗ ለመሰናበት ሞክ
ረች ። እምብዛም ጊዜ አላገኘችም ። ወዲያው ጋራውን ወ

ጥተው በወዲያኛው ማዶ ቁልቁል ተደፋ ። ዓይኔ አበባም
ዓይኗን በእጅጊዋ እየጠረገች ወደ ቤት ገባች ።

በሠፈሩ ጦር ኃይሉ ፣ ወዲያና ወዲህ ሲትርመሰመስ ቆ
የና አንድ መቶ ያህል ወታደሮች የሚገኙበት ጓድ ተገንጥሎ
ወደ ሰውየው ቤት አቅጣጫ አመራ ። ገብርኤ ከዚያ ማዶ ገ
በራ ቤት ማረፊት አንዱ ነግሯቸዋል ። ጋቢውን በሚገባ አጣ
ፍቶ ለበሰና ፣ ከከብቶች ጋጥ አግዳም ግንድ ላይ ተደግፎ ጠ
በቃቸው ። ወዲያው ደረሰ ።

ጋረድ ከበቅሎው ዱብ ብሎ ወረደና ወደፊት ቀደመ ።
አንዲታጠለው ድንኳን ፣ እሳት ለብሶ እሳት ጉርሶ ነበር ። ወ
ታደሩም ሁሉ የርሱን ስሜት የሚያስተጋባ ይመስላል ። ግ
ማሹ ጉራዴውን እየነቀነቀ ይንቆራጠጣል ። ሌላው ፈቱን
አኮሳትሮ ፣ ይ፣ ለምጣል ። አክሊሎ ብቻ ትንሽ ተረጋግቶ ነበ
ር ። ከበቅሎዋ ሳይወርድ እየኩሰኩሰ ወደዳር በኩል አቆ
ማት ።

“ የዚህ ቤት ባለቤት እንተ ነህ ? ” አለ ጋረድ ። ጥያቄ
ሳይሆን ቁጣ ነበር ።

“ ነኝ ጌታዬ ” አለ ከተደገፈበት ግንድ ሳይነቃነቅ ።

“ ደግሞ እጅ አትነግሥ ! ” ጋረድ ጨኸበት ።
ሰውየው በፈ። አኳኝን ለጥ ለሰና ሰገደ ።

“ ገብርኤ የት አለ ? ”

“ እኔ አላውቅም ጌታዬ ? ” ጋረድ ሲጠፍ ሰውየው የአን
ደበቱን ልሰላሜ አለጠውም ።

“እንዴት ከዚህ ቤት አላረፈም?”
“ ነበር ጌታዬ ”

ጋረድ እሽከሮቹን ባይኑ አንድ ጊዜ ሲጠቅሳቸው ለመ
ፈተሽ ወደሁለቱ ቤቶች እየተረገጡ ገቡ ። ከጥቂት ደቂቃ
ዎች በኋላ እንገታቸውን እየነቀነቁ ተመለሱ ።

“የት ሂደ?”

ሰውዬው መልስ አልሰጠም ።

ጋረድ እንደገና ሮሽበት “የት ሂደ ከ ነው የምልህ?”

“በእውነቱ አላውቅም ጌታዬ ”

ከገብርዬ ማምለጥ የሰውየው እልህና ተአብኮ ይበልጥ
አቸገው ። ሰውነቱ በድንጋጤም በንዴትም ይንቀጠቀጥ ጀ
መር ። ጥርሱን አፋጩ ። ገብርዬ ከመለጠ ነገሩ ተበላሽ ማ
ለት ነው ።

እየተንደረደረ ሂደ ሰውየውን በቃሪያ ጥፈ ሲማታ ነፍ
ሱን አያውቅም ነበር ። ሰውየውም “ይህን ይወዳል!” ብሎ
በዚያ የገበሬ መዳኛ መልሶ ሰማይና ሦኑሩን ሲያደባልቅበት
እንደዚያው አልታወቀውም ። በዚህ ጊዜ አንዱ ባለሟል ፎ
ክሮ ጉራዶ ሲመዝና የሰውየው ጭንቅላት ከመሬት ወድቆ
ሲሽከረከር አንድ ሆነ ። የእይኔ አበባ እራሪ! እያለች ስትወጣ
ወዲያው ቀለቡና ከአንድ አጋሰስ ላይ አስረው ጫኗት ። ከዚ
ያም ሁለቱን ቤት ከጣሪያው ላይ በእሳት ለኮሱና በመጡ
በት መንገድ ተመለሱ ።

፻፲

ገብርዬና ቆንጆ
ት ከቅምቢ እ
ንዳመለጡ ሌሊ
ቱን በሙሉ በጠ
ፍ ጨረቃ ሲገሰ
ግሱ አድረው ቀ
ኑንም ደገሙት።
በተሰለት ላይ ብ
ቻ በአንድ ግራ
ር ጥላ ሥር ጥቂ
ት ዕረፍት አድ

ርገዋል ። ገብርዬ የውሃ ዋናና አደን ቢያዘወትርም ፣ በረጅም
ጊዜ ረገድ ሰውነቱ የከብት ጀርባ ለምዶ ነበር ። እያ ፣ ውጊያ
ሲፋፋም ፣ ጉራዶውን መዞ እጅ በጅ ቢገባበትም ፣ ከካሣ ጋር
ከጉንደር ቤተ መንግሥት ከሸፈተበት ጊዜ አንስቶ ለመንገድ
ሰጋር በቅሉና ፣ ሽምጣጭ ፈረሰ ተለይቶት አያውቅም ። ስለ
ዚህም ለሁለት የተፈናጠጡበት በቅሉ ከሥር መብረክ
ረክ ስትጀምር ፣ ወርዶ በእግሩ ማኮብኮብ ግድ ሲሆንበት ፣
ከወገቡ በታች ጡንቻው እንደልብ አላስመካውም ። ጅምጣጣ
ሁሉ መተሳሰር ጀመረ ። የተጨማሪ መሰለው ፣ ከጉልበት
ጣብቂያ ፣ ከቆርጭምጭምቱ ላይ ቆርጦ መጣልን የሚያስ

መኝ ጠመን ያዘው ። በዚህ ላይ ደግሞ መንገዳቸው የገበሬ ፣
የነጋዴና የነፍጠኞች ኩቱ የቀየሰውን ጉዳና የተከተለ አልነበ
ረም ። ሸፈተ መባሉን ወራ የሰማ ፣ እሱነቱን የሚያውቅ
አላፈ አግዳሚ ፣ በፈገገታና በቸልታ እንደማይተላለፈው
ተሰማው ። ግማሹ እንጅራውን ለማብሰል የሚፈልግ እበላ
ባይ ነው ። ሌላው ፣ የተሰደደን ፣ ቀን የጣለውን ብቸኛ ደካማ
ገድሎ መፍከር ደስ ያለዋል ። መሞት ወይም መገደል ገብ
ርዬን አላሰፈራውም ። ከአምስት ዓመት በላይ የዘወትር
ኑሮው ከሞት ጋር ነው ። በራስ አሊ ላይ ሲሸፍት ፣ ካሣ ባለ
ተስፋ ቢሆንም ፣ እርሱ ያንን ግር ቅጠል ሠራዊት እናሸንፋ
ለን የሚል ግምት አልነበረውም ። ለመሞት የተሰለፈው ግን
ደስ እያለው ነበር ። በተፈጥሮው ውስጥ ፣ ወንድነትን ፣ ጅግ
ንነትን ለማስመስከር ፣ የሚቃዎል ደወል አለበት ። ሆኖም
ይህ ደወል ፣ ከቅጥር ምሽቱ ጋር ሲፈረጥ መሞትን አይቃ
ጭልም ። ሞትንም ባይፈራ የማንም አጋሚዶ ወሽባ መሆን
ደስ አላለውም ። ስለዚህም ዋናውን መንገድ ትተው ፣ ጫካ
ጫካውን መንገድ መረጠ ። ለዚህም የሚከፍለው ዋጋ ፣ ቅን
ጣር ፣ እሾህና አንቅፋት ነበር ።

በመጨረሻ ፣ የደብረ ታቦር ከተማ በፍቁ ከፈታቸው
ላይ ብት አለ ። ጊዜው ወደ ዘጠኝ ሰዓት ገደማ ይሆናል ። ገብ
ርዬ ከንዱን ከበቅሎ ጀርባ ላይ ደገፍ አድርጎ ቆመና ተከታይ ።
ከፋኛ ደካሞት ነበር ። የመንፈስ ደካም ጭምር ነው ። ይህን

፻፲፫

ን የመሰለ ጉዞ አይርጋለሁ ብሎ በሕልሙም አላሰበ ። ገብ
ርዬ ፣ እንዴ ወንበዴ ጫካ ለጫካ ትፈረጥጥ? ራሱን ነቀነቀ ።

ከጌታው ጋር ለመገናኘት ቢጣደፍም ፣ ወደዚተማ ሲገባ
የሚያውቀው ሰው ያጋጠመው እንደሆነ እንደማይምረው
ተሰማው ። ከጥቂት ቀናት በፊት ተሸቆጥቆጠው የሰገዱለት
ሁሉ አሁን በጭንቅላቱ ላይ ሲጫወቱ ደስ ያላቸዋል ። አዎ!
ማንም ቢሆን ኮከቡ ከጠለቀች እንደስቅለቱ የይሁዳ ምሳሌ
ሁሉም የውገራ እጅን ሊሰነገርበት ይሻል ። የሰው ተፈጥሮ
ምንድን ነው? ቢሞትም ወንጀለኛ ተብሎ ራሳው መረገጥ
የለበትም ። ፈጽሞ ። ንዱሕነቱን ማረጋገጥ ይኖርበታል ።
ኮከቡ እስከዚህ ድረስ ጠልቃለች እንዴ? በመጀመሪያ አን
ዳች ነገር ሳያጋጥመው ከጌታው ጋር መገናኘት ከቻለ ገና
ናት ።

መሸትሸት እስኪል ድረስ ከአንድ ችፍርግ ቁጥጭጦ
ሥር ተሸጥጠው ቆዩ ። ገብርዬ እንቅልፍ ሸለብ አድርጎት
ነበር ። ቆንጆትም እንዳይነቃ ቀስ እያለች ቆንጆውንና ቁር
ጭምጭምቱን በደረቁ አሸኝለት ። በመጥፎ ቅገባት ተደና
ገባ ብንን ሲል ጸሐይ ከጋራው ሥር ጠልቃ ነበር ። ሰማዩ
ገን ካለዘውትሩ በጣም ቆልቶ ነበር ። ጥሩ ትንቢት አይደ
ለም ። የደም ሟርት ነው ይላሉ ። እንዳሻው! አለ ገብርዬ
በሆዱ ። ደግሞሰ የሰማይን መልክ ለመለወጥ የኔ ሕይወት
እስከዚህ ድረስ ትልቅ ነው እንዴ? ያም ሆነ ይህ የሚፈጸም

-፻፲፫-

ነገር ቢኖር ዛሬ ማታ ይፈጸም ሲል ቆረጠ ።
ከከተማው እስኪገቡ ድረስ ምሽቱ ፣ የጨለማ መጋረ
ጃውን ጨርሶ እንደሚያወርድ ገመተ ። ወደ ሁለት ሰዓት
ገደማ ይሆናል ። ግብግብ ከሌለ ቤተ መንግሥት ሉቃስ የሚ
ልበት ጊዜ ነው ። እኔ ወደራት ከመውጣታቸው በፊት በእ
ልፍኝ ወይም በመጸሕፍት ክፍላቸው ከሊቀ መኳንን ፍላጎት
ጋር የሚገናኙበት ጊዜ ነው ።

ቆንጁትን ደግፎ ከበቅሎቹ ላይ አወጣጥና አገላብጦ
ጉንጭን ሳማት ። ገንድ የተቀሰቀሰችበት ሰው ይመስል
መላ ሰውነቷ እስኪንዘፈዘፍ ድረስ ተንሰቀሰቀች ። ከእን
ባዋ ለመሸሽ መጭ እለና ቶሎ በቅሎቹን መንገድ መራት ።
ከዚያም የራሱን መንገድ ከመጀመሩ በፊት ከገደቶን ከደ
ረቱ ላይ አመሳቅሎ ሳይንቀሳቀስ ብዙ ደቂቃዎች ቆመ ።
ወንዱ ልጅ ገብርኤ ዓይኑ ዕንባ ቋጥሮ ነበር ። ምናልባት ነገ
ጧት ይገናኙ ይሆናል ። ወይም ደግሞ ፣ የዛሬዋ ጀምበር
አብረው የተመለከቷት የመጨረሻዋ ትሆናለች ። የመጣው
ይምጣ አለና ጥርሱን ነክሶ ወደፊት ተራመደ ።

እንደኛውን የዘብ ክልል ያለችግር ስተት ብሎ አለፈ ።
ዘቡ አንቀላቁቷል ። ወይም ሌላ መኳንንት መሰሎታል ።
“ቀም ማን ለበል” አለ ሁለተኛው ዘብ ። ገብርኤ ስትሆን
አለው ። የመጀመሪያ ስሜቱ በጉራዲው ስለት ሆኖ ማሰ
ኘት ነበር ። ቢቻል ግን ነፍስ አለማጥፋትን መረጠ ።
“ኮምጣጢ” አለ ገብርኤ ድምጹን ለወጥ አድርጎ ። በዘመቻ

ጊዜ በጦር ሠፈር መካከልና እንዳንድ ጊዜ ለአስቸኳይ መል
እከት የሚጠቀሙበት የይለፍ ቃል አለ ። በየወሩ ይለው
ጣል ። “ኮምጣጢ” ወደ ቁምምቢ ከመሔዱ በፊት የወሩ
የይለፍ ቃል ነበር ። እለና ፣ አለ ዘብ ከቆመበት ሳይንቀነቅ ።
ገብርኤ ከሩሜ መለስ ሸመጠጠ ። አሁን በርሱና በጌታው
መካከል ትልቁ ገደል ታልፏል ። የእግዚአብሔር ፈቃዱ
ከሆነ ፣ የነገሩን ጧት ጀምበርና ቆንጁትን በቀድሞው ገብ
ርኤ አለኝታና ኩራት ይገናኛቸዋል ።

የሰው ደም ጉርፍ በጨቀየበት ፣ ሬሣ ተነባብሮ መራ
መጃ ባሳጣበት የጦር ሜዳ ውሏል ። ግን እንደ አሁኑ ሰዓት
ነፍሱ ታውካ አታውቅም ። እየተምዘገዘገ ወደ ቤተ መንግ
ሥቱ ገባና ግራና ቀኝ ተገላምጦ ። ተወረወረና ከልፍኙ
በራፍ ደረሰ ። ቀስ አድርጎ ከፈተው ። የልቡ ትርታ ግቢ
ውን የሚቀሰቅስ መሰለው ። አንገቱን ብቻ ሰገግ አድርጎ
አስገባ ። ጌታው ፣ ከልፍኝ ፣ የለም ። እቴጌ ተዋበች ብቻ
ጀርባቸውን ለበራፍ ሰጥተው መቅረዝ ያስተካክላሉ ። ጥላ
ከብደታው ዞር ከማለታቸው በፊት በራፍን ያለአንዳች
ኮሽታ ስቦ ዘጋና ወደ መጸሕፍት ቤቱ ሲፈተሉ ከእ
ልፍኝ አስከልካዩ ጋር ከመተላለፊያው ላይ ፈት ለፊት
ተጋጠሙ ። የእልፍኝ አስከልካዩ ስሜት ከድንጋጤ በላይ
ነበር ። እንዲያውም የተሰማው ነገር አልነበረም ። ለቅጽ
በት ያህል ሕይወታዊ ሕቅታው ቆማ ነበር ። የአእምሮው
አሳዥ በመሆን የሚሠራውን አውቆ የሰይፍን እጅታ እስ

ከጨቀጥ ድረስ ፣ ገብርኤ አልፎት ሄዶ ፣ የቤተ መጻሕፍ
ቱን በር ከፍቶ ገባ ።

እኔ ቱምድርስ ፣ ከትልቅ መቅረዝ ሥር ፣ ከእጭር ምቹ
ወንበር ላይ ተቀምጠው ፍትሐ ነገራት ያነባሉ ። በአራት
ቀናት ውስጥ ብዙ ዓመታት አርጅተዋል ። የግምባራቸው
መስመሮች የበለጠ ተቀርጸው ወጥተዋል ። የእይናቸቸው
ዙሪያ ወደ ጥቁረት ቀልጧል ። ዕንቅልፍ አጥተው መሰንበ
ታቸውን ያስታውቅ ነበር ።

ገብርኤ በራፍን በጀርባው ገፍቶ ዘጋና እንደቆመ ፣
እኔ ቱምድርስ ጸጥታቸው በመታወቅ የተበሳጨ ይመስል
መጽሐፉን በጌዳል ከድነው በመታከት ሁኖቱ ቀና ብለው
ተመለከቱ ። አይናቸውን ማመን የቸገራቸው ይመስል
አፈጠጡበት ። ገብርኤም በአዘኔታና በፍቅር አያቸው ።
ምስኪን ቱምድርስ! እንደ ትልቅነትህ የሚረኛችን ልብ
ልትመረምር አልቻልክም ። እንደቅን ሐላብህ የሚገረርህ
አላጣህም አለ ገብርኤ በሆዱ ።

“ገብርኤ! ገብርኤ ነህ ወይስ ምትሐት ነው የሚታ
የኝ?” ሲሉ ጠየቁ በጣም በደከመ ድምጽ ።

“እቤት የኔ ጌታ ፣ እኔው ነኝ ገብርኤ አሽከርህ” አለና
መለሰላቸው ። ሁለት ከንዳቸውን ዘረገና ከተቀመጡበት
ለመነሣት ቃጣቸው ። አቅፈው ለመሳም ነበር? ግን የገብ
ርኤ መሸፈት ድንገት የተገለጠላቸው ወይም የታወሳቸው
ይመስል መላ ሰውነታቸው ከምትርጉር አለ ። ተዘናኝቶ

መቀመጥ ሳይሆን ወንበራቸውን እንደ ዕቃ በጌዳል ወደ
ቁበት ።

“ጥፋ! ከፊቱ የሎ ጥፋ! ሕይወትህ ስትጠፋ ፣ ለጠ
ፋት አልፈልግም ብዙ ጊዜ ለሕይወቱ ዳርገሃት ነበርና”
ሲሉ ሩህና ፈታቸውን በመጻፋቸው ሸፍነው ወደታች
አቀረቀፍ ። ምናልባት ሲወጣ እንዳያዩት ይሆናል ። አዎ
ገብርኤ በድሃል ። ግን እንዳላዩት መሆን አለባቸው ።

ገብርኤ ተንደርደሮ ከጉልበታቸው ሥር ተደፋ ።
“ባጠፋ ትምረኝ ነበር ማለት ነው ። ሳለጠፋስ ደግሞ ልት
ምረኝ አትችልም? የኔ ጌታ? ቁጣህን ከእጅጅ ከማውጣ
ትህ በፊት ነገራን ስማኝ ፣ ተከሳሽም ኮ ቃሉን ሊሰጥ ይገ
ባዋል”

“እሺ በል ኮ ተነስ ፣ ቁጣ አለከኝ? ምን የተረፈ ቁጣ
አለኝ? አልቋል ወትሮ አልቋል” የአኔ ቱምድርስ እንደ
በት ለዘብ ብሎ ነበር ።

“የት ልጀምር የኔ ጌታ?” ገብርኤ ተነስቶ ቆመ ።

“የትም ጀምር ፣ ብቻ ልሰማው!” አለ ፊቱን ሳያዩ ።
ነገራቸው ፣ ከሸዋ ዘመቻ ቆሰሎ እንደተመለሰ ጋረድና አክ
ሊሉ በሙከት እንደጠየቁት ከዚያም እየተመለሰ እንደተ
ወዳጁት ፣ ስለ ሕልሙና ስለፈሳቸው ፣ ስለጥርጣሬው ፣ ስለ
ቆንጁት ስለት ፣ ምንም ሳያስቀር ተረከላቸው ። ከታሪኩ
ግማሽ ላይ ሲደርስ ፣ ከሩቅ የሐሳብ ዓለም የመጣ በሚመ
ስል ድምጽ ተቀምጦ እንዲያወጋቸው አዘዙት ። ከወዳዶ

ኛው ማዕዘን የሚገኘውን ወንበር አምጥቶ ከአጠገባቸው ተቀመጠና ታሪኩን ቀጠለ ። ሁለቱን ዘብ አልፎ የአልፎኝ አስከልካዩን አምልጦ ከፈታቸው እንዴት እንደቀረበ ከተናገረ በኋላ ። “ይኸው ነው! የኔ ጌታ” ሲል አበቃ ።

እሄ ቴዎድሮስ አንገታቸውን ደፍተው ሲያጸምጡ እንደነበር ፣ በራሱ ላይ ተጠምጥሞ እንደሚወረወር የቆላ እባብ ከመቀመጫቸው ተፈናጠፋ ። ጉራዴያቸውን እየነቀነቀ ፣ ከንፈራቸውን እየነከሱ አንጻንድ ጊዜም ቁንዳላቸውን እየገጠቱ ፣ ያችን ክፍል አምስት ጊዜ ያህል ተመላለሱባት ። የእሄ ቴዎድሮስ ቁጣ በአካባቢያቸው የታወቀ ነበር ። እርግጥ ቁጠኛ ናቸው ። ሲፈቀሩ ልባቸውን ገልጠው የሚሰጡትን ፣ ሲያጠፉ የሚጠቡትን ያህል የሌሎች ጥቃቅን ስሕተት ደማቸውን ያፈላዋል ። ብዙ ሰዎች ይህንን በባሕርይ ጥራትና ስለት ይተረጉሙታል ። ያልወጣ ድምዳም ባሕርይ ክፍም ሆነ ደግ ነገር ቶሎ አይሰማውም ማለታቸው ነው ። እሄ ቴዎድሮስ ራሳቸውም በሆነ ። “ቻይ የጭነት ከብት ብቻ ነው” የሚል ዘይቤ ነበራቸው ።

የቅርብ ባለሚሎች ቁጣቸውንና ቁጣቸውን ማብረድ ለምደውታል ። ሆኖም ይህ ቁጣ አልነበረም ። የሥጋዊ ሕይወት እሳተ ነበልባል ሆኑ ። ለአካላቸውና ለመንፈሳቸው መሠረጨት ክፍሉ ጠበበ ። ከብዙ ጊዜ በኋላ ፣ ከወለሉ መሃል ላይ እግራቸውን አቧትረው ግራ እጃቸውን ከጉራዴያቸው ሰገባ ላይ አስደግፈው ቆሙ ። እሳቱ በረድ

ማለት ሲጀምር ነው ።

“እኔን የሚገርመኝ የኔ ጅልነት ነው ። ሁለቱን አብረው ብዙ ጊዜ አይቻቸዋለሁ ። አክሊሉ ሰውነተ ደካማም በሆነ የመጨረሻው መሠሪ መሆኑን ሳውቅ እንዴት መጠራጠር አቃተኝ? በገዛ ቤተ መንግሥቱ ውስጥ ከጻይኔ ሥር የሚሠራው ነገር እንዴት ሳይታዩኝ ቀረ?” ራሳቸውን በቅሬታ ነቀነቁ ።

“እኔም ኮ አጥፍቻለሁ ። ጥርጣሬው ሲገለጥልኝ ለጌታዬ አለመንገሬ” አለ ገብርኤ ።

“አዎ ጥፋት ነው ። ግን የትክክለኛነት ጥፋት ነው ። ባልተጨበጠ ጥርጣሬ ነገር ማወቅከት ተገቢ ባይመስልህ አልተሳሳትክም ። ገብርኤ በወራዳ መንፈስ ሥር ከመጠለል ፣ ወደ ፍጹምነት ደረጃ እየቃጠ ማጥፋትና መጥፋት ይሻላል ። ኧረ እስቲ ለመሆኑ ያንን ቀልጣጫ ይመኑጉ ጥራልኝ” ሲሉ ላኩት ። የአልፎኝ አስከልካዩ ይመኑ የውሃ ሽታ ሆኗል ። እሄ ቴዎድሮስ በይመኑ መከጻት ከማዘን ይልቅ ተንክትክተው ሳቁ ። የቤተ መንግሥት ኮረዳ ማሟወት እንጂ ከወንዶች ቦታ ይውላል ብለው አይገምቱትም ። የደጃዝማች ጉሹ የዲቃላ ልጅ በመሆኑ ፣ የሀገራው ሕዝብ እንዲደሰትና እንዲተባበራቸው ቢያቀርቡትም ፣ ጥላው ሳይቀር ይቀፋቸው ነበር ። ከከባድ ዕዳ እንደተገላገሉ ቆጠሩት ።

ስለ ዘመቻው ጉዳይ አሁንም ጉባዔ ተደረገ ። ግን

እሄ ቴዎድሮስ እንደፈታኛው ፣ በእውነት ጊዜ የመኳንንቶቹን ምክር ፣ አስተያየትና ክርክር ትንጣት ዋጋ አልሰጡትም ። የራሳቸውን ውሳኔ ብቻ የመጀመርያውና የመጨረሻው አደረጉት ።

ጋረድ ፣ ከቂምምቢ ፣ የጎጉሥ ቅጣት ያነጣጠረበትን የመንደር ወንበዴ ሁሉ ከሠራዊቱ እያከለ በየደረበት ሰንጋ በሰንጋ እያሰጣለ ፣ ደጋውን ሸሽቶ በረሃ በረሃውን እየተጓዘ በቆላ ወገራ ብቅ ማለቱ ተሰማ ። በዚህ ጊዜ እሄ ቴዎድሮስ ከደብረ ታቦር ጎንደር መጥተው ነበር ። ምን መስማት ብቻ ።

“ስም ስታወጣ እናት ፣ ጋረድ ብላለች ከጥንት ወገራ ተከሎ ሲያገሳ ።

ምንው ገም አለ ያ ካሳ” የሚል የአገማሪ መልእክት ደረሳቸው ። ይህች ጉረምሳ እውነትም ልቧ አብጧል ። ጫን ፈረሴን ብለው ሳይውሉ ሳያድሩ ተነስተው ገሰገሱ ። ገብርኤ ከፃለሚ ጋር እንዲዘምትና እርሳቸው እንዲቀሩ አጥብቆ ለምኒቸው ነበር ። ለዚያ ውርጋጥ ጉረምሳና ለዚያ ሽልደብተራ ገብርኤ በቅቶ እንደሚተርፍ ቢያውቁትም ፣ በራሳቸው መዘመት ቆርጠው ነበር ። ድራሾን ሊያጠፉት በዚያች ቤተ መጻሕፍታቸው ውስጥ በሕሊናቸው ተገዝተዋል ።

ጋረድ ለውገያ ወገራን የመረጠበት ብዙ ምክንያት ነበረው ። አንደኛ ነገር ቢሾምበትም ፣ ንቆ በመተው አስራት

በኩራት ስላልጠየቀ ሕዝቡ እንደደግ ገዥ ቆጥሮ አመሰግኖ ታል ። ገበሬ ከጨቋኝ ገዥ ይልቅ አስተዳዳሪ ፈጽሞ አለማግኘት ይሻለዋል ። ከብቶቹን በንቃት ጠብቆ ያስገዛል ። የቀበሌውን ወሰላቶች በተለመደው የነብረተ ሰብ ውይይት ይደርስባቸዋል ። ወገራ ደግሞ በአለፉት ዘመናት ደግ አገረ ገዥ አላጋጠመውም ። ምናልባትም ከታላቁ አድያም ሰገድ ኢያሱ ዘመን መንግሥት ወዲህ የተሻለው ጋረድ ነው ። የተሻለ ሆኖ የተገኘውም በክፉም ሆነ በደግ ፈጽሞ አለማስተዳደሩ ነው ። እረኞች “አሆሌሌ ፣ አሁያ ወጣች ተጭና አገዳ ፣ በጋረድ ጊዜ ከምር ፈነዳ” እያሉ መዝፈን ጀምረው ነበር ። ወገራ ብቻ ሳይሆን በመላው ኢትዮጵያ “የቴዎድሮስ የጥጋብ ዘመን” የተባለበት ጊዜ ነው ። ስለዚህም የወገራ ሕዝብ ፣ አብሮት በመሉ ባይሸፍትም ፣ እንደሚያቅፈው ገመተ ። አክሊሉ በአንድ ወገን ወገራ ነው ። የወንዞቸው ልጅ በጌዶሉ ንጉሥ ላይ መሸፈት ለሀገራው እንደትልቅ ክብር ይቆጠራል ። ከዚህም በተረፈ ደገኛው የወገራ ሰው ፣ በወራሪና በንግርት ሊታለል የሚችል በየዋሕነቱ የታወቀ ነው ። በጎንደሮች አቃቂር “ስሜንኛ” ማለት ሞኝ ማለት ነው ይባላል ። ጋረድና አክሊሉ ፣ ለመዋጋትም ሆነ ለመመሸግ ወገራን የመረጡት ብዙ ጊዜ ካወጡና ካወረዱ በኋላ ነበር ።

ገብርኤ ከቂምምቢ አምልጦ ፣ ከእሄ ቴዎድሮስ ከተገናኘና ፣ ጋረድ በወገራ በኩል በግልጥ ጦርናን አደራጅቶ መሸፈቱን እስካወጀበት ባለው ጊዜ መካከል እቴጌ ተዋቦች

ከዚህ ዓለም በሞት ተለዩ = እኩይ ተዋበች ጤና ካው ብዙ ጊዜ ቢሆናቸውም ፡ በሽታው ያዝ ለቀቅ እየደረጋቸው ቆይቶ እማሚታቸው ድንገተኛ ነበር = ለእኔ ቴዎድሮስ የሚሰጡት ሞት ብቻ አልነበረም = በሕይወታቸው ላይ ውድቅት ጨለማ የወደቀና ሰውነታቸውም ባይ የሆነ መሰላቸው = እኩይ ተዋበች ፡ በጌትነት አስደሳችና አቆላማጭ ሚስት ፡ በችግርና በእንግልት ጊዜ እግር የምታጥብና እንጨት ለቅማ የምታበስል ገረድ ፡ በፈተናና በሞት ጊዜ የምታጽናና እናት ፡ እንዲያው ሁሉም ነገር ነበሩ = የካሳ ኮከብ ተረጋግጦ ባልወጣበት በፈተኛው ዘመን ፡ ከወላጅ አባታቸው ቤተ መንግሥት ይልቅ የባላቸውን የጫካ ኑሮ በመምረጥ ፡ “እናትና አባቷንም ትተዋለች ባሏንም ትከተላላች” የሚለውን የመጽሐፍ ቃል የፈጸሙ ነበሩ = ይህንን የሚያደርጉ ሴቶችም በዓለም ላይ በጣም ጥቂቶች ናቸው = ገብርኤን ለሜሪኮች ዳርገውት የመጨረሻ ታማኝ ወጻጃቸውንና ባለሚል ጦር አዝማቻቸውን ለጥቂት ሊያሉ ነበር = አሁን ደግሞ የሕይወታቸውን ግዙፍና ረቂቅ ሕይወት ተዋበችን ሞት ነጠቃቸው = ምንው ተፈጥሮ ይከዳቸው ጀመር ፡ በሰውና በፈጣሪያቸው ላይ እስከዚህ ድረስ ምን ኃጢአት ሠሩ ፡ የጀመሩትን ብሔራዊ ተግባር መፈጸም የላቀ ግዳጃቸው መሆኑ ባይሰማቸው ኖሮ ፡ የግል ሕይወታቸውን በሚመለከት ረገድ የተዋበች ሞት ምናንን የሚያስመርጣቸው የዓለም ጣዕም ሁሉ ንጥፈት ነበር = በግል ኑሮ ፡ በቤተሰብ ኑሮ ፡ ካሳ በታው ተከተተ።

የቀበራቸው ሥነ ሥርዓት በግሽን ማርያም ሲፈጸም እንደንጉሥ ሀዘነተኛ ሳይሆን ፡ እንደተራ ባል እየተንሰፈሩና እየተሰቀሰቀ።
“እስቲ ጠይቁልኝ ርቃ ሳትሄድ ፡ እኩይ ተዋበች ሚስት ናት ገረድ ፡ እጅግ ሥራ ዓዋቂ ትናንትና ሞተች ፡ መድኃኒቱን ምሳ ታበላኝ ነበረች” እያሉ መሾውን ሲያስወርዱት ሕዝቡ በዕንባ ማሙቶ የሚያልቅ መሰለ = በንጉሥ ቤተ ሰብ ቀላር አልታሽ መብዛቱ የተለመደ ቢሆንም “ዋይ! ዋይ! ያዙልኝ ዋይ! ዋይ! ያዙልኝ!” እያሉ ከደጋፊ ጋር ሲታገሉ የተመለከተ ስሜቱን መግታት አይቻለውም ነበር = ዕንባ በራሱ ኃይል ይፈነዳል =
እኔ ቴዎድሮስ ከግሽን ተመልሰው ፡ ሕዘናቸውን ሳጭይ ረሱ ፡ ባለጥቁር ጥለት የሀዘን ልብሳቸውን እንደለበሱ ጦር ቆስቆሰው ወደወገራ ገሰገሱ = ዓለሜንና ገብርኤን በግራና ተኝ አሰልፈው ፡ መከከሉን በመያዝ አዝማች ራሳቸው ነበሩ። ለጋራ ገብርኤን ሲበዛበት ነው ብለው ቢያቃልሉትም ራሳቸው በጃቸው ሊያጠፉት ቆርጠውና ምላው ነበር =
ግን ቀላል ውጊያ አልሆነም = ጋረድ በበኩሉ የመጨረሻውን ጀግንነትና ቆራጥነት ለማሳየት ቆርጠው ነበር = እኔ ቴዎድሮስ ልጅ ካሳ ሆነው ፡ በጥቂት ወታደር ኑልቁ መሣፍርት የሌለውን የራስ አሊን ሠራዊት ድል ነስተዋል = እብራተኛውን ደጃች ውቤን ማርከዋል = ወንዙንና ጋራውን አየሩ

ንና ሕዝቡን ፈጽሞ ሳያውቁት ሽዋን አስገብረው ተመልሰዋል = ጋረድ ደባርቅ ላይ የደረገውን ብርቱ ውጊያም በእነዚህ ደረጃ ያስታውሱታል = የውጊያው ጊዜ በጣም አጭር ነበር = ምናልባት ከወለት ሰዓት አይበልጥም ይሆናል =
ነገር ግን በዚህ አጭር ጊዜ ውስጥ ከእኩይ መንገድ ከደጃች ውቤ ዘመቻዎች ድምር የሚበልጥ ሕዝብ አልቋል = ጋረድ ወደጉን ቦታ ይዞ በማዋጋትና ጦሩን በመምራት ፈንታ ፡ ከነጭ ፈረሰ ላይ ተቀምጦ ፡ እንደጦር ወደአላ ቴዎድሮስ ሠፈር እየተወረወረ ፡ አንገት በጥሰ ፡ ደረት በስቶ ይመለሳል = ከጦሩ ተቀላቅሎ ፡ ትጥቱን አስተካከሎ ፈረሰን ከግልጽ አሁንም እንደገና ይወረወራል = በጀር ግንዱ ሥር እየኖሩ የሚያልፈው ጦር ፡ የሚንጣጣውን የጥይት ድምጽ እንደጣፋጭ የሙዚቃ ቃና ፡ በዙሪያው የሚያንጸባርቀውን የሰይፍ ስለት እንደጀንበር ውበት ቆጠረው = ጫካ ለጫካ ሲሳይድ ከሚኖር ፡ ሞቱንና ሕይወቱን ለመወሰን ቆርጠው ነበር = ሕሊናው ተሠውሮ እንደወገሸ አውራ በራ ሆነ = ሚዳው ጠበቀው = ጀግን የሚወይት አላ ቴዎድሮስ አደኑቱት =
መሬት ቁና ሆና ፡ ሕዝብ ዓጻም እርስ በርስ ተባልቶ የሚሰሩበት እስከመስል ሲፋጅ ፡ የጣዕር ፡ ድምጽ ፡ የፈረሰ ገቱ ፡ የውሃ ለማን ቆስለኝ ጨኸት ጎዮሩን ሲሞላው ፡ በቴዎድሮስ ዘመቻ ለመጀመርያ ጊዜ ድሉ ከየት በኩል እንደሚሆን በሚያጠራጥርበት ሰዓት ፡ ጋረድ ፡ ሌላውን ተዋጊ ሁሉ ጥ

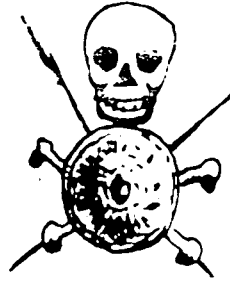
ሰ ጦሩን እንደቀሰፈ ወደአላ ቴዎድሮስ ገሰገሰ = እኔ ከታጠቅ ፈረሳቸው ላይ እንደተቀመጡ ፡ ፈታቸውን ወደግራ በኩል መልሰው በጣታቸው እየመለከቱ ሠራዊታቸውን ያደፋፍሩ ስለነበር አላዩትም = ከሰላሳ ከንድር ቀት ገደማ ላይ ሲደርስ ፡ ጋረድ ልንሙን ለቆ በግራ እጁ ሽጉጥ መዞ ሲያነጣጥር ፡ ሊቀ መኳስ ዮሐንስ ፈረሰን መር አየረገና ከቴዎድሮስ ፊት ተደቅኖ ፡ በሽጉጥ ቀለበው = ጋረድ ከፈረሰ ዘንበል ብሎ ሲወድቅ ፡ ከጀርባው ይከታተል የነበረው ወንድሙ አልፎ መጣና ጦሩን ሲለጋ ፡ ሊቀ መኳስ አላላ ፡ ብሎ ሲጮሀ ፡ እኔ ቴዎድሮስ ዘወር ሲሉ እንድ ሆነ = በደረቱ የገባው ጦር ጫፍ በጀርባው ዘልቆ ነበር = የሊቀ መኳስ ገዳይ ፈረሰን አዙር ከመመለሱ በፊት በአንድ ጥይት ጣሉት = የጦርነቱም ውጤት ወዲያው ለየ =
ሠራዊቱ የጋረድን መውደቅ ሲያይ ባንዴ ተበትኖ ሽሽት ጀመረ = እኔ ቴዎድሮስም ሊቀ መኳስ ዮሐንስን ጦሩ ከደረቱ እንደተሰካ ከጭናቸው ላይ አስደግፈው ውሃ በእርኩት ሲያጉነጨት ሕቅታው አሰፈች = ፈላውን እንደታቀፉ ከጋረድ ወገን አንድም ነፍስ እንዳያስተርፍ እኔ ቴዎድሮስ ሠራዊታቸውን በጨኸት አዘዙት = ከዚያ በኋላ ያለው እርድ እንጅ ውጊያ አልነበረም = የሰውን አንገት እንደቆጠል መጨፍጨፍ ነበር = ብርቱ ጌጭ ወይም ጋላቢ ሆኖ ፡ ማምለሱ የሚያጠራጥር ካልሆነ በቀር ያን ጊዜ ውድ የሆነውን ጥይት ማባከን አላሰፈለገም = ከኋላ እየደረሰ በሰይፍ መቀንጠ

ስና በወር መስቀስቅ ብቻ ነው ። ማንም አንድ ወንድ ቆሞ ለ መከላከልና ፣ ግምባሩን ሰጥቶ ለመሞት የቃጣ የለም ። በድንገተኛ ምትሐት ፣ የወንድነቱ ባሕርይ የተነጠቀበት ይመስል እኩሌታው ነፍሱን አውጭኝ አንገተን አቀርቅሮ ወደ አልተወሰነ አቅጣጫ ሲፈተሰክ ፣ የቀረው ደግሞ ፣ ምሕረት በመጠየቅ እየተነበረከከ ምሕረት ይማጠናል ። ማንም አልተማረም ። እጃቸውን እየሰጡ የተገደሉት ከአምስት መቶ ይበልጣሉ ። ግማሹ እግሮች ያለቀው ግን በሚሸሸው ፈረሰኛ እየተረገጠ ነው ። ከቴዎድሮስ ሰይፍ ለበረገጠው ወታደር ፣ ሣር ቅጠሉ ደንጋዩ አፈሩ ሬሣው ፣ ቁስለኛው ሁሉ እኩል ነበር ። መተሳሰብና መተዛዘን ከወንድነት ጋር አብረው ተሰርቀዋል ። በኋላም ፣ በእርካብ የተገጥተተ ፣ የተሰባበረ ብዙ የሰው ሬሳና የፈረሰ ጥንብ ከውልክፊት ገደል ሥር ተገኝተዋል።

ከሰዓት በኋላ ደባርቅ የሬሳ ውድሃ ሆነች ። በግንምባሩ የተደፋው ሬሳ ሁሉ እየተገለበጠ ታዩ ። በፈረሰ ኮቱ ተረግጠው ከሞቱት መካከል ብዙዎቹ ሴቶች ነበሩ ። ገብርዬ ፣ ወቃቢ አምላክ የነገረው ይመስል ፣ የሴቶችን ሬሳ ያገላብጥ ገባ ። የሚፈለገውን ራሱም አያውቅውም ነበር ። ብቻ አንድ የተረሳ ነገር ፣ አንድ ያልተወሰ ጥርጣሬ ተስምቶታል ። ምን ደን ነው ፣ አንዳንድ ተጉንብሶ በጃ ፣ ሌላ ጊዜ ቀጥ እንዳለ በርግጫ ፣ ቱንዳላ ሬሳ ሁሉ እየገለጠ ሲመለከት ፣ አንዷ ጋሜ ፣ የሰምንት ዓመት ሕፃኗ አይኔ አበባ ሆና አገኛት።

ተንበርከኩ አላለቀሰላትም ። ዕንባው ደርቆ ነበር ። ሬሣዋን ታቀፈና ወሰዶ በተለይ አስቀመጠው ። በኋላም ፣ የሦስቱ ሬሣ ፣ ማለት የጋረድ ፣ የጋረድ ወንድምና የአይኔ አበባ ደርሱ ። ግርግጥ መጥቶ በፍትሐት እንዲቀበር ተደረገ ። ከዚያ ሁሉ መካከል የተፈለገ አንድ ሬሳ ሳይገኝቀረ ፣ እሱም የአክሊሉ ነው ።

ምዕራፍ ፡ ፳

የአፄ ቴዎድሮስን ሕይወት የብቻኝነት ጨለማ ዋጣት ፣ ከውጭ አሸከፍ እየተንጋጋ ጋ፣ ከአልጋቸው ላይ ተጋድመው በዓለም ላይ ዕጣ ነፍሳቸውን የሆኑ መስሎ የሚሰማቸው ብዙ ጊዜ ነ

በር ። እርግጥ የሆኑት ፣ የጣቱ ባለሟሎቻቸው እንገብርዬ እንደሌላ አሉ ። ግን ተዋበች ሌላ ነበረች ። ሊቀ መኳሰ ዮሐንስ ስም ፣ ስለአትዋጽዖ በሚያስቡት ከፍተኛ ዓላማ የውጭውን ዓለም ሥልጣኔ በፍትህ በግልጽ የሚያዩበት አንድ ትንሽ መስኮት ነበር ። በዚያም መስኮት በኩል ብዙ ጠቃሚ ነገር ተከስቶላቸዋል ። ትምህርት ቤቶች እንዲት እንደሚቋቋሙ ፣ በሽታ ምን ዓይነት መከላከያ እንደሚገኝላት ፣ ሥራና ንግድ እንዲት ሊደብር እንደሚችል ፣ ሁለቱ በቤተ መጻሕፍታቸው ውስጥ ተቀምጠው ፣ ብዙ አዳዲስ ነገር ይገልጻላቸው ነበር ። አሁን ያ መስኮት ተዘጋ ።

ይህም ሲሆን ከደባርቅ ጦርነት በኋላ የታላቋ ኢትዮጵያ ትንግሌ ዓለማቸው ፣ የመቃረብ ውጋጋን ማሳየት ይምር ነበር ። የየራሳቸውን የጉዳ ግብት በመመሥረት ኢትዮጵያን የሚጠቃቅት መሳፍንቶችና አምባ ገንጌ መኳንንቶች ይባታጠብሩት ባይደመሰስም ፣ ሥርወግንጭ ተፈናቅሏል ። በእትዋጽዖ ላይ አንድ መንግሥት ተቋቋሞ ፣ ሕዝቡም አንድ ሀገር ፣ አንድ መንግሥትና አንድ ገዥ እንዳለው ተቀብሏል ። ስለምና ጸጥታው ተረጋግቷል ። ከብዙ ክፍለ ዘመናት ችልታና ስንፍና በኋላ ፣ በመላው ኢትዮጵያ የሥራ ወኔ እንደገና ተቀሰቀሰ ። ገበሬው አምርቶ ለመሳፍንት እንደማይገብር ፣ ነጋዴው ፣ አትርፎ በወንበዴ እንደማይነጠቅ ፣ ባለእጅ በሙያው በመንደር አውደልጃይ እንደማይሰደብ በግጥቱ ፣ ሥራውን በሙሉ ልብ ተሰማራበት ፣ የእረኞች ዘፈን የጊዜውን ስሜት የሚገልጥ ቢሆን ፣ እንዲህ ይል ነበር ። “እሆላሉ አይደሉ ግን ተጠናቀዋል”

እጅንሰለት ገበሬ መጣ ።” የከፋው ቢኖር የኔታ ልጅ ነበርኩ ባይ ነው ። እርጌ ጋሻውን አንግቶ በየቀበሌው እየሰረጸ ፣ የገበሬን ሚስት ፣ የተመረገ ድፍድፍ በጥብቄ ፣ ታተኛ ቅቤ ፣ ዕርጎ ቅጅ እያለ መዘገ ነኑ ቀርቶበታል ። የተከፋ ቢኖር ፣ መኳንንት ነው ፣ ገበሬን በንብረተና በጉልበቱ መግዛት ቀርቶበት አሥራትና ግብር በቀጥታ ለንጉሥ እንዲገባ የሚል ትእዛዝ ወጥቷል ። በዚህ ፣ በአምሻና በጉልበት መጥሮን የለመደ ይብተራ ሁሉ ተከፍቷል።

በአዲሱ ዓዋጅ መሠረት አምሽ የሚሠራላቸው የአንድ ደብር ካህናት ብዛት ከሰባት መብለጥ የለበትም ።

በጋፋት የተቋቋመው ማቅለሚ አፈሩን ወደብረት መለወጥ ጀምሮ ነበር ። በግብርና ለሚስተኛደረው የኢትዮጵያ ሕዝብ ስርዓት መርከብ የተሻለ ምን ትልቅ ነገር አለ ፤ የአንዲት ላም ወተት ለሺህ ለው የሚበቃበት ትንቢት ቴዎድሮስ እርሱ ነው ። የቴዎድሮስ አዲሲቱ ኢትዮጵያ መርጋት ጀምራለች ። ቅርጽ መያዝ ጀምራለች ። እኔ ቴዎድሮስን ዘተዋበች ሞት በመጠኑ ያጽናናቸው ይህ ነበር ።

ይህም ሲሆን ፣ የዓላማቸውን መሠረታዊ እንቅስቃሴ ገና ፍቺ አላገኘላትም ። የኢትዮጵያ አንድነት በዘለቁታ ፣ ለዘለቁታ የሚጸናው ምን ቢሆን ነው? በመሳፍንቶች የተቀረጸውን በግብርና ያልፈለገው ፣ በዘመቻ አጣብቀውታል ። ነገር ግን የአንድ ሀገር ሕዝብ በፈቃዱ ተባብሮ የሚኖር እንጂ ፣ እንደሸከም በኃይል ገመድ የሚጠበቅ ወይም የሚጠበቅ አይደለም ። ከሌሎች በኃይል የተጠበቀ ሕዝብ ፣ በጥላቻ ስሜት ይወጠራል ። ጉራቤት ካልተወጸጀ ስንኳ ዘወትር ጠብ ነው ። እርስ በርስ የተቃቃረ ሕዝብም ለውጭ የተመቸ ይሆናል ። ከዚህም ጋር ፣ ሕግ እንጅ ኃይልና ኃይል ዘለዓለም አይኖርም ። ኃይል እግዚአብሔር ብቻ ነው ። እግዚአብሔርም የሥርዓትና የሕግ ምሳሌ ነው ተብሏል ። ራሳቸው አንድ ቀን ያልፋሉ ። ሠራዊታቸው ይበተናል ። ኢትዮጵያን አንድ ያደረገው ኃይል ተነሣ ማለት ነው ። ባዶ ሆነ ። አንድነት በምን

ሰንበለት ተቆራኝቶ ይቀጥላል ፤ ጋላው ፣ ጉራጌው አግራው ክርስቲያኑ እስላሙ ፣ ከጉሣውና ከሃይማኖቱ ይልቅ በመጀመሪያ የኢትዮጵያዊነት ስሜትና አለኝታ እንዲኖረው የሚያደርገው ምክንያት ምንድን ነው? አንዱ ተነስቶ ከዛሬ ጀምሮ ጋላ አማራ ፣ ጉራጌና ትግራይ የሚባል ነገር የለም ማለት አይቻልም ። አማራው አማራ መሆኑን ጋላው ጋልነቱን አሳምሮ ያውቀዋልና ። ሃይማኖትን መደምሰስ አይቻልም ። ሁሉም ሃይማኖቱን ለውጦ ክርስትና እንዲጠመቅ ግስገደድ ደግሞ በደል ነው ። በግዳጁ የተቀበለው ሃይማኖት ነውና በአጋጣሚ ጊዜ መልሶ ይለውጠዋል ። ማዳቀልና ማሰማራት? የለም ። የተለያዩ ዘር መጥፎ መልካም ነበር ። ጉጥ ነው ። ታዲያ ምን ተሻለ? ያ ሊቀ መኳስ ምክር ቤት ያለው ነገር መፍትሔ ይሆን? ኦም! ከሁሉም ጉሣና ሃይማኖት የተወጣጣ ምክር ቤት ቢኖር ምናልባት አንዱ በሌላው ሳይገዛ ፣ ሁሉም ራሱን የሚያስተዳድር ስለሚመስለው ተባብሮና ተቃቅሮ ይኖራል ። ብቻ ስለምክር ቤቱ አቋም በጣም አልገባቸውም ነበር ።

በዚህ ጊዜ ፣ ከደባርቅ ጦርነት አንድ ዓመት ተመንፈቅ ያህል በኋላ ፣ የሐምሌ ሥላሴ ለት በጉንደር ደብረብርሃን ሥላሴ ፣ ቤተ ክርስቲያን አንድ ባሕታዊ ተከሰተ ። የሐምሌ ሥላሴ በጎንደር ትልቅ በዓል ነው ። እስከ ነጃም ድረስ ተሳላሚ ይመጣበታል ። እንኳን ባሕታዊ ፀጉረ ለውጥ ይታይበታል የሚባል ነው ። እኔ ቴዎድሮስ ብቻ አልተገኘም ።

ጋፋት ወርሃው ነበር ። ስለዚህም ፣ የሕዝቡን አስተያየት ማርኮ የነበረው ይኸው ባሕታዊ ነው ። የተፍተለተለ ፀጉሩ ፣ የተንጨፈረረው ጸሐፊው የሚያስደነግጥ ግርግ አለው ። ከወገቡ በታች አጠር ያለች ለምድ ሲታጠቅ በቀር ስለፈጣሪው ፍቅር ፣ ለፀሐይና ለብርሃን የነበረውን ሰውነቱን በሰንበለት ጠፍሮታል ። ከታች አንኳሴ ፣ ከላይ መስቀል ያለበት መቋሚያው ከቆመቱ ይረዝማል ። በዚህ ላይ ፊደላት ገና ልጅ ይመስላል ። እየ መታደል! እየ መመረጥ! እየ መቀባት! ሱቱ ሁሉ ከንፈሩን መጠጠለት ፣ ስለአፈጣጠና ስለአመጣጡም ፣ ወሬው ከዚያው ተፈጥሮ ከዚያው በሽክሻሽክታ ይነፍስ ጀመር ። ግማሹ ከማግበር ሥላሴ ገዳም የዘገቡት የታወቁት ባሕታዊ እኒህ ናቸው አለ ። ሌላው ፊደላት ልካቸውን ሲኖሩ ፣ ዛሬ ብቻ ለንግርት መገለጣቸው ነው አለ ። እናታቸው በልጅነታቸው ጥላቸው ነበር ። እያጠባቸው ያሳይገቻቸው ተባለ ። ሁሉም ሁሉን ተቀበለው ። ስለኒህ የበቁ ባሕታዊ የሚነገረው ውሸት ሊሆን አይችልም ። እከለሉ መሆኑን ያወቁ ማንም አልነበረም ። ፍጹም ተለውጦ ነበር ። ስማቸው ማንው? ለሚለው ጥያቄ ፣ መልሱ የምን ስም? እርሳቸውስ እንደ ሰው ስምም የላቸው እቱ! የሚል ነበር ።

ስለዚህም ፣ ባሕታዊው ፣ ለመኖር አንደበቱን በከፈተ ጊዜ ፣ ሕዝቡ ሁሉን ትቶ አሰናከሮ ከበበው ። በዓልም ፣ ታቦቱም እርሱ ሆነ ። ጉሮሮውን ጠረገና ስብከት ጀመረ ። “አይታችሁኝ አታውቁም ። ግን ከመካከላችሁ ነበርኩ ።

ወደፊትም አታዩኝም ። እንደነግራችሁ ብቻ ተልኩ መጥቻለሁ ። ወዮላችሁ! ወዮላችሁ! ቤተክርስቲያን ስትዳሬን ከም ብላችሁ የምትመለከቱ! ወዮላችሁ በዓላትን የምትሸፍ! ወዮላችሁ እግዚአብሔር የመረጠውን ዘር በማርከስ ከጠቢብ ጋር የምትጋበኙ የምታጋቡ! በደጉ የክርስቲያን ንጉሥ ዘመን በሃያ አራት ያቀደስ ነበር ። እንሆ ዛሬ ግን የአንድ ደብር ካህናት ከአምስት እንዳይበልጡ ተብሎ መላው የኢትዮጵያ ቤተ ክርስቲያን ተቋናጅቷል ። ልጄ ሁሉ የሚያቀርበው ጠፍቶ ቀረ ። መጽሐፍ ፣ አሽከር ለጉታው ፣ ገበሬ ለመኳንንቱ ጨዋ ለካህናቱ ይታዘዝ ያላል ። ዛሬ ግን መታዘዝ ቀርቶ ትሕትና በዓዋጅ ተከለከለ ። በበዓል ማረሰና መቀጥቀጥ ተዘውተረ ። ምን ዓይነት ሰው ነው በእማቹ ላይ ሸፍቶ የሚነግሥ? ምን ዓይነት ዓረመኔ ነው ከህናት ይጥፋ የሚል? በኢትዮጵያችን ላይ ታይቶ የማይታወቅ ዓመል ነው ። እግዚአብሔር የቀጣ ስደፋን መዘበታል ። የተቀበለው ሕዝብም መግት ታዘዘታል ። እግዚአብላ ሱ! ተማለሱ! እከለሉ ስብከቱን ሳይጨርሱ ፣ ሕዝቡ ትእዛዙን ታል በታል በመውሰድ ምሕላውን ያቀጠው ገባ ። ባሕታዊውም የሚመለስ ይመስላል ቀስ ብሎ በቤተሌሌው በር በኩል ሾልኮ እልም አለ ። ወዲያው ሲመጣ የላውም ፣ ከፊቱ ላይ እንደተመረጠበት አወሬ ።

ነቢይ ከነቢይ ማንስ አይፈልግምና ፣ በሳምንቱ ፣ የጠመጠመ ደብተራ ፣ በትቶ የደረሰ ካህን ከዚያ ከበቁት ባሕ

ታዲላለማነስ፡ በየቤቱ ትንቢት ይከሰትለት ጀመር ። በላም ንቁ፣ በጭካኛ ንጉሥ ምክንያት መጻፍት መታዘዙ በየደብሩ ተሰበከ ። በየመንደሩ፣ በየቦናው፣ በየዝክሩ የሚወራው ይኸው ሆነ ። ጨዋውም በሕልሙ ማየቱን ይናገራል ። የአንዱን ባሕታዊና ካህን ሌላው እያቀባበለው የኢትዮጵያን ሕዝብ ወደክርስትና ለመመለስ የተጀመረ እንቅስቃሴ መሰለ ። መብረቅ ብልጭ ባለ ቁጥር ሕዝቡ በፍርሃት መሸበር ሆነ ። በጠጅና በጮማ እያባበሉ ሰብኩቱን የሚያፋፍሙ መኳንንቶች አሉ ።

በመንፈቅ ውስጥ የሕዝቡ መንፈስና ስሜት ተለወጠ። እረኛም ሌላ ዘፈን አወጣ ። ያ ባሕታዊ በድጋሚ አልታየም። መታየት፣ አላሰፈለገውም ። መልእክቱን የሚያደርሱት አምስት መቶ ሺህ ካህናት ነበሩና ።

ማነው ለሃይማኖቱ የማይሞት? ካህን ሲቀሰቅስ ጨዋ ልጅ ይዘምታል ። ያደላቸውስ ኢየሩሳሌምን ነፃ ለማውጣት ዘምተው ነበር ።

አፄ ቴዎድሮስ፣ በሦስት ወር ጊዜ ውስጥ ከሰባት ሽፍቶች ጋር ተዋጉ ። ከዚያም ከዚያም የሚደርሳቸው ወሬ የመሸፈት ብቻ ነው ። እንደደገፍ አጥቅተው ዞር ሲሉ፣ ሌላው ተነሣ ይባላል ። እንደአዳኝ ከሥፍራ ሥፍራ መሯሯጥ ሆነ ። ቤተ ክርስቲያን ሲሄዱ ምዕመኑ በርግሳ አፀደ ቤተ ክርስቲያኑ ጭልል ይላል ። የራሳቸው ሠራዊት ብዛት በየቀኑ እየተቀነ ሰይሄል ። የየባሕታዊው ስብከት፣ የሕዝቡ ስሜት ወሬው

ደረሳቸው ። ግን ምክንያቱ ሲገባቸው አልቻለም ። ሕዝቡን ውለታ ቢስ አደረጉት ። በድንኳናቸው ውስጥ አንገታቸውን ይደፉና፣ “የጀን ይሰጠኝ ። የጅሀን ይሰጠህ?” ይላሉ ለሥውር ተወቃቃሻቸው ። ስለኢትዮጵያ አንድነትና ዕድገት፣ ከርሳቸው ከፍተኛና ረቂቅ ግላማ ይልቅ፣ ሕዝቡን በቀላሉ የሚገባው፣ ስሜቱን የሚነካው፣ ለክፉም ሆነ ለደግ ነገር የሚቀሰቅሰው፣ ዝክሩን የሚባርክለት የመንደሩ መምሬ፣ በአድባሩ፣ በወንዙ፣ በደብሩ ታቦት ስም በዚያው በቀበሌው ቋንቋ የሚናገረው ቃል መሆኑን አፄ ቴዎድሮስ አልተረዱትም ። ከፋቸው ።

በ፲፰፻፶፭ ዓ.ም ጉርጎራ ላይ እንዳሉ ጉንደር መሸፈቱን ሰሙ ። “ማ ጉንደር?” ሲሉ ጠየቁ ።

“ጉንደር ከተማው” አላቸው አገከራቸው

“ማንን ይዞ?”

“ተሰውሮ ደኖር የነበር ባሕታዊ ነው አሉ”

“ችግሩ ጠላቱ ሥውር መሆኑ አይደለም!” ሲሉ ራሳቸውን ነቀነቀና ወደጉንደር ገሰገሱ ።

የአዲስ ዓለም ሕዝብ እንደገለልተኛ፣ መንገድ ከፍቶብቻ አሳለፋቸውና ፊታ አሰሥር ሲደርሱ ጉንደር ተቀበላቸው። ጦሩ፣ ድንጋዩ፣ ናዳው ሁሉም ባንድነት ተቀላቅሎ እንደመገት ወረደ ። ከፊት አሰደብር ላይ የሴቶች ዘፈን ይሰማል። ጉሮ ወሸባዩን ያቀልጡታል ። እንደዚህ ዓይነት ውጊያ አጋጥሟቸው አያውቅም ። ሠራዊቱ እንደማገርገር አለ ። በዚህ

ጊዜ አንድ ጦር፣ ከንጻቸውን ጨርሮ ከመሬት ላይ ሲተከል፣ አፄ ቴዎድሮስ “በላ ጉንደራ ሴት ትማርክህ!” ብለው እንደላታቸው ጦር ወደፊት ሲወረወሩ፣ ሠራዊታቸው አንደው ግሽቶ የጠላቱን ጦር ገባበት ። የጉንደሩ ጦር፣ አዝማች ስላልነበረው፣ “ዋይ! ዋይ!” እያሉ ከበሮዋቸውን እየባሉ ከርጡት ሴቶች ጋር አብሮ ድራሹ ጠፋ ።

አፄ ቴዎድሮስ ጉንደርን አቃጠሏት እየተባለ በኋላ በተረከም እንደትቃጠል ትእዛዝ አልሰጠም ። ግን ደግሞ አንዱ ወታደራቸው አንደኛ ሳር ቤት በእሳት ሲልኩስ እያዩ አልከለኩትም ። እንደባሕታዊው ስብከት፣ እያንዳንዱ ወታደር እግረ መንገዱን አንጻንድ ቤት ሲለኩስ፣ በፊት አሰ ገብተው በእርባቱን ስላ እስኪዘልቁ መላዋ ጉንደር አንድ ትልቅ ደመራ ሆነች ።

ሠራዊታቸውን ከታች አስፍረው፣ አፄ ቴዎድሮስ ብቻቸውን ከትግራ መሠላይ ጋራ ላይ ወጡ ። መሸቷል ። ወደ ሁለት ሰዓት ገደማ ይሆናል ። ግን አልጨለመም ። ጉንደር በርቶ ነበር ። እስከፈንጠር ድረስ ፍትው ብሎ ይታያል ። አፄ ቴዎድሮስ ከአንድ ቋጥኝ ተቀመጥና ቀልቀል ተመለከተ። አራባ አራቱ ደብር እንደትልልቅ ወፍ ይንግቦጋል ። የቆላ ሰደድ ሳት እንኳ እንዲህ ሲንቀላቀልና ሲንግግግ አልታየም ። ደግሞች ይንጫጫሉ ። ዋይታው፣ እረታው ሁካታው ከቃጠሎው ጋር አብሮ ያተማል ። ልብሱ ከላዩ ላይ የተያየዘ በት የሰው ነበላል ። እንደበራራ ኮከብ ከዚህም ከዚያም ው

ልብ ውልብ ይላል ። በሕልምና በመጻሕፍት ዓለም የሚያውቁት ገሃነመ እሳት ከግራቸው ሥር ድንገት የተከፈተ መሰለቸው ።

የሚፍለቀለቅ የእሳት ባሕር በሚመስለው፣ በዚያ ቃጠሎና የሰማይን ጣራ ሰርጸ የሚሰማ በሚመስለው በዚያ የራሃል ዋይታ መካከል ኢትዮጵያ እጅጅን ወደእግዚአብሔር ዘርግታ ስትለምን በሐሳብ ታየቻቸው ። ከአምሳቦ ወደ ጎበ አልቦ ስትለወጥ እንደዘበት ቀልቀል የሚመለከቷት የጉንደር ከተማ ቃጠሎ የኢትዮጵያ ጥፋት መሰለቻቸው - ምንው የጥፋት ጭራቅ አደረከኝ! እንደጠፋት ነው የላከኝ? እንዴት? ሀገራ ምን በደለችህ እስከዚህ ድረስ የንግድ ቀጣ የምትፈርድባት ፈጣሪዬ! የለም ። ቅን አሳስበኸኝ አልነበረም! እንዳለመልማት፣ ትንግሥቱን እንዳስገኛላት ሕልም አሳይተኸኝ አልነበረም? ዋ ሀገራ፣ እስከአሁን የተገጠሙት አንሶ፣ ለባሰ ጥፋቷ ለምን ምክንያት አደረግኸኝ! - አፄ ቴዎድሮስ ፊታቸውን ዘመዳፋቸው ሸፍነው ተንሰቅሰቀው አለቀሱ ። ቀኝ ሲሉ ከአጠገባቸው አንድ ባሕታዊ ተሟል ። አልደነገጡም ። ሰው ነታቸው ለድንጋጤ ስሜት በድን ሆኖ ነበር ። ግን ቃጠሎው፣ ባሕታዊው፣ ሁሉም ነገር ቅጥጥ መሰለቸው ።

“አታውቀኝም ካሳ?” ሲል ጠየቃቸው ከብረት እንካ

ራው ላይ ተደግሮ ።

“ማን ነህ እንተ? ግና ግንብ ብትሆን ምንቸገረኝ! ።
የተላከህበትን ገዢኝ ። የመለኮት ሰይፍ ተመዝግሃል በለኝ።
በግጅራትህ እንጠላጥዩ እንጦርጦርስ ውስጥ ልወረውርህ
የመጣሁ መላክ ሞት ነኝ በለኝ ። ወይም ኃጢአትህ ተገልጦ
ልኝ ላናገዝህና ንስሐህን ልሰጥህ የመጣሁ ባሕታዊ ነኝ በ
ለኝ ... ልፋትህ ሁሉ ከንቱ ነው ። ከንስሐ ድንበር አልፈህ
ለሁ ። የገህነም ፍላጎት አይሰቀጥጠኝም” ዓይኖቻው የቃጠሉ
ውን ብርሃን ግየት ያቃተው ይመስል ። በመጻፋቸው ፊታቸ
ውን መልሰው ሸፈኑት ።

“አላወቅኸኝም? እኔ እከሊሉ ነኝ ። እከሊሉ ተሰማ ነኝ
አላቸው ።

ቀና ብለው ከእግር እስከራሱ አስተዋሉት ። ቁመናውና
ድምጹ ይመስላል ። በእርግጥም ይህ ቅገጥን አይሉባቸዋል።
ራሳቸውን ነቀነቁ ።

“ባሕታዊም ምትሐትም አይደለሁም ። በገሐድ ነኝ
ዓይነህን አትጠራጠር” እከሊሉም ራሱን በእዘኔታ አወጣ
ወዘ ።

“እከ ምን አመጣህ?”

የመጣበትን ታሪክ በሙሉ ነገራቸው ። ጋረድን ማሳደ
ሙን የጉንደርን ሕዝብ ማሸፈቱን ቃጠሉው ሲጀመር ከጋ
ራው ላይ ወጥቶ መመልከቱን በዝርዝር አወራቸው ። በሰይ
ፋቸው መሬት እየቆረቆሩ በጥምና አዳመጡት ።

—ጀጫ

“ነገር ግን” አለ እከሊሉ “ነገር ግን ። የደረሰውን ሁ
ናቱ ስመለከት ። ሀገራቱን አጠፋው ። ሕዝቡን አሳለቅው እ
ንጅ አንተን እንጻል ተበቀልኩ ተሰማኝ ። ይህንን ላሰብ አን
ተ ብቻህን ወይዘህ ስትመጣ አየሁህ ። ከዚያች ቋጥኝ ተደብ
ቄም ። ስታለቅስ አስተዋልኩ ። እንደሰው የምታገኝ ። እንደ
ሰው ለሰው የምትራራ ። እንደሰው የምታነባ አትመስለኝም
ነበር ። በሕይወቱ ለመጀመርያ ጊዜም ከባድ መት ቀስሮ ያ
ያዘኝ ። ላላንጋግርህ መሐድ አልቻልኩም” ሲያበቃ አንገ
ቱን ያፋ አደረገ ።

“በእጄ ለመሞትና ለመጽደቅ ነው? ይህንን ዕድልስ
አልሰጥህም ።”

“እኔ ብሞትም በድንም ግዴላኝም ። ሕሊናህ ይቅር በ
ላኝ ደግሞ አልጠላም ።”

“ይቅርታ! ይቅርታ አልከኝ!” አላ ቱዎድሮስ ከተቀ
መጡበት እንደመነጣት አሉና መልሰው ተቀመጡ “ሙታ
ናች ይቅርታ አይጠየቁም ። ቱዎድሮስ ሞቷል ። ይልቅስ
ሃድና ። ቱዎድሮስ በሕልሙ ኖሮ በሕልሙ ሞተ ብለህ ንገ
ራቸው ።”

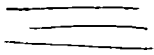
ሁሉቱም አዘቅገቀው ቃጠሉውን አዩ ።

“ግን ከ” አሉ አላ ቱዎድሮስ በቅገጥን አላጓጎ “ከ
ዚህ ከሚቃጠለው ውስጥ ብዙ ተባይ ነበረበት ። ለተባይ ሲ
ባል በት ማቃጠል ሆነ እንጂ ። ምናልባት ከዓመዱ ደሀና ዘ
ር ይበቅል ይሆን?” ድንገት ሰውነታቸው ተወራሚና የሚ

የጣከ

ያንሰተሰተው ተተሰቀሰባቸው ።

እከሊሉም ። ከቋጥኝ ላይ ተቀምጠው ሲያነቡ ቅታቸው
ጸገቱን ወረደ ። “ቱዎድሮስ ሞቷል ሃድና ንገር” የሚለው
ድምጽ ግን ከጆር ግንዱ ሥር እንደተንጠለጠለ ቃጥል
ተከትሎ ይሰማው ነበር ። አዎ! እንደእውነተኛ እፍቀረ ዓለ
ማው ስትቀጥ ቱዎድሮስ አብሮ ሞቷል በል ።

የጣከ